

9/2024

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
SEPTEMBER – KIMAVEC

 Celjski sejem

14.-16. MAREC 2025

DNEVI LOVSTVA

Strokovni sejem lovske opreme

MARČNI SEJMI
14.-16. MAREC 2025

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko
kinologijo in varstvo narave
Letnik CVII., št. 9
september – kimavec

Lovlec je z odločbo Ministrstva za
kulturo RS, št. 61510-129-2009/8,
od 6. 7. 2011 vpisan v razvid
medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Gracer, d. o. o., Celje
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

V. d. odgovornega urednika:
Boris Leskovic

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Kóveš
Martin Hočevar, Ivan Kuljaj, Igor Pičulin,
Franc Rotar, Branko Tucovič,
Franc Wakounig, dr. Jane Weber

Lektorica in korektorica:
Marjetka Šivic

Tehnični urednik: Milan Samar

Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca,
razen poletne številke 7–8, ki je združena
in izide v začetku julija.
Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite
na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v
Wordovem dokumentu, podpisane in
žigosane uradne dopise pa skenirane ali
po navadni pošti. Fotografije sprejemamo
prav tako po e-pošti v formatu jpg, in
sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografi, ki se ukvarjajo z naravoslovnijo
fotografijo, lahko svoje fotografije,
namenjene za banko fotografij revije
Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne
knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem
dogovoru po katerem od elektronskih
transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v
uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij
pred objavo v reviji Lovlec oziroma
Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Milan Čerar

IZ VSEBINE:

<i>M. Štrukelj:</i>	Popravljamo zamujene priložnosti!	384
MNENJA IN PREDLOGI		385
<i>N. Šuštarčič:</i>	Je Etični kodeks slovenskih lovcev potreben posodobitve?	385
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		386
LOVSTVO		388
<i>Več avtorjev:</i>		Telemetrično spremljanje srnjadi na Jelovici je končano – kaj smo izvedeli? 388
<i>M. Toš:</i>	Spomenica 1919 – prof. dr. Albin Belar in prof. Fran Jesenko – korenine TNP	392
<i>M. Toš:</i>	Alpska biotska raznovrstnost – med politiko in znanostjo	394
<i>R. Bernik:</i>	Ni hrane, ni miru, ni male poljske divjadi	395
<i>M. Toš:</i>	Svet EU potrčil zakonodajo o obnovi narave	397
OSUPLJIVI GOZDNI SVET		398
<i>M. Kišek Vovk:</i>	Drevesa šelestijo, pa tudi zvenijo!	398
PO LOVSKEM SVETU		401
<i>E. Trafela:</i>	Lov v argentinskih pampah	401
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		404
<i>M. Toš:</i>	Streli v Zagorcih	404
STAREJŠI KRONISTI O LOVU NA SLOVENSLEM		408
<i>J. Kebe:</i>	Iz lovške torbe starega Nimroda	408
LOVSKO PESNIŠTVO		411
<i>A. Rant:</i>	Povodni mož	411
LOVSKA ORGANIZACIJA		412
<i>D. Lepšina:</i>	Praznik lovške kulture 2024	412
<i>Z. Mastnak:</i>	Podelitev lovskih spričeval in podpis Zaprisege mladih lovcev in lovk (2024) v S-K ZLD Celje	414
<i>P. Novak:</i>	Zaprisega mladih lovcev Prekmurja in Prlekije	415
<i>K. Bevk:</i>	Generacija novih lovcev ZLD Gorenjske	415
<i>M. Toš:</i>	Sedemdeset let LD Dobrava v Slovenskih goricah	416
<i>P. Novak:</i>	Strelsko tekmovanje ZLD Prekmurje	417
<i>R. Ravnikar:</i>	Nova zbiralnica divjadi LD Moravče	418
JUBILANTI		419
V SPOMIN		419
MLADI IN LOVSTVO		420
<i>M. Kišek Vovk:</i>	Lovlec za mlade na OŠ Gornja Radgona	420
<i>T. Mate:</i>	Natečaj za otroke in javnost: Ne hodite s psom v gozd, bambi spi; v sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije	421
<i>M. Marinčič:</i>	Z lovcom na botanični sprehod!	422
<i>M. Kišek Vovk:</i>	Pogovor z jelenom	423
LOVSKA KRIŽANKA		424
LOVSKI OPRTNIK		425
<i>R. Brodar:</i>	Tradicionalna sveta maša pod okriljem LD Jurklošter	425
<i>F. Rotar:</i>	Strumno korakanje praporščakov in zastavonoš v Dravogradu	426
<i>J. Hribar:</i>	Odlični uspehi Domžalskih rogistov v Avstriji	426
<i>F. Rotar:</i>	Prežih povezuje solzice in »jagrec«	427
<i>V. Rutar:</i>	Okrajno Lovsko združenje Cerkno 1945	428
<i>Optics trade:</i>	Strelni daljnogledi Swarovski Z8i in Z8i+	429
<i>M. Toš:</i>	Ne pošiljajte nam »žlaprtkov«	430
<i>Žan in Eva:</i>	Srnina z robidami	430
LOVSKA KINOLOGIJA		431
<i>J. Nahtigal:</i>	Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	431
<i>KZS:</i>	Predvidena legla lovskih psov	431

SLIKA NA NASLOVNICI:

Navadni jelen (*Cervus elaphus*)

Foto: Oton Naglost

Na računališkimi natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajsanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Uredništvo se je potrudilo, da bi našlo vse imetnike avtorskih pravic. Če mu kljub trudu to morda ni v celoti uspelo, avtorje prosimo, naj stopijo v stik z uredništvom. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna	
srnjak, lanščak:	
1. 5.–31. 10.	
srna, mladici obeh spolov:	
1. 9.–31. 12.	
mladica:	
1. 5.–31. 12.	
Navadni jelen	
jelen:	
16. 8.–31. 12.	
košuta:	
1. 9.–31. 12.	
teleta:	
1. 9.–31. 1.	
junica, lanščak:	
1. 7.–31. 1.	
Damjak	
damjak:	
16. 8.–31. 12.	
košuta:	
1. 9.–31. 12.	
teleta:	
1. 9.–31. 1.	
junica, lanščak:	
1. 7.–31. 1.	
Muflon	
oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov:	
1. 8.–28. 2.	
ovca:	
1. 8.–31. 12.	
Gams	
kozec, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:	
1. 8.–31. 12.	
Kozorog	
kozec, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:	
1. 8.–31. 12.	
Divji prašič	
merjasec:	
1. 1.–31. 12.	
svinja:	
1. 7.–31. 1.	
ozimci in lanščaki obeh spolov:	
1. 1.–31. 12.	
Poljski zajec	
1. 10.–15. 12.	
Kuna belica, kuna zlatica	
1. 11.–28. 2.	
Jazbec	
1. 8.–31. 12.	
Lisica	
1. 7.–15. 3.	
Šakal	
1. 7.–15. 3.	
Rakunasti pes (enok)	
1. 8.–31. 3.	
Navadni polh	
1. 10.–31. 12.	
Alpski svizec	
1. 9.–30. 10.	
Pižmovka	
1. 1.–31. 12.	
Nutrija	
1. 1.–31. 12.	
Fazan	
1. 9.–28. 2.	
Poljska jerebica (gojena)	
1. 9.–15. 11.	
Raca mlakarica	
1. 9.–15. 1.	
Šoja	
1. 8.–28. 2.	
Sraka	
1. 8.–28. 2.	
Siva vrana	
1. 8.–28. 2.	

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Popravljamo zamujene priložnosti!

Miran Štrukelj,
podpredsednik LZS

Vlovstvu so se časi neprestano spreminjali, vplivi sodobnega načina življenja in sprejemanja družbenih pravil so vedno sledili neverjetnemu razvoju družbe. Lovci smo bili v obdobjih sprememb družbenega sistema vedno zaverovani v svoje nekdanje poslanstvo in delo, ki smo ga opravljali, zanemarili pa smo drugačna dogajanja in spremembe v družbi, na katere se sočasno nismo sprti prilagajali. Vedno manj politikov je še delovalo v naših vrstah. Pojavljati so se začeli razni samoooklicani ljubitelji narave, zaščitniki narave in živali, ki so prerasli v kopico »ekoloških« in »zelenih« društev, pa v društva ljubiteljev in zaščitnikov živali ter vse do zaščitnikov divjadi prav posameznih vrst. Vsa čast vsem, ki jih skrbi varstvo narave in naravnega okolja, ki želijo izboljšati razmere za sobivanje človeka in prostoživečih živali. Toda pri njih v glavnem vse ostaja le na načelni ravni in v obliki samopromocije, manj v pravo korist prostoživečih živali, ki so divjad. Zanje še naprej skrbi le ena skupina zelenih – to smo lovci, ki to delo opravljamo že skoraj 120 let. Lovci smo vedno skrbeli za divjad in z nesebičnim neplačanim delom v loviščih ohranjali razmere za njen obstanek in razvoj. Vsa leta smo opravili ogromno dela v loviščih in habitatih divjadi, a tega ni opazil nihče. Tega tudi nismo in še vedno ne znamo ustrezno predstaviti širši družbi ter pokazati, kolikšen je naš prispevek k ohranjanju habitatov divjadi posameznih vrst širšega varstva narave in biotske pestrosti v njej.

Malokdo od nelovcev ve ali se še spomni, da smo sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja na lastno pobudo prenehali z lovom na rjavega medveda in ga zavarovali (že nekaj let prej smo prenehali z lovom na divjega petelina in volka). Ko je še divjala balkanska vojna, so bile za medvede pretrgane normalne selitvene poti z območij, kjer je divjala vojna, do naših kočevskih gozdov. V naših gozdovih se je takrat številčnost rjavega medveda zmanjšala na štiristo do štiristo petdeset osebkov te mogočne velike zveri. Ukrep prenehanja lova je bil uspešen in kmalu se je odrazil v povečanju populacije. Normalno smo s populacijo medveda začeli upravljati konec devetdesetih let, ko se je v Sloveniji številčnost povečala na približno sedemsto petdeset osebkov.

V sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja smo naselili več kolonij alpskih svizcev (iz Gran Paradisa, Italija), pa muflone in damjake, ki smo jih takrat pripeljali z Brionov. S populacijami obeh, sicer tujerodnih vrst parkljarjev, upravljamo še dandanes. Približno ob istem času smo lovci v naše Alpe ponovno naselili alpske kozorože, divjad, ki je nekdanj tudi živela in spet živi v Triglavskem narodnem parku. V naše gozdove smo ponovno naselili risa, ki je iz naših gozdov izginil v začetku 19. stoletja. Ob vsem vložnem delu, potrebnih finančnih sredstvih in prizadevanjih za ohranjanje predvsem domorodnih živalskih vrst smo bili preveč sramežljivo tiho in družbi še vedno ne znamo predstaviti naših zaslug za to, kar je vedno naš skupen ponos. Toda vse to nam priznavajo in zavidajo razvitejše evropske države, le naša širša družba očitno ne. Zato se sprašujem:

Pred kom naj se torej sramujemo in prenašamo nesprejemljive kritike in celo žaljivke? Kdo od kritikov naše organizacije se lahko pohvali s tolikšnim vloženim delom in trdom v korist varstva narave, prostoživečih živali in biotske pestrosti? Čigavo vloženo naravovarstveno delo je bilo – v enaki meri – še vloženo v naše gozdove in druge habitate?

Kljub vsemu doseženemu je prav, da se samokritično najprej pogledimo vase. Da smo prišli do takega stanja in neupoštevanja naravovarstvenega prispevka naše organizacije v širši družbi, smo si v veliki meri krivi sami.

Pisuni, ki se hranijo le z aferami na naš račun, najdejo tudi neznatne nepravilnosti posameznikov ali nam jih celo po krivici pripišejo; kot bi bili le lovci edini vir zanimivih afer, ki so vedno berljive v rumenem tisku. Težko se bomo izvili iz stereotipov, ki so se zaradi našega dolgoletnega molka prijeli v družbi na naš račun. Ne bo preprosto popraviti škode, ki nam je bila na našem ugledu in molku storjena doslej. Vendar četudi rokujemo z orožjem, ne bomo kar tako vrgli puške v koruzo.

S sponosom se že enkrat začnimo zavedati svojega koristno opravljenega dela in bodimo na to že javno in glasno ponosni. Smo zelo urejena društvena organizacija, ki za celotno našo skupnost opravlja delo in naloge v javnem interesu, ki od nas terjajo predvsem znanje, strokovnost in veliko mero empatije. Nikakor nismo zgolj »mesarji«, kar nam želijo pripisati predvsem tisti, ki si po vseh kritikah na naš račun brez slabe vesti tako radi privoščijo za kosilo masten zrezek ...

Proces pridobivanja zamujenega priznanja in ugleda ne bo lahek, preprost niti hiter. Začeti bomo morali vsi najprej pri sebi. Vsak naš član (lovec) mora najprej kritično oceniti svoje doslej opravljeno delo v lovstvu in v okviru javnih nalog, ki so nam zaupane. Vpraša naj se predvsem: »Ali opravljam zaupane naloge vestno in dosledno in ali bi lahko v prid ter dobro ime naše organizacije storil še kaj več?!« Procesi spreminjanja družbe se vlečejo že dolgo, vendar je edini način, da z vztrajnim delom dokažemo sebi in okolici, da sem/smo zanesljiv in zaupanja vreden člen pozitivnih sprememb. To je prvi korak k postopnim popravkom lastnih napak in molčečnosti na kritike nelovske javnosti, ki nam bodo počasi povrnilo izgubljeni ugled. Kako naj se obnašamo vsi skupaj, nam ni treba veliko modrovati. Na objavljene nesprejemljive kritike odgovorjajmo pisno; vendar v istem mediju, kjer smo jih prebrali in v drugih javnih medijih. Ne prepričajmo le že prepričanih v Lovcu!

Vzemimo v roke Etični kodeks slovenskega lovca in začnimo spoštovati zapisana osnovna načela, ki smo jih sprejeli s podpisano zaprisego ob našem sprejemu v zeleno organizacijo. Marsikje naš ugled zelo kvarijo tudi naši medsebojni prepiri v LD in trmasta kljubovanja na svojih stališčih ali celo kapricah. Ali nam je to res potrebno?

Moje besede naj služijo v razmislek o tem, kje smo, kakšen je naš dozdajšnji prispevek družbi, v kateri živimo, in kje so vzroki, da je naš ugled v širši družbi okrnjen. Delo, ki nas čaka, ne bo lahko niti enostavno. Družbene klime, ki nam trenutno žal ni naklonjena, ni mogoče spremeniti v kratkem času. Kaj nas čaka v prihodnosti, je v največji meri odvisno predvsem od nas samih. Premišljeno bo treba sprejeti nadaljnja prednostna načela našega dela in razvoja ter pridobivanju našega ugleda dati poglobljen poudarek. Gotovo je, da bo naše delo uspešnejše, če bo tudi naš ugled večji.

Pred nami je zahtevno delo. A vajeni smo trdega dela in novih izzivov. Tradicija, ki jo ima naša organizacija, je vir energije, s katero si bomo lahko povrnilo ugled, ki smo ga nekdanj že imeli.

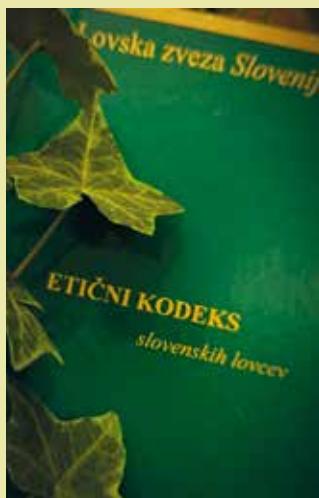
Je Etični kodeks slovenskih lovcev potreben posodobitve?

S tem vprašanjem se je **Odbor etičnega kodeksa slovenskih lovcev** (OEK SL) srečal že na svoji drugi seji 11. 4. 2024. V šestindvajsetih letih od njegovega sprejema se je v družbi in tudi med lovci zgodilo marsikaj, kar terja proučitev zapisanih pravil tudi zaradi morebitnih dopolnitev. Eno izmed takšnih področij je poglavje *Odnos lovcev do narave*, zlasti pa vloga lovske organizacije kot nevladne organizacije, ki deluje tudi v javnem interesu. Od leta 1998 je bila sprejeta vrsta novih predpisov in dokumentov tako na mednarodni ravni kot tudi na ravni Slovenije. Tudi Evropska zveza za lov in varstvo narave (FACE), katere članica je Lovska zveza Slovenije, je leta 2007 sprejela *Evropsko listino o lovu in biotski raznovrstnosti*.

Na EKSL smo slovenski lovci upravičeno ponosni in nam ga zavidajo lovske organizacije drugih držav. Sprejet je bil na občnem zboru LZS v Novem mestu davnega leta 1998 na pobudo takratnega glavnega urednika glasila *Lovec*, spoštovanega lovskega tovariša mag. **Janeza Černača**. Tudi zapis EK, kot ga poznamo, je njegovo delo.

Po osamosvojitvi Slovenije korenite spremembe v družbi spodbujajo tudi razmišljanja o potrebnih spremembah določil EK, ki so našla mesto tudi v reviji *Lovec*. Tako je bil v lanski novembrski številki objavljen članek *Kako dolgo se bomo lovci še smešili in si zatiskali oči?*, pod katerega se

je podpisal **Janko Kolar**, je zapisal: »Prav je, da imamo ta dokument o pravilih obnašanja lovcev in lovskih organizacij ... Že v svoji domači LD in ob sledenju družbenim omrežjem pa že dolgo opažam, da ga je veliko lovcev podpisalo s 'figo v žepu'. Zato so ta edinstvena pravila zame bolj ali manj mrtva črka na papirju. Predvsem 'lovska pravičnost' je pojem, ki ga mlajši lovci ne spoštujejo in ponekod so zelo načeti tudi naši medsebojni odnosi.« In še: »Navedbe, da smo si lovci med seboj enaki, da smo lovski tovariši ne glede na družbeno vlogo in položaj, so v zadnjem času nerealne in po mojem prepri-

čanju brezpredmetne. Tudi po izobrazbi so velike razlike ...«

Na zapisano v članku sta se v letošnji januarski številki *Loveca* oglasila **Martin Hočevar**, član prvega OEK, in **Štefan Cmrečnjak**, univ. dipl. iur. Oba sta odločno zavrnila pomisleke Janka Kolarja glede enakosti med lovci in lovskem tovarištvu. Martin Hočevar: »Gre (torej) za kodeks »vesti, časti in poštenja« lovca-ev v odnosu do lovstva v najširšem pomenu, nikakor pa EKSL nima namena urejati javnega družbenega življenja. To je bilo večkrat jasno povedano in tudi zapisano.« Štefan

Cmrečnjak pa: »Odločno zavračam razmišljanja o potrebi po razslojevanju članstva glede na izobrazbo in družbeni status. Vsak je na svojem mestu pomemben člen verige ... Slovensko lovsko organizacijo so pred več kot stotimi leti ustanovili ugledni gospodje, pa so se med seboj naslavljali s tovariši ...«

Rubrika *Mnenja in predlogi* v reviji *Lovec* je gotovo dobrodošla, saj je prav, da imajo bralci možnost predstaviti razmišljanja, ko gre za pomembna vprašanja lovstva, kar vprašanja etičnosti lova in lovske organizacije gotovo so. Pomembno je le, da se pomembnih vprašanj lotevamo odgovorno, da jih obravnavamo argumentirano in da znamo izluščiti, kaj je dolgoročno pomembno za uspešno delo in obstoj slovenske lovske organizacije v naglo spreminjajočih se družbenih razmerah. V tej luči in ne z namenom polemiziranja smo vprašanja, ki jih obravnavajo citirani prispevki v *Lovecu*, obravnavali tudi na drugi seji OEK, ki je o tem sprejel naslednje mnenje:

(1) Lovstvo je bilo vedno sestavni del vsakokratnih družbenih razmer in odraz splošne kulturne ravni. Nepisana pravila, ki so urejala lov, pravico do plena, odnose med lovci in odnos lovcev do divjadi, so se ob tem oblikovala, spoštovala in se spreminjala. (Iz uvoda k Etičnemu kodeksu slovenskih lovcev).

(2) Tudi lovska etika mora slediti družbenim spremembam, vendar na podlagi skrbne presoje in vedno v korist narave, divjadi in boljših medsebojnih odnosov med lovci.

(3) Enakopravnost, tovarištvo med lovci in neodvisnost lovskih organizacij so etični temelji slovenske lovske organizacije ter pogoj za njen obstoj kot nevladne

organizacije s pomembnimi javnimi nalogami pri upravljanju lovišč in z varovanimi živalskimi vrstami. Zato je treba te vrednote ohranjati in krepiti neodvisno od politične organizacije družbe in države.

(4) Z namenom udeležanja Etičnega kodeksa slovenskih lovcev v praksi moramo vsi lovci več pozornosti nameniti spoštovanju njegovih določb. Kodeks mora biti osnovno vodilo vsakega lovca v njegovih odnosih do narave, do divjadi, do družbenega okolja, do drugih lovcev in do lovskega psa. Odbor priporoča vsem organom in funkcionarjem lovske organizacije na vseh ravneh organiziranje obnovenih usposabljanj s področja lovske etike, mentorji lovskim pripravnikom pa naj pravila Etičnega kodeksa posredujejo pripravnikom že ob praktičnem usposabljanju v lovišču in v lovski družini.

O predlogih za spremembo in dopolnitev nekaterih določb EKSL, ki smo jih uskladili na OEK in bo o njih odločal občni zbor LZS, pa v eni od naslednjih številki *Loveca*.

Niko Šušтариč,
predsednik OEK

Odbor etičnega kodeksa slovenskih lovcev (OEK SL) v novi sestavi sestavljajo lovci iz posameznih volilnih okolišev: **Niko Šušтариč**, Bela krajina, predsednik; **Rudolf Majer**, Maribor, podpredsednik, in člani **Jakob Zorko**, Prlekija; **Ivan Lah**, Notranjska; **Martin Smodiš**, Prekmurje; **Marijan Sotlar**, Brkinsko-Kraški; **Jože Sivec**, Ljubljana; **Albert Lagoj**, Postojnsko-Bistriški, in **Lambert Pate**, Novo mesto.

Avtorje besedil, namenjenih za objavo v rubriki *Mnenja in predlogi*, obveščamo, da uredništvo sprejema besedila z največ 4000 znaki brez presledkov. Mnenja avtorjev niso nujno tudi stališča uredništva ali vodstva LZS.

Uredništvo

Foto: Oton Nagloš

KAJ JE POMEMBNEJŠE: LJUDJE, ZVERI ALI DENAR?

GORENJSKI GLAS, 4. 6. 2024 (Cveto Zaplotnik) – V okviru pogovornih večerov v Preddvoru je Ivka Sodnik gostila Staneta Berganta iz Kokre, ki si kot gorski ekološki kmet in lovec ter kot aktiven član Sindikata kmetov in Združenja hribovskih in gorskih kmetov prizadeva, da bi EU in Slovenija sprejeli razumno rešitev za obvladovanje velikih zveri. Kot je dejal, je na pot boja za pravice kmetov stopil pred leti, ko jim je medved na kmetiji toliko poškodoval kobilu pasme haflinger, da so jo morali usmrtili. Leta 2019 je v imenu štirinapetdesetih kmetijskih nevladnih organizacij, podpisnic peticije za zmanjševanje stalaža divjadi in zveri, njeno vsebino predstavil v Evropskem parlamentu. »Naravovarstveniki nam očitajo, da naj svoje živali zaščitimo pred zvermi. Do neke mere je to možno, ampak volk je inteligentna žival in lahko prepleza tudi štirimetrsko ograjo in z lahkoto preskoči 1,8 metra visoko električno mrežo. Svetujejo nam,

da naj živali čez noč zapiramo v hleve, ampak pokoli so se zgodili tudi v hlevu. Varovanje s pastirskimi psi je zgodba, ki ima veliko demagogije in neresnic,« je dejal Bergant. Na področju zveri se vrti veliko denarja, a le malo ga je namenjenega za odškodnine, ki so le neto nadomestilo za najdene živali, kar nekajkrat večja pa je posredna škoda, ki se kaže v zmanjševanju plodnosti črede, zvriganju, nemirni paši in hiranju zaradi strahu. Tudi to, da volk ni nevaren človeku, je laž, je dejal Bergant.

ŽETALSKI SVETNIKI TUDI O VETRNICAH – SKRB PRED INICITIVAMI OD DRUGOD

ŠTAJERSKI TEDNIK, 16. 7. 2024 (Mojca Vtič) – Matjaž Kopše je na seji občinskega sveta načel temo vetrnih elektrarn, ki naj bi jih na slemenu Maclja postavile Dravske elektrarne Maribor. »Za razliko od drugih okoliških primerov pri nas investira podjetje v državni lasti, ki sledi postopkom državnega prostorskega načrta. Če se kdo izmed občanov boji,

da bi šel projekt mimo njega, je strah odveč. Bodo in bomo imeli možnost povedati, kaj si mislimo.« Ob tem pa je pomenljivo dodal: »Vrh je zelo ozek. Ena vetrnica je na meji občin Rogatec in Žetale, ena naj bi bila na naši strani, tri na strani sosednje občine. Če bomo mi proti in v Rogatcu za, lahko prestavijo vse v sosednjo občino, mi ne bomo prejeli denarnega nadomestila, samo gledali jih bomo lahko.« Kopše pa je dodal: »Na območju, kjer so predvidene vetrnice, nimamo virov pitne vode ne mi in ne Rogatec, zato ta dilema odpade, bojim pa se, da lahko pričakujemo civilne iniciative od drugod.«

»OPOZORILO MAME MEDVEDKE JE JASNO IN GLASNO«

Www.svet24.si in www.siol.net, 23. 7. 2024 (D. K.) in SLOVENSKE NOVICE, 25. 7. 2024, (N. B.) – Na strani Facebook Lovske zveze Slovenije so objavili video posnetek dveh medvedov, ki ga je posnela Urša Kmetec. Objavo so opremili z naslovom *Opozorilo mame medvedke je jasno in glasno!* V komentarjih pod objavo so pojasnili, da sta

na posnetku mama in mladiča, ki se skrivata. Mama opozarja mlajšega samca, naj se jima ne približuje. Ob tem so še dodali, da je bila snemalka na varnem ter tako pomirili zaskrbljene uporabnike družbenih omrežij, ki so bili sicer nad videnim, vsaj po odzivih sodeč, navdušeni.

ZAKAJ SE JE NAČRTOVANI MNOŽIČNI ODLOV NUTRIJ NA LJUBLJANSKEM BARJU USTAVIL LE PO TREH MESECIH?

MC RTV SLO, 22. 7. 2024 (Miha Zavrtanik) – Kot je pojasnil predsednik Zveze lovskih družin Ljubljana in nekdanji predsednik Lovske zveze Slovenije Lado Bradač, je lov na nutrije na lovnih površinah v Sloveniji neomejen vse leto. Odločba kmetijskega ministrstva, ki je lani razburila del javnosti, je uvedla le možnost, da lov poteka na celotnem območju Krajinskega parka Ljubljansko barje, torej tudi na nelovnih, urbanih območjih. Na podlagi te odločbe se je lov

začel septembra lani. »Začetek je bil predviden že prej, a smo se zaradi nastale situacije dogovorili, da ga bomo dejansko začeli izvajati štirinajst dni po napovedi, da bi se napetosti malo umirile. S tem smo se izognili potencialnim konfliktom,« nam je pojasnil razlog za zamik. Povedal je, da so v času, ko je bil napovedan začetek odlova, po terenu hodili posamezni aktivisti in lokalne prebivalce spraševali, ali se je odlov že začel in kje poteka. »Neposrednih konfliktov pri samem odlovu nati ni bilo, so bili pa lovci med izvajanjem previdni,« je pojasnil Bradač. Lovci iz šestih lovskih družin so tako od 13. septembra do 13. decembra, to je v času trajanja odločbe, z dvajsetimi živolovkami, ki so jih posebej

za to kupili v krajinskem parku, odlovili in usmrtili 321 nutrij, ob tem pa so jih še 121 ustrelili – skupno je bilo tako v treh mesecih odstranjenih 442 nutrij. Leto pred tem so v enakem obdobju lovci s klasičnimi metodami odstrelili 112 nutrij. Po podatkih Lovske zveze Slovenije je bilo v celotnem letu 2022 iz narave odstranjenih 715 nutrij, leta 2021 so jih lovci odstrelili 570, leta 2020 pa 532. Kot omenjeno, je bila poleg uporabe živolovk glavna razlika v primerjavi s siceršnjim načinom lovljenjem nutrij, da je odločba kmetijskega ministrstva lovcem omogočila, da nutrije lovijo tudi na nelovnih površinah. Številne nutrije, ki prebivajo na območju KPLB, so se namreč naselile tudi v naseljih.

Foto: Franc Wakounig

Julija je na sedežu LZS opravila dopolnilni izpit iz slovenske lovske zakonodaje že druga skupina članov Kluba prijateljev lova – Celovec. Po skupnem fotografiranju so veselo nazdravili uspešni pridobitvi slovenske lovske izkaznice.

NESREČA NA KRASU: JELEN SE JE ZAGOZDIL V VETROBRANSKEM STEKLU KOMPIJA

VEČER in www.24ur.com/novice/, 19. 6. 2024 (K. K.) – Triinštiridesetletniku se je na poti iz Dutovelj proti Komnu pripetila neverjetna nesreča. Na cesto je skočil velik odrasel jelen, ki je prebil vetrobransko steklo in pristal na voznikovem sedežu. K sreči jo je voznik odnesel brez poškodb. Tudi jelenu se je sicer nekako uspelo skobacati iz vozila, vendar pa so ga lovci približno 700 metrov stran našli hudo poškodovanega in mu skrajšali trpljenje. Triinštiridesetletni voznik iz Hrušice na Gorenjskem je od Dutovelj peljal mimo Krajne vasi. V bližini križišča za Pliskovico in Kosovelje, ki mu domačini pravijo Narivnik, mu je okoli pol osmih zjutraj z njegove desne strani na cesto nenadoma pritekel velik jelen. Žival naj bi prišla tako hitro, da se voznik sploh ni uspel odzvati; zagledal je le veliko senco, nato pa je v hipu začutil močan pok v vetrobransko steklo. Sunkovito je pohodil zavoro, le nekaj centimetrov od sebe pa zagledal zadnjico odraslega jelena, ki je bil tako težak, da je prebil steklo in s hrptom pristal na sovoznikovem sedežu.

OPRAVILI SO IZPIT ZA PRIDOBITEV IZKAZNICE LZS

www.novice.at/lovstvo/, 23. 7. 2024 (Franc Wakounig) – Drugi rod članic in članov Kluba prijateljev lova – Celovec, stanovskega in strokovnega zastopstva slovenskih lovk in lovcev v Avstriji, je v petek, 12. 7. 2024, na sedežu Lovske zveze Slovenije (LZS) v Ljubljani prejel spričevala o opravljenem izpitu iz zakonodaje, kar je pogoj za pridobitev slovenske lovske karte (izkaznice). Prva skupina članov Kluba prijateljev lova – Celovec je ta izpit opravila že lani. Na letošnji razpis za pridobitev lovske karte LZS se je prijavilo šestindvajset lovk in lovcev, ki so z lastnim študijem in ob strokovni spremljavi pravne izvedenke za lovska vprašanja mag. Nataše Oven svoje znanje poglobili na seminarju v Čepičah pri Globasnici. Dobro pripravljene so na sedežu LZS pred komisijo vsi uspešno opravili izpit, ki je pogoj za pridobitev lovske izkaznice LZS. Lahko bi

rekli, da so opravili »zeleno maturo«. Slovesna podelitev spričeval in slovenskih lovskih izkaznic ter podpis Lovskega kodeksa slovenskih lovcev sta bila v petek, 12. julija, v Ljubljani na sedežu LZS. Predsednik Lovske zveze Slovenije Alojz Kovšca je novim članom osrednje slovenske lovske organizacije izročil spričevala in jim podelil lovske izkaznice. Pred tem jim je čestital za uspešno opravljen izpit, predvsem pa, ker so se poglobili v zahtevno pravno materijo in vztrajali do konca. »Vrata Lovske zveze so vam vselej odprta in zmeraj ste na našem sedežu dobrodošli,« je izrecno poudaril.

PREŽA SPET STOJI

SLOVENSKE NOVICE, 23. 7. 2024 (M. T.) – Na območju Zg. Verjan, ki sodijo med lovske revirje Lovske družine (LD) Dobrava v Slovenskih goricah, je pred časom neurje podrlo in uničilo visoko prežo za opazovanje divjadi. Namesto nje so ob robu Majeričeve njive postavili novo. Izdelal jo je lovec Zvonko Paluc iz Stanetinec, za plačilo pa so poskrbeli revirni lovci. Prežo so postavili pod strokovnim vodstvom gospodarja LD Dobrava Vlada Steinfelserja in revirnega vodje Jureta Toša.

ČASTNI ČLAN LKD MARIBOR

ŠTAJERC, 25. 7. 2024 (mt) – Na letnem zboru Lovsko-kinološkega društva (LKD) Maribor so podelili naziv častnega člana dolgoletnemu lovske kinologu in nekdanjemu predsedniku LKD Antonu Selinšku – Boniju. Dolga leta je zgledno vodil mariborsko LKD in veliko pripomogel k uveljavljanju stroke v lovske kinologiji, k njeni promociji, mednarodnemu uveljavljanju in utrjevanju vloge in ugleda LKD v kinološki in lovske organizaciji. Pomembno vlogo je imel tudi pri nakupu zemljišča za vadbeni poligon na Zgornji Polskavi, kjer so pod njegovim vodstvom postavili tudi društveno brunarico. Selinšek je priznan in nadvse spoštovan kinološki sodnik že od leta 1978 in je specialist za ocenjevanje dela lovske psov prinašalcev in šarivcev ter za telesno ocenjevanje zunanosti psov skupine 8 FCI. Kljub osemdesetim križem je Anton še vedno dober vodnik lovskega psa, s katerim rad zahaja v lovske revirje LD Polskava.

Priljubljen:
dr. Marjan Toš

TELEMETRIČNO SPREMLJANJE SRNJADI NA JELOVICI JE KONČANO – KAJ SMO IZVEDELI?

O aktivnostih v mednarodnem projektu LIFE WOLFALPS EU Izvajanje usklajenih aktivnosti za izboljšanje sobivanja z volkovi na območju Alp je naša projektna skupina iz Slovenije v Lovcu že pisala; objavljeno v številkah 5 in 10 letnika 2022. Opisovali smo aktivnosti spremljanja volkov in srnjadi s pomočjo telemetrične metode prek odlova živih osebkov in nameščanja telemetričnih ovratnic. Naš študijski poligon je bilo območje Jelovice. Takrat je bila študija s terenskim delom ravno v polnem zagonu, zato smo opisali način terenskega dela, sodelovanje z lovskimi družinami in prve zanimive izsledke o gibanju srnjadi in volkov na Jelovici. Kaj smo v tem času še izvedeli zanimivega o srnjadi?

S terenskim delom smo končali na začetku letošnjega leta, ko smo z Jelovice pobrali še zadnjo telemetrično ovratnico, ki jo je nosil predlansko zimo odlovljeni in označeni srnjak

Telemetričnih rezultatov srnjadi z Jelovice ne bi imeli brez pomoči jelovških lovskih družin, ki se jim ponovno zahvaljujemo za tako uspešno sodelovanje. Hvaležni smo jim za vso pomoč, ki so nam jo nudili na terenu (*Slika 1*), in za vse posredovane podatke. Tako bodo LD Železniki, LD Selca, LD Bohinjska Bistrica, LD Jošt - Kranj, LD Sorica in LD Jelovica vedno podpisane pod naše skupne rezultate 😊. Hvala vam.

Draže. Prvi vpogledi iz preliminarnih analiz telemetričnih podatkov so tako na voljo, vsekakor pa je podatkov – kljub za znanstvene raziskave relativno majhnemu vzorcu odlovljenih živali – zelo veliko. Zato bo trajalo še nekaj časa, preden se bomo dokopali do posplošenih statističnih ugotovitev. Zbrani podatki so tudi del mednarodne projektne študije, v kateri z italijanskimi in francoskimi kolegi ugotavljamo habitatni izbor srnjadi v različnih alpskih okoljih z znatnim človekovim vplivom.

Srnjad smo odlovljali v zaboje pasti

Najprej spoznajmo, kakšen vzorec živali smo uspeli odloviti in jih opremiti s

telemetrično ovratnico za sledenje gibanja. V treh zimah smo na območju štirih lovišč opravili enaindvajset izvlekov in imobilizacij srnjadi iz zabojnih pasti za opremljanje z ovratnicami in meritve morfoloških značilnosti. Od tega je bilo nekaj ponovnih odlovov že označene srnjadi, v enem primeru pa je šlo za mladiča, ki je bil zato označen samo z ušesnimi značkami. Tako je bil končni izkupiček števila različnih osebkov s telemetrično ovratnico sedemnajst; od tega je bilo devet samcev in osem samic, razporejenih po vseh starostnih razredih od 1+ naprej. Uporabljali smo dva različna tipa ovratnic za srnjad, in sicer proizvajalcev Vectronic AS iz Berlina in Lotek iz Kanade. Ugotovili smo, da se oba proizvajalca dokaj razlikujeta v zbranih podatkih, zato moramo to upoštevati pri analizah telemetričnih podatkov.

Obdobje spremljanja s telemetričnimi ovratnicami

Najdaljše možno obdobje spremljanja prek telemetričnih ovratnic je tisto, ki ga določa življenjska doba baterije na ovratnici. Le-ta je pa odvisna od mnogih dejavnikov, med drugim tudi od nastavljenih pogostosti lociranja GPS, velikosti baterije in načina ter količine pošiljanja

Foto: LWA EU

(17,6 %) pa je nastala okvara programske ali strojne opreme na ovratnici. Pri teh smo pri dveh ročno sprožili sistem odpetja in tako pridobili ovratnici. Od osmih poginulih osebkov so štiri (23,5 %) uplenile velike zveri (ris ali volk), dva sta poginila zaradi drugih naravnih vzrokov (11,8 %), dva pa zaradi neznanih vzrokov (11,8 %).

Prostorski premiki spremljane srnjadi

Vsi podatki z ovratnic niso uporabni, saj je iz različnih vzrokov določena GPS-lokacija lahko bolj ali manj uporabna oz. verjetna; npr. zaradi neustreznih parametrov satelitov v trenutku lociranja, zaradi vremena, geomorfologije pokrajine ali mikrolokacije, kjer se v tistem trenutku nahaja ovratnica. Tako je za nas v prvi fazi analiz ostalo uporabnih 88,3 % podatkov (slika 4).

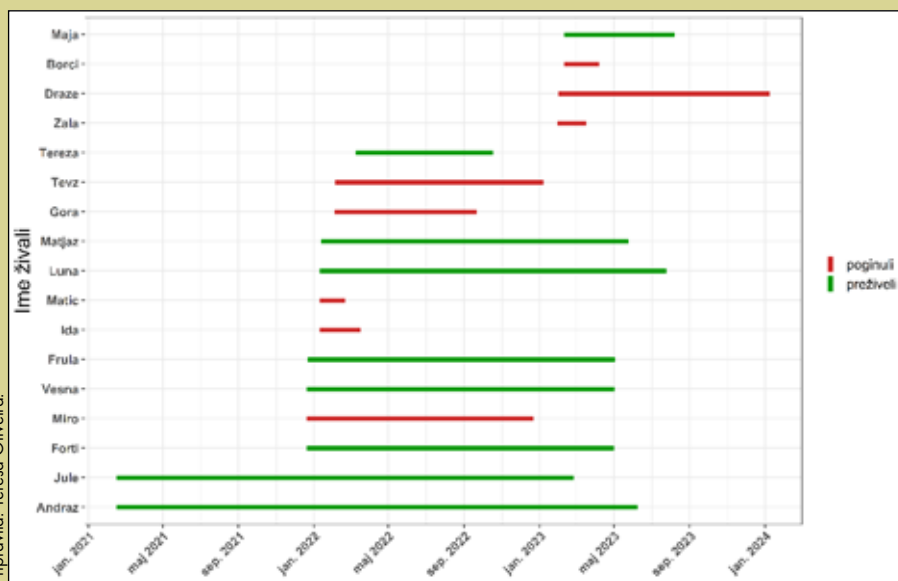
Prepoznali smo različne vrste premikov zunaj ustaljenih domačih okolišev: sezonske selitve iz zimskih v poletne domače okoliše in obratno pri osebkih, ki se selijo sezonsko; izlete srnjakov na koncu zime oz. na začetku obdobja vzpostavljanja teritorijev; poletne izlete nekaterih srn

Slika 1: Lovci so pomagali pri terenskem delu: lovec iz LD Jošt – Kranj med odlovom in opremljanjem srnjaka (zgoraj levo, foto: Andraž Valcl); lovcia iz LD Selca (zgoraj v sredini, foto: Nives Pagon) in LD Bohinjska Bistrica (zgoraj desno, foto: Nives Pagon) med iskanjem poginulih osebkov na podlagi signalov smrtnosti z ovratnic; lovec iz LD Železniki med postavljanjem in sidranjem zabojne pasti pred odlovno sezono (spodaj levo, foto: Nives Pagon), lovec iz LD Sorica med čiščenjem snega in ledu z zasnežene zabojne pasti (spodaj desno, foto: Andrej Rot).

podatkov. Da pa žival po izteku delovanja ovratnice le-te ne bi nosila vse življenje in da obenem raziskovalci pridobimo podatke, ki so se shranili na njej, je bila vsaka opremljena s sistemom za samodejno odpetje. Tako so se ovratnice po vnaprej ocenjenem in prednastavljenem času v določenem trenutku odpele, da so se jih živali lahko otresle.

V povprečju smo živali spremljali 50,6 tedna (11,6 meseca). Najkrajši čas, ko je posamezni osebek nosil ovratnico, je bil 6,0 tednov (1,4 meseca), najdaljši pa 120,3 tedna (27,7 meseca; slika 2).

Izmed sedemnajstih spremljanih osebkov jih je 9 (52,9 %) preživelo do najdaljšega možnega časa njihovega spremljanja (slika 2). Po nekaterih podatkih opažanj marsikateri med njimi še preverjeno živi na ustaljenih območjih. Osem osebkov

Pripraviila: Teresa Oliveira.

Slika 2: Obdobje telemetričnega spremljanja sedemnajstih odlovljenih osebkov srnjadi z Jelovice med februarjem 2021 in januarjem 2024. Zeleno so označeni osebki, ki so preživeli dlje kot do najdaljšega razpoložljivega časa spremljanja, rdeče pa tisti, ki so poginili še pred odpetjem ovratnice.

Še vedno velja prošnja, da nam posredujete podatke o morebitnih opaznih oziroma označenih srnjadi v vaših loviščih ali pa podatek o njihovi smrtnosti (najdba trupla, odstrel ...). Vsak tak podatek je za nas pomemben, saj bomo tako vedeli, koliko časa najmanj po odlovu in merjenju je še preživel določen označeni osebek. Tisti označeni osebki, ki trenutno še živijo v vaših loviščih, nosijo barvne ušesne značke, ovratnice pa so jim že odpadle. Naše stike dobite pri vodstvu vaših lovskih družin ali pa pokličite na Zavod za gozdove Slovenije.

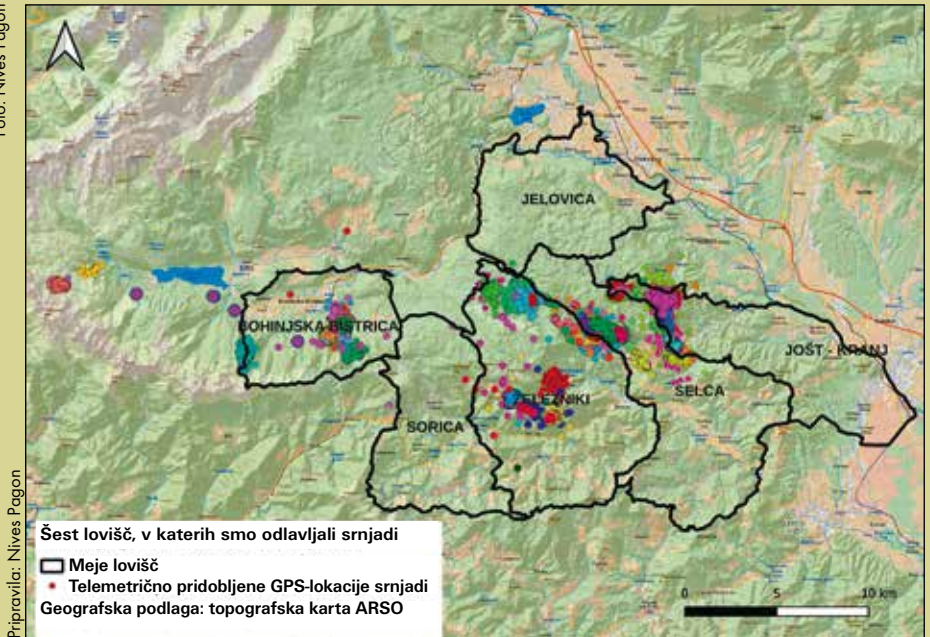
(47,1 %) pa je poginilo pred iztekom načrtovanega obdobja spremljanja. Povprečen čas spremljanja tistih živali, ki so preživlele do konca obdobja spremljanja, je bil 71,9 tedna, tiste, ki so poginile med obdobjem spremljanja, pa smo v povprečju spremljali 26,6 tedna.

Od devetih preživelih živali jih je šest (35,3 %) po sedemdesetih do osemdesetih tednih končalo obdobje spremljanja s pomočjo vnaprej programiranega samodejnega odpetja ovratnice (slika 3), pri treh

in srnjakov (v povezavi z obdobjem razmnoževanja); raziskovalne izlete pred začetkom obdobja sezonske selitve; premike v stalni domači okoliš po odlovu; in zunajsezonske premike med sezonskimi domačimi okoliši. Najočitnejša značilnost prostorskega vedenja spremljane srnjadi na Jelovici pa so bile sezonske selitve, ki jih v drugih dveh študijskih območjih projekta LIFE WOLFALPS EU (IT in FR) niso zabeležili ali pa v precej manjšem obsegu.

Foto: Nives Pagon

Pripravila: Nives Pagon

Slika 3: Na tleh najdena odpeta telemetrična ovratnica srnjadi po izteku življenjske dobe in vnaprej določenem trenutku samodejnega odpetja z vratu živali.

Slika 4: Šest lovišč na območju Jelovice v SZ Sloveniji, v katerih smo v času študije LIFE WOLFALPS EU odpravljali srnjad. Obarvane točke na zemljevidu so GPS-lokacije vse odlovljene in spremljane srnjadi.

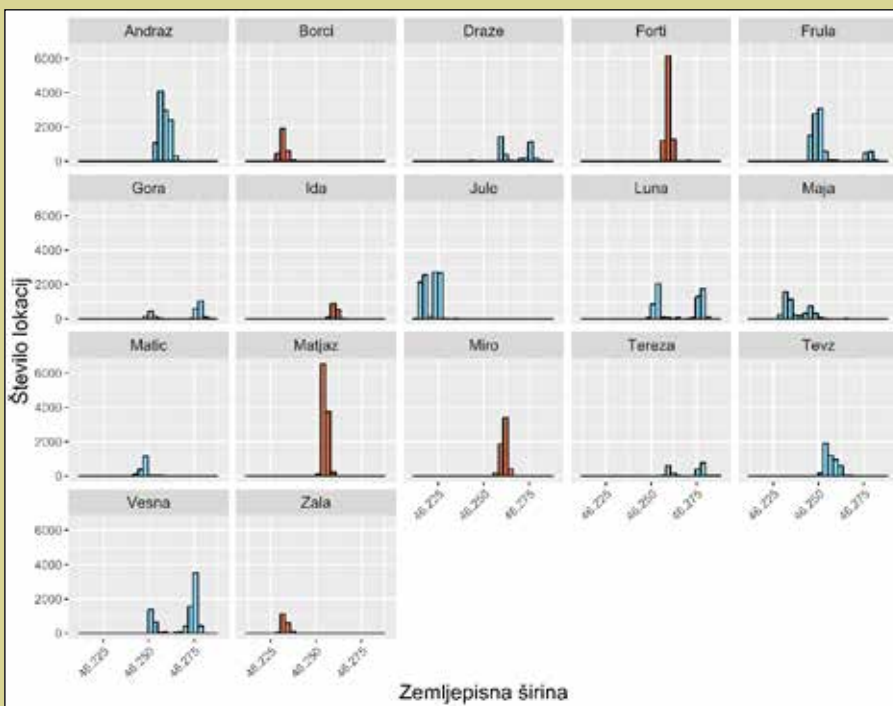
Z oznako »migrirajoči« smo označili tisto srnjad, pri kateri zaradi sezonskih premikov ni bilo skoraj nič prekrivanja med njenim poletnim in zimskim domačim okoljem. Z oznako »rezidentni« smo označili tiste osebkke, ki so ostali na istem območju vse leto, kar pomeni, da so se znatno prekrivali njihovi lastni letni ali sezonski domači okoliši. Od trinajstih osebkov, ki smo jih spremljali dovolj dolgo, da smo lahko zaznali njihove se-

zonske vzorce premikanja, so bili le trije »rezidentni« (vsi srnjaki), drugih deset pa je bilo »migrirajočih« (šest srn, štirje srnjaki; *slika 5*). Razdalje med središči poletnih in zimskih domačih okolišev za migrirajoče osebkke so znašale od 700 metrov do 19 kilometrov, večina živali pa se je selila na razdalji od 2 do 7 kilometrov. Večina, če ne vsi migrirajoči osebkki so se selili višinsko: zimo so preživljali na nižjih nadmorskih višinah (700 do

800 m), pod robom planote in tako tudi bližje naseljem. Poleti pa so se preselili na višje nadmorske višine, po navadi na planoto ali pa v Bohinjsko pogorje (1000 do 1400 m). Obdobje prehodov od zimskega do poletnega domačega okoliša je po navadi trajalo od februarja do aprila, prehodi nazaj od poletnega do zimskega domačega okoliša pa novembra (oz. od oktobra do decembra).

Migrirajoče živali so se precej razlikovale v svojih vzorcih selitev med sezonskimi domačimi okoliši, prav tako je lahko isti osebek izkazoval različne prostorske vzorce selitev med različnimi leti ali sezonami. Npr.: osebkki so lahko prešli na drug sezonski domači okoliš po zelo neposredni in hitri poti, medtem ko so se drugi krajše ali daljše prehodno obdobje (od nekaj tednov do nekaj mesecev) gibali med obema sezonskima domačima okolišema, preden so se dokončno ustalili.

Lahko omenimo še eno opaženo zanimivost, nekaj, kar bi (nedokazano) morda povezali s hitrim odzivom na nenavadno pozen začetek zime 2022/23. December 2022 je bil v Sloveniji nenavadno suh in topel, prva obilna snežna odeja je prišla šele sredi januarja. Nekateri osebkki srnjadi, ki so že tako ali tako izkazovali pozen začetek svojega jesenskega prehoda na nižje nadmorske višine (nekateri šele sredi decembra), so se konec decembra/začetek januarja nenadoma podali nazaj na planoto. Navzdol so se spet vrnili šele konec januarja ob vztrajajoči snežni odeji na planoti.

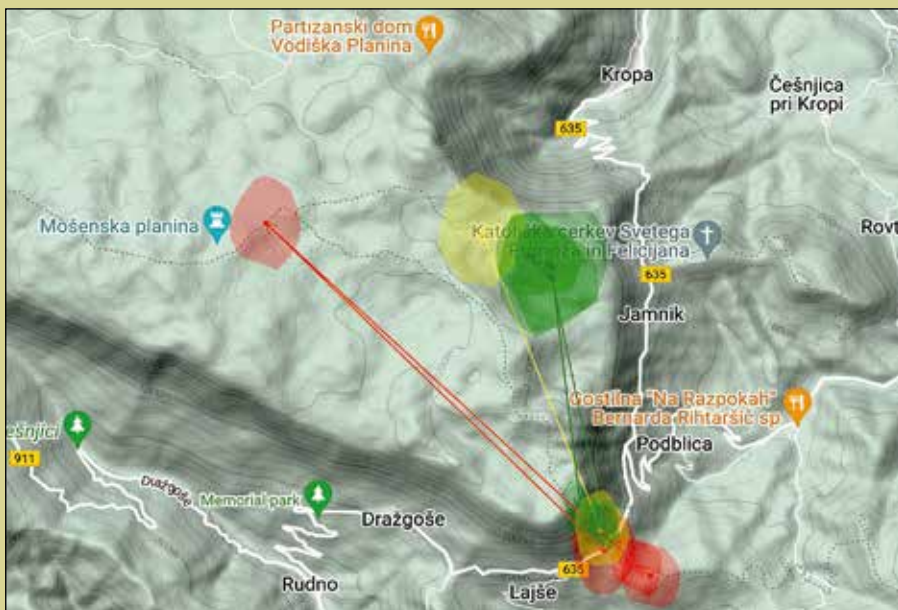

Pripravila: Teresa Oliveira in Nives Pagon

Slika 5: Telemetrično spremljana srnjad je izkazovala »migrirajoče« in »rezidentne« sezonske vzorce premikanja med svojimi domačimi okoliši. Prikazane so njihove GPS-lokacije glede na zemljepisno širino: osebkki, ki so se sezonsko selili, so obarvani svetlo modro, osebkki, ki so vse leto uporabljali približno isto območje, pa rjavo. (Štiri osebkke smo spremljali premalo časa, da bi lahko odkrili njihove celoletne vzorce gibanja.)

»Medsosedski« prostorski odnosi

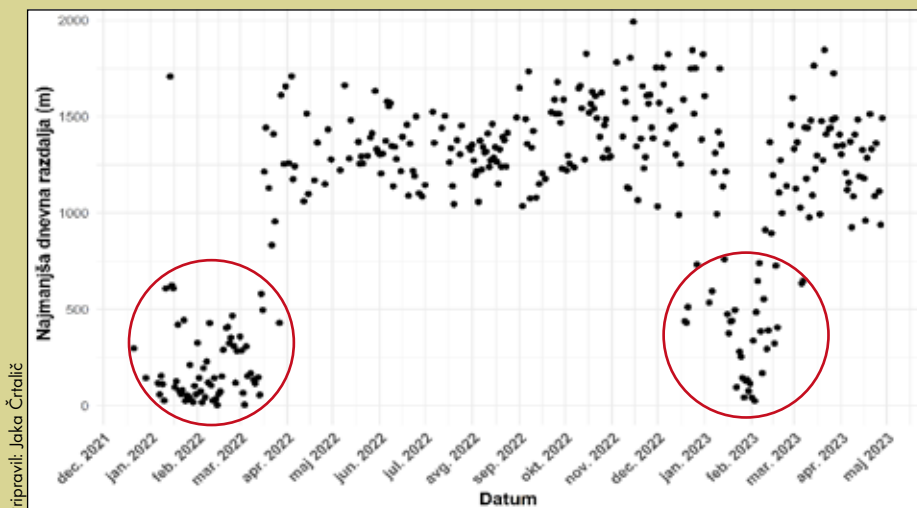
Z vidika vpogledov v življenje srnjadi smo imeli srečo, da smo v isti

Slika 6: Poletni in zimski domači okoliši treh migrirajočih srn, odlovljenih v isto past v lovišču Jošt - Kranj. Njihovi zimski domači okoliši so tik pod robom Jelovice (južna smer zemljevida) in se v veliki meri prekrivajo. Njihovi poletni okoliši pa so na višji nadmorski višini na planoti in se ne prekrivajo več (severna smer zemljevida). Od zimskih okolišev so poletni oddaljeni 2,4 km, 3,1 km in 4,7 km.

sezoni v isto past ujeli tri srne. Vse tri so imele svoje zimske domače okoliše pod robom planote, ki so se precej prekrivali (Slika 6). Do konca pomladi (srna Vesna celo že sredi zime) so se vse tri preselile na Jelovico, na višjo nadmorsko višino, kjer je vsaka zasedla svoj lasten domači okoliš (slika 6); le-ti se niso več prekrivali ali pa le v manjši meri. Na zimskih okoliših so se spet srečale šele februarja in marca naslednjo zimo.

Na drugi lokaciji pa smo v isti sezoni ujeli tri srnjake in z zanimanjem opazovali, kako si bodo prekrivajoče se zimske okoliše »razdelili« v prihajajoči teritorialni sezoni, ko bodo zavzeli in branili vsak svoj teritorij. Izkazalo se je, da je bil le eden od treh srnjakov migrirajoč, druga dva sta bila rezidentna (vse leto sta se zadrževala na istem območju). Njihovi domači

Slika 7: Najmanjša dnevna razdalja med sočasnimi lokacijami srnjakov Fortija (rezidenten samec) in Andraža (migrirajoč samec), odlovljenih v isto past v lovišču Selca. Pozimi, ko sta živela na istem območju, je bila razdalja med njima majhna (obkroženo rdeče). V teritorialni sezoni pa se je Andraž odselil na svoje poletno območje 1,5 km stran (obkroženo zeleno).

Slika 8: Selitvena pot srne Maje, odlovljene v lovišču Železniki, kjer je živela pozimi 2022/23 (rumene točke na vzhodu zemljevida). Od 29. 4. 2023 do 3. 5. 2023 je v štirih dneh opravila devetnajstkilometrsko selitev čez planoto Jelovico (rožnate lokacije) v Bohinjsko pogorje na rob lovišča Bohinjska Bistrica (svetlomodre točke).

okoliši so se prekrivali pozimi, med teritorialnim obdobjem pa so se gibali po izrazito prostorsko ločenih vzorcih. Migrirajoči srnjak Andraž je med marcem in aprilom 2022 zapustil svoj zimski domači okoliš in s selitvijo tako povečal razdaljo do rezidentnih dveh samcev za približno 1,5 km (slika 7). Na svojem poletnem teritoriju se je zadrževal do naslednje zime, ko se je vrnil na svoj zimski domači okoliš in se ponovno pridružil rezidentnima srnjakoma (slika 7). (Kako sta si pa območje razdelila rezidentna srnjaka Forti in Miro v teritorialnem obdobju, pa smo opisali v našem prejšnjem prispevku v Lovcu, 10/2022.)

Najdaljša selitvena razdalja

V prejšnjem prispevku v Lovcu, 10/2022, smo tudi poročali o presemetljivo dolgi razdalji, na kateri je srna Tereza, odlovljena pozimi v lovišču

Bohinjska Bistrica, vzpostavila svoj poletni domači okoliš. V enem dnevu in pol se je na začetku maja preselila 16,5 km daleč (zračna razdalja med območjema, upošteva njene vmesne lokacije na poti). No, eno leto kasneje smo označili tudi srno Majo v lovišču Železniki, ki se je prav tako konec aprila – začetek maja odpravila na pot proti zahodu: v štirih dneh je premagala 19 km zračne razdalje med točkami na svoji selitveni poti (slika 8) in se ustalila na poletnem domačem okolišu med Rodico in Črno prstjo.

Nives Pagon, Jaka Črtalič, Gregor Simčič, Rok Černe, Aleš Pičulin, Andrej Rot, Matija Stergar, Matej Bartol

SPOMENICA 1919 – prof. dr. ALBIN BELAR in prof. FRAN JESENKO – KORENINE TNP

V Lovcu (CVII, št. 4, 2024) smo celovito predstavili prve pobude in korenine Triglavskega narodnega parka (TNP), ki letos praznuje stoletnico ustanovitve. Ministrstvo za šume in rudnike pri beograjski vladi je 4. aprila 1924 na pobudo Odseka za varstvo prirode in prirodnih spomenikov, ki je deloval v okviru Muzejskega društva za Slovenijo, potrdilo izločitev in zavarovanje približno 1.400 hektarov velikega območja v Dolini Triglavskih jezer. S podpisom pogodbe je bil 1. julija 1924 ustanovljen Alpski varstveni park. Tako je bil prvič na Slovenskem vzpostavljen pravni varstveni režim, katerega cilj je bil ohranjanje narave. Alpski varstveni park je obsegal 1.400 hektarov, zdajšnji Triglavski narodni park pa se razteza na skoraj 84.000 hektarih oziroma na štirih odstotkih slovenskega ozemlja.

Zal nam v omenjenem članku zaradi omejenega prostora ni uspelo predstaviti vloge prof. **Albina Belarja**, ki ga mnogi štejejo za idejnega očeta TNP. Do neke mere imajo prav, a ne povsem, saj je treba ozadje nastajanja tega zavarovanega območja poznati iz različnih zornih kotov. Prof. Albin Belar, ugleden slovenski naravoslovec in vrhunski seizmolog (1864–1939) je bil velik ljubitelj Julijskih Alp in aktiven član ter odbornik Nemško-avstrijskega Planinskega društva (*Deutscher und Oesterreichischer Alpenverein*). Občudoval je lepote naših gora in leta 1903 Deželni vladi za Kranjsko v Ljubljani predlagal načrt morebitnih na-

ravnih rezervatov s predlogom za urejanje in varovanje takih območij. Najpomembnejši je bil njegov predlog za zavarovanje doline Triglavskih jezer iz leta 1908, ki so ga kot izjemno zamisel dopolnjevali in je dokončno dozorel leta 1924 z novimi primesmi in vsebino, ki jo je prvenstveno ponudila *Spomenica 1919*. Belar je predlog iz leta 1903 še dopolnil in ga leta 1908 posredoval Deželni vladi za Kranjsko še leta 1905 in 1906. Zato ga nekateri označujejo kot idejnega očeta TNP.¹ Tako ga je

¹ Renato Vidrih, Jože Mihelič (odslej Vidrih – Mihelič), Albin Belar, pozabljeni slovenski naravoslovec, Radovljica 2010, 213. Avtorja ocenjujeta, da bi bili Slovenci prvi v Evropi, ki bi imeli narodni

označila tudi zgodovinarica doc. dr. **Marija Mojca Peternel**.² Pri tem je zanimivo, da na obravnavo Belarjevega predloga o zavarovanju leta 1908 niso bili povabljeni predstavniki slovenskega planinskega društva, pač pa samo nemško-avstrijskega, ki je imelo kočjo pri petem Triglavskem jezeru. Skupaj z radovljiškim okrajnim glavarjem so si ogledali ozemlje od Črnega (sedmega) jezera navzgor, teren okoli Bele skale in planine Lopučnice. Prof. Belar je za to območje predlagal prepoved sečnje lesa, lova, paše in nabiranja cvetja ter vsega rastlinstva nasploh.³ Celotno pobudo so že

park, če bi podprli Belarjevo idejo. Škoda, da ne ponudita tudi argumentiranih ozadij in pripomb, da je bila ideja še starejša in da ni v celoti Belarjeva zamisel.

² Njegovo vlogo je doc. dr. Marija Mojca Peternel predstavila v znanstvenem delu Ljubiteljem krajnskih Alp, Kranjska podružnica Nemškega in avstrijskega planinskega društva. Monografsko delo je plod znanstvenega raziskovanja in dragocen prispevek slovenskemu zgodovinopisju. Avtorica doc. dr. Marija Mojca Peternel je lektorica za nemški jezik na oddelku za zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani in hkrati tudi zgodovinarica, docentka za področje slovenske in obče zgodovine 19. stoletja. Monografija je izšla pri Znanstveni založbi Filozofske fakultete v Ljubljani leta 2023.

³ Vidrih - Mihelič, 97. Zataknilo se je zlasti pri predlogu za prepoved paše, kateremu so že na mestu samem nasprotovali zastopniki posestnikov iz vasi Češnjica v Bohinju, ker so imeli tam pašo. Zapisnika

Dr. Albin Belar, predlagatelj zavarovanja Doline Triglavskih jezer (vir fotografije: Wikipedia)

na začetku zavrli takrat veljavni predpisi o varstvu planin in pospeševanju planinskega gospodarstva iz maja 1909, novela tega predpisa iz leta 1910 in izvršilna odredba iz leta 1912. Vse skupaj je za lep čas ustavila prva svetovna vojna leta 1914. Park ni bil ustanovljen, ker ni bilo pravne podlage, poleg tega takratni predpisi niso dovoljevali omejevanja paše.⁴ Slovenski planinski funkcionarji so na to v preteklosti že večkrat opozorili. Ob letošnji obletnici nastanja Spomenice je na Belarjeve pobude opozoril tudi dolgoletni predsednik Planinske zveze Slovenije, slovenski alpinist, publicist in lovec mag. **Fran Ekar**. Ocenil je, da si Miheličeva knjiga o Belarju vseskozi prizadeva, da bi bil Belar »rehabilitiran«. »Strokovnosti, še posebej raziskovanj in njegovega znanja o potresih in seizmologiji nasploh, je treba Belarju priznati. Ne glede na to, da sta akademiji znanosti Italije in Avstrije leta 1919 z njim prekinili vse stike in sodelovanje. Prva jugoslovanska država, Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev (SHS), mu je odvzela vso laboratorijsko opremo, potni list in ostalo premoženje. Bil je tudi srednješolski profesor in nadzornik, in to samo na nemško govorečih šolah. Vsa leta je bil v vodstvu Kranjske podružnice Nemško-avstrijskega planinskega društva (DuOcaV), ki je imela v upravljanju in lasti tudi triglavske planinske kočice Marije Terezije – zdaj Planika, Dežmanovo kočico – zdaj Staničeva in od Turisten Kluba Oesterreich je leta 1903 kupila še kočico pri Sedmerih triglavskih jezerih. Prav okoli te kočice DuOcaV in njegove podružnice Krain so hoteli pridobiti zemljišče za naravovarstveno varovano območje. Ob kočah bi bil ta svet po vsej verjetnosti obravnavan

o tem ogledu ni, bil je zgolj informativne narave in omenjenega območja tudi niso zavarovali.

⁴ Ibid., 99. Kljub temu so nekateri ogled označili za zgodovinskega, na primer Stane Peterlin v reviji Proteus, 1975.

Prof. Fran Jesenko, botanik in genetik (vir fotografije: Wikipedia)

kot park z vstopnino. To naj bi bila tudi Belarjeva želja in vse te pobude je pisal samo v imenu podružnice DuOcaV. Brez kakršne koli povezave s slovenskimi planinci ali Slovenskim planinskim društvom. Nekateri ga označujejo za »nemškutarja« in zato ga tudi niso vključili v pripravo naravovarstvene »spomenice« 1919–1920. Po prvi svetovni vojni je ostal tudi brez nemško-avstrijske pomoči in postal v jugoslovanski državi popolnoma izoliran.«⁵ Ekar glede ustanavljanja TNP meni, da je bilo za ustanovitev TNP odločilno, da je Odsek za varstvo prirode in prirodnih znamenitosti in Slovenskega planinskega društva leta 1924 Dolino Triglavskih jezer razglasil za *Alpski varstveni park* in tako zavaroval.

Leta 1926 je bilo prvič uporabljeno ime *Triglavski narodni park*. Zaslugo za tako poimenovanje ima profesor **Fran Jesenko**, ki je bil med najbolj vnetimi zagovorniki in borci za uresničitev zamisli o parku v Dolini Triglavskih jezer. Profesor Fran Jesenko je 30. maja 1926 v dnevniku Jutro slovenski javnosti podrobneje predstavil ustanovitev, pomen in znamenitosti parka, ki »ga ponosno imenuje Triglavski narodni park, zato menim, da gre njemu zasluga za ime Triglavski narodni park in ne Belarju«, je prepričan Ekar.⁶ Ob raziskovalnem delu se je namreč prof. Jesenko zelo posvetil varstvu narave in je bil dejansko eden od pobudnikov ustanovitve Triglavskega narodnega parka, edinega takega območja v zdajšnji Sloveniji in enega prvih v Evropi. Prof. Jesenko je s študenti začrtal del njegove meje v Dolini Triglavskih jezer. Leta 1932 se je ponesrečil pri plezanju v steni Komarče. Z zlomljeno hrbtenico so ga prenesli v bolnišnico v Ljubljano, kjer

⁵ Izjava Franca Ekarja, Kranj z dne 11. 5. 2024, hrani Marjan Toš.

⁶ Ibid., izjava z dne 18. 5. 2024.

je 14. julija 1932 umrl.⁷ Fran Jesenko je s sodelavci prvo Belarjevo pobudo vključno z vidnimi predstavniki takratnega SLD dejansko udeležil in zavarovano območje tudi uradno poimenoval TNP. Zato bi si dandanes zaslužil nekoliko več dostojnega javnega in zgodovinskega spomina.

Naj za konec tega zapisa v imenu zgodovinske resnice zapišem, da je treba Belarju ne glede na že omenjene domneve in na njegovo ideološko-politično naravnost priznati znanstveni ugled in velikanski raziskovalni opus na področju seizmologije. Kot znanstvenik se je uveljavil širom po Evropi in doživel sloves vrhunškega naravoslovnega strokovnjaka ter odličnega seizmologa. Izdal je številne znanstvene članke, razprave in knjige o potresih v nemškem jeziku. Bil je dvakratni doktor znanosti in je znanstveno deloval na mnogih področjih, tudi na vremenoslovskem. Kot zaprisežen ljubitelj gora je bil v podružnici *Krain* nemško-avstrijskega planinskega društva zelo aktiven član, nadzornik koč in leta 1900 tudi njen podpredsednik. Po prvi svetovni vojni je bil kmalu potisnjen na povsem stranski tir. Družina je lahko odšla v ZDA, njemu pa so jugoslovanske oblasti odvzele potni list in tudi stanovanje v Ljubljani ter vso seizmološko raziskovalno opremo. Očitani so mu agitacija za nemštvo med pripravami na plebiscit na Koroškem leta 1920, o čemer so se negativno razpisali tudi takratni časopisi, še zlasti Jutro. Po letu 1930 je postajal vse bolj osamljen, nekdanji sodelavci in prijatelji so ga zapuščali, z njim so prekinili stike tudi mnogi znanstveniki s področja seizmologije iz tujine. V prvi jugoslovanski državi je bil povsem onemogočen, čeprav so njegovo bogato znanje koristno uporabljali. K njegovi rehabilitaciji ni pripomogel niti trud kralja Aleksandra I., ki je Belarja celo večkrat obiskal. Slabega zdravja in zagrenjen se je naposled umaknil v vasico Polom na Kočevskem, kamor ga je povabila prijateljska družina Pirker. Močna sladkorna bolezen mu je vzela vid, postal je tudi nagluščen. Prvega januarja 1939 je osamljen in pozabljen umrl v Polomu. Pokopali so ga v družinski grobnici v Ljubljani, ki pa je danes ni več.⁸

Menil sem, da je prav in korektno, da po zapisu o Spomenici, ki je neprecenljivega pomena za naravovarstvo in je nastajala neovrgljivo v lovskih krogih, slovenska lovski javnost spozna tudi Belarja, ki je na tem področju pomagal orati ledino.

Dr. Marjan Toš

⁷ Ibid. Ekar obenem izredno izpostavlja avtorje Spomenice 1919–1920, med katerimi so bili tudi ugledni slovenski lovci, še posebno dr. **Stanislav Bevk**, o čemer smo v Lovcu (CVII., št. 4., 2024, 164–167) podrobneje pisali.

⁸ Renato Vidrih, Jože Mihelič, Albin Belar, pozabljeni slovenski naravoslovec, Radovljica 2010, 40. Škoda, da avtorja knjige nista podrobneje raziskala teh očitkov in jih vsaj nekaj ilustrativno navedla v knjigi. Lahko tudi kot faksimile člankov.

Alpska biotska raznovrstnost – med politiko in znanostjo

*V sklopu predsedovanja Slovenije Alpski konvenciji v obdobju 2023–2024 sta bila od 12. do 14. junija 2024 v Kranjski Gori dvodnevna mednarodna konferenca o alpski biotski raznovrstnosti in Forum Alpinum 2024 pod skupnim naslovom **Skupaj za Alpe: ohraniti, povezati in obnoviti**. Zanimive ocene, analize in vsebinski poudarki so izredno pomembni tudi za lovske organizacije, ki se že desetletja zavzemajo za ohranitev biotske raznolikosti in zagovarjajo aktivno čezmejno varstvo narave v tem občutljivem gorskem okolju.*

Organizator dogodka je bilo Ministrstvo za naravne vire in prostor v sodelovanju z Mednarodnim znanstvenim odborom za raziskovanja v Alpah (*International Scientific Committee on Research in the Alps – ISCAR*). Kot smo lahko prebrali v skrbno pripravljene poročilo ministrstva, je slovensko predsedstvo na konferenci predstavilo poročilo (policy brief) z glavnimi vsebinskimi stebri, za katere bodo države alpskega loka oblikovale skupne aktivnosti kot prispevek k izvajanju Globalnega okvira Konvencije o biološki raznovrstnosti, sprejetega leta 2022. Na dvodnevnem dogajanju v Kranjski Gori so izpostavili tematiko kot preplet med politiko in znanostjo, ki je nujen za oblikovanje celovitih rešitev na področju biotske raznovrstnosti. Mednarodne konference so se udeležili županja Občine Kranjska Gora **Henrika Zupan**, državni sekretar Ministrstva za naravne vire in prostor **mag. Miran**

Gajšek, generalna sekretarka Alpske konvencije **Alenka Smerkolj**, predsedujoči Stalnemu odboru Alpske konference **mag. Emil Ferjančič**, vodja Odbora za alpsko biotsko raznovrstnost **Paolo Angelini**, vodja sekretariata Karpatske konvencije iz dunajskega urada Programa Združenih narodov za okolje **Harald Egerer** ter drugi povabljeni gostje in udeleženci.

Državni sekretar z Ministrstva za naravne vire in prostor **mag. Miran Gajšek** je v uvodnem nagovoru predstavil ministrstvo kot nosilca številnih področij, ki so med seboj tesno povezana in prepletena. Med njimi so ohranjanje narave in s tem biotske pestrosti, upravljanje z vodami in mineralnimi surovinami ter urejanje prostora in gradenj. Pri ohranjanju biotske raznovrstnosti ima pomembno vlogo tudi prostorsko načrtovanje, zlasti strateško načrtovanje, ki mora različne sektorje povezati na isti imenovalc. To je eden ključnih instrumentov za udejanjanje raz-

ličnih družbenih ciljev in potreb v prostoru, saj je prostor omejena dobrina in ima zato načrtovanje v njem medsektorski značaj. Pomeni, da »združuje potrebe različnih resorjev, vključno z varstvenimi, z nalogo, da jih uskladi v konkretnem prostoru«, je med drugim izpostavil mag. Gajšek. Pogodbenice **Alpske konvencije** si delijo odgovornost za trajnostni razvoj alpskega prostora, pri čemer je najboljša podlaga za skupno delo *Protokol o urejanju prostora in trajnostnem razvoju*. »Prostor in naravni sistemi se namreč ne končajo na mejah konvencije, ne na mejah držav, pa tudi ne na mejah lokalnih skupnosti; med seboj so povezani prek meja in tako morajo biti povezane tudi naše aktivnosti – čezmejno, vsealpsko,« je poudaril državni sekretar Gajšek in končal: »Ponosni smo, da smo v tesnem sodelovanju z lokalnimi skupnostmi razglasili novo zavarovano območje, Regijski park Pohorje. Čeprav gre za relativno majhno območje, pa pomeni očiten prispevek k izvajanju protokola o varstvu narave in urejanju krajine Alpske konvencije, ki spodbuja ustanavljanje novih zavarovanih območij.«

Državni zbor Republike Slovenije je leta 2020 sprejel *Resolucijo o nacionalnem programu varstva okolja*, ki vsebuje tudi ukrepe za izvajanje globalnega okvira Konvencije o biotski raznovrstnosti in strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030. Globalni dogovor med ključne cilje uvršča zavarovanje vsaj trideset odstotkov kopenskih površin, pomembnih za biotsko raznovrstnost, ter obnovo vsaj tridesetih odstotkov osiromašenih (degradiranih) celinskih vodnih ekosistemov do leta 2030, kar bo v Alpah velik izziv. Za ohranitev biotske raznovrstnosti so med drugim izjemno pomembni ukrepi za blaženje posledic podnebnih sprememb in zmanjšanje vpliva invazivnih tujerodnih vrst na domorodno biotsko raznovrstnost. V Sloveniji živi okrog 22.000 živalskih in 3.500 rastlinskih vrst, med njimi je več kot 2.000 ogroženih, zavarovanih pa je več kot 1.100 vrst. Območja Natura 2000 pokrivajo dobrih sedemintrideset odstotkov ozemlja države, kar je največ med vsemi državami članicami EU. Z Naturo 2000 v Sloveniji varujemo več kot deset odstotkov vseh vrst in habitatnih tipov v EU, medtem ko druga zavarovana območja obsegajo štirinajst odstotkov površine.

Pripravil – dr. Marjan Toš

Foto: Lojzi Avsenik

NI HRANE, NI MIRU, NI MALE POLJSKE DIVJADI

Kmetijstvo je ena najpomembnejših svetovnih dejavnosti rasti in prihodnosti. Njegov pomen za prehransko varnost in proizvodnjo energije iz obnovljivih surovin se bo še naprej povečeval zaradi naraščajočega svetovnega prebivalstva in omejenih fosilnih virov energije. V začetku dvajsetega stoletja je kmet pridelal ravno dovolj hrane za štiri ljudi, do leta 1950 je hranil že deset ljudi. Dandanes, zahvaljujoč sodobnim pridelovalnim postopkom, kmet hrani približno 140 ljudi (slika 1). Poleg navedenega sočasno obstaja učinkovito in gospodarsko zdravo kmetijstvo, a ne zagotavlja le lastnega obstoja in preživetja drugih, prispeva tudi k ohranjanju gospodarske moči v celotnih regijah/območjih.

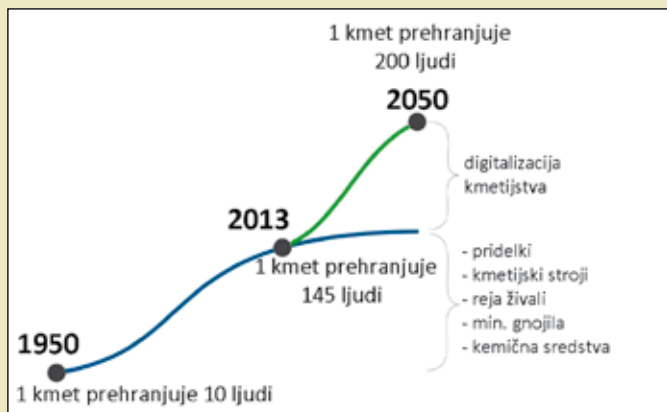
Kmetijstvo je bilo vedno gospodarska dejavnost in bo vedno tudi preživitvena dejavnost. Neurejena in neobdelana krajina, tako imenovana biotska raznovrstnost (biodiverziteteta), je v zdajšnjem času vsečno razmišljanje in ga razumemo kot preživitveno okolje za prostoživeče živali. V zdajšnjem času brez številne izbire raznovrstne hrane je enostranska usmeritev posameznih, tako imenovanih »naravovarstvenikov« lahko zelo zavajajoča in pogubna za prehransko varnost vedno več porabnikov hrane. Glede na vsesplošno mnenje različnih deležnikov naj bi bilo kmetijstvo eden od glavnih krivcev za zmanjšanje številčnosti prostoživečih živali in divjadi določenih

vrst. Predvsem je v ospredju splošno razširjeno mnenje, da mala poljska divjad izumira izključno zaradi kmetijske dejavnosti. Za nepoznavalca ali neudeleženca kmetovanja v pridelavi hrane je tako mnenje verjetno edino in sprejemljivo, vendar je lahko zelo zavajajoče in neutemeljeno. Zdajšnje kmetijske tehnologije s sočasnim upoštevanjem gospodarnosti kmetovanja so povsem drugačne kot pred stoletjem. Male kmetijske površine, ki so jih obdelovali včasih, so povsem izginile s polja. Kmetijske površine se združujejo v večje površine. Posledično temu so kmetijski stroji po zmogljivosti večji, čas opravi na njivah je vse krajši, prevladujejo enake kulturne rastline, predvsem koruza

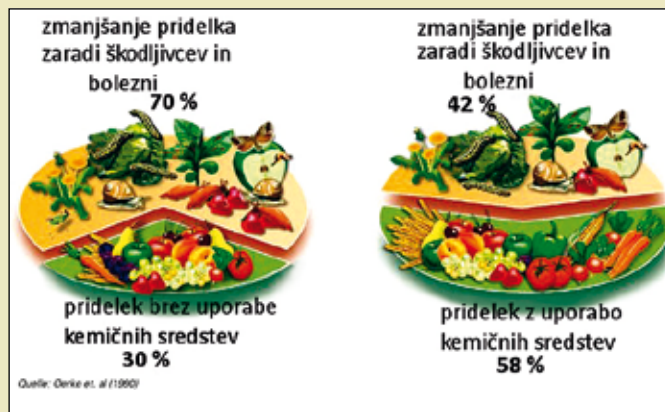
za prehrano živali. Za doseganje večjih količin pridelkov pa je nujna uporaba mineralnih gnojil in kemičnih zaščitnih sredstev za rast rastlin. Predvsem naj bi bila za zmanjševanje populacijskih gostot male poljske divjadi pogubna uporaba kemičnih zaščitnih sredstev.

Morda so bili časi, ko so kemična zaščitna sredstva res uporabljali čez mero. Zdaj pa je uporaba fitofarmaceutskih sredstev (FFS) bistveno zmanjšana in zelo ciljno usmerjena. V Sloveniji se je v zadnjih tridesetih letih poraba fitofarmaceutskih sredstev (FFS) več kot prepolovila: iz 2031 ton v letu 1992 na 914 ton v letu 2021 (sliki 2 in 3). Brez uporabe FFS bi bili pridelki za 42 % manjši oziroma bi bili samo 30 %. Kar 70 % pridelka bi propadlo zaradi bolezni in škodljivcev (Slika 2). Če bi slovensko kmetijstvo v celoti spremenili v ekološko kmetovanje, kar pomeni kmetovanje brez uporabe mineralnih gnojil in FFS, bi za pridelavo enake količine žita, kot je bila predhodna, morali imeti vsaj dvakrat več obdelovalnih površin.

Urejanje kmetijskega prostora tudi za prostoživeče živali se je v letu 2023 povsem spremenilo v dobrobit živali. V kmetijskem prostoru EU je v veljavi Evropska zakonodaja SKP (Skupna

Slika 1: Preteklost in potrebe za kmetijstvo v prihodnosti (vir: Statistični urad SI)

Slika 2: Pomen uporabe FFS pri pridelavi hrane. (vir: Oerke s sod., 1990)

kmetijska politika 2023–2027), več pojasnil je dostopnih na spletu: <https://skp.si/skupna-kmetijska-politika-2023-2027/zakonodaja-skp> ali v reviji Lovec, št.12/2023; str. 560–563. V tej zakonodaji so bistveni poudarki za dobrobit prostoživečih živali naslednji:

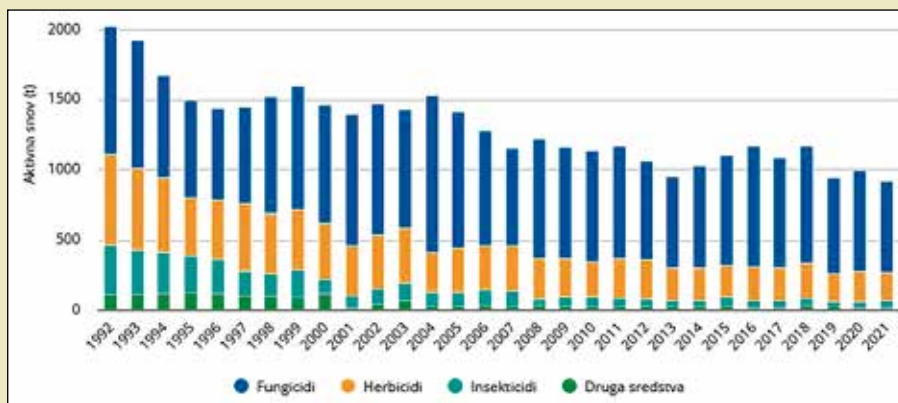
- vzpostavitev varovalnih pasov vzdolž vodnih tokov
- omejitve rezanja mej
- ohranjanje/varstvo prostoživečih vrst ptic
- ohranjanje naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst
 - najmanjši delež nepridelovalnih kmetijskih površin
 - razmerje trajni travniki/kmetijska zemljišča
 - kolobar posevkov

S stališča uporabe kmetijskega prostora v kmetijske namene je v dejanskem razumevanju namenske uporabe kmetijskega prostora v dobrobit prostoživečim živalim to urejeno in zakonsko podkrepljeno.

Kot prvi pogoj za celostno uravnovešene razvoja prostoživečih živali, predvsem male poljske divjadi, je v kmetijskem prostoru treba zagotoviti na določenih območjih in v določenem času naslednja dejstva: neobremenjenost (ne vznemirjanje) živali s prometom ali drugimi dejavnostmi, kot sta rekreacija in kmetijska opravila ponoči. Povedano preprosteje: doseči je treba **mir** v prostoru, ki je poseljen s prostoživečimi živalmi. Izraz *mir* ni tehnična veličina, ki bi jo bilo mogoče izmeriti in ji dati merljivo tehnično enoto. Vendar je pa veličina dejavnika, ki je nujno potreben za normalen razvoj prostoživečih živali v kmetijskem prostoru. Zdajšnji čas od ustvarjalnega človeka terja nenehno delo in prisotnost na delovnem mestu. Za blaženje stresnih situacij se človek vedno zateče v naravno okolje. Uskladitev in skupna uporaba prostora človeka in prostoživečih živali pa je v zdajšnjem času nesprejemljiva za prostoživeče živali. Nočna rekreacija, vožnja z motornimi vozili in druge prostočasne dejavnosti po poljih in gozdovih kvarno vplivajo

na življenje, razvoj in obstoj prostoživečih živali (slika 4). Nedvomno bo treba ustrezno ukrepati tako, da bi dosegli več miru. Ukrepi naj ne bi bili prostorsko omejevalni, ampak predvsem časovno, ki bi določali, kdo in kdaj lahko določen življenjski prostor prostoživečih živali neškodljivo uporablja zanje. Moj predlog je, da bi se vse dejavnosti v kmetijskem

kdaj in kje so lahko izjeme ob ukrepih omejevanja gibanja in aktivnosti v kmetijskem prostoru. Ne glede na različna mnenja o smiselnosti predloga bomo v prihodnosti **vsi uporabniki kmetijskega prostora morali poiskati ustrezen sonačin življenja (modus vivendi) s prostoživečimi živalmi**. Sprejet predlog bi največ prispeval k varstvu/ohranjanju in

Slika 3: Poraba FFS v Sloveniji (vir: Statistični urad SI)

prostoru na določenih območjih končale eno uro po sončnem zahodu in bi se lahko začele eno uro po začetku dneva. Seveda tak predlog terja širšo obravnavo; **kdo**,

nemoteni večji stopnji preživetja predvsem vrst male poljske divjadi.

Nedvomno svoj delež pri »hrupnih nočeh« prispevajo tudi kmetje. Kmetijstvo

Slika 4: Kolesarjenje ponoči v prostoru prostoživečih živali

Foto: Red Bull

Slika 5: Siliranje koruze ponoči

poteka v prostoru za prostoživeče živali in je delo pod »milim nebom«. Obdelovalne kmetijske površine postajajo z združevanjem manjših vedno večje. Kmetijski stroji se z velikostjo prilagajajo velikostim (večjim obsegom) obdelovalnih površin. Samo dnevni čas je vedno enak! Do poletnega sončevega obrata (solsticija) se svetli del dneva povečuje, nato pa spet zmanjšuje. Kmetijsko delo, kot je obdelava polj in

spravilo pridelkov, kamor sodita siliranje in baliranje, pa se pomika v skrajšani svetli del dneva. Obstajajo tudi opravičljivi razlogi za podaljšanje delovnega dneva v nočni čas. Posebno v času košnje, spravila sena, ko je že znano, da se bo obstoječi sončni dan spremenil v naslednji deževni dan. Pokošeno seno pa je posušeno ali pripravljeno za baliranje. Vendar se navedeni vzroki za nočno kmetijsko delo vedno pogosteje

opravičujejo za celostno nočno delo. (slika 5) Posebno pri navedenih obrazložitvah prednjačijo ponudniki kmetijskih del, kot so siliranje uvele krme ali koruze. Taka nočna dela pridobivajo tudi pohvale za »odlično organizacijo kmetijskega dela«. Toda vse navedeno prispeva samo k vznemirjanju prostoživečih živali in ljudi v bližnji okolici. Vsako kmetijsko in dobro opravljeno delo je mogoče opraviti tudi v svetlem delu dneva. Vsa druga dela v nočnem času kmetijskega prostora pa so nepotrebna opravila in kažejo na neorganiziranost osebe, ki vodi/opravlja kmetijsko delo.

Prihajajoči časi bodo nujno prispevali k ureditvi in uporabi kmetijskega prostora za vse udeležence v njem. Rekreativci, kmetje in vsi drugi, ki nujno uporabljamo kmetijski prostor, se bomo morali prilagoditi in odpraviti svoje napake. Vse v naravnem okolju teži k uravnovešenosti stanja v naravi. Vsaka neprilagojenost okolju in dela/opravlil v njem vodi le k uničenju ali izločitvi prostoživečih živali iz okolja. Tako je bilo v zgodovini in tako bo tudi v prihodnosti.

Prof. dr. Rajko Bernik

Svet EU potrdil zakonodajo o obnovi narave

V Sloveniji lahko tudi z ohranjanjem biotske raznovrstnosti preprečujemo zaraščanje

Okoljski ministri EU so potrdili zakonodajo o obnovi narave. Ključen je bil glas avstrijske ministric **Leonore Gewessler**, ki je kljub nasprotovanju avstrijskega kanclerja **Karla Nehammerja** zakonodajo podprla. Zakonodaja o obnovi narave med drugim predvideva, da bodo članice do leta 2030 sprejele ukrepe za obnovitev vsaj trideset odstotkov kopenskih, obalnih, sladkovodnih in morskih habitatov, ki trenutno niso v dobrem varstvenem stanju. Poleg tega bodo morale članice vzpostaviti ukrepe za obnovu vsaj šestdeset odstotkov vsake od habitatnih skupin do leta 2040 in vsaj devetdeset odstotkov do leta 2050. Nova zakonodaja glede kmetijskih ekosistemov od članic EU zahteva, da sprejmejo ukrepe, s katerimi bodo izboljševale stanje pri vsaj dveh od treh kazalnikov: to so indeks travniških metuljev, zaloga organskega ogljika v mineralnih tleh njivskih površin in delež kmetijskih površin z visoko stopnjo raznovrstnih značilnosti pokrajine. Uredba v primeru nepredvidenih in izrednih dogodkov, ki bi imeli hude posledice za prehransko varnost na ravni Unije, vključuje možnostčasne prekinitve izvajanja določb, povezanih s kmetijskimi ekosistemi, za največ eno leto. Priprava načrta se bo začela še letos, pri čemer bodo k pripravi povabljeni deležniki z vseh odgovarjajočih področij kot pomemben člen v sistemu varstva narave (torej tudi lovci) glede kakovostne zemlje za pridelavo hrane pa zlasti kmetovalci.

Ukrepe za obnovu habitatnih tipov je treba do leta 2030 uvesti na približno 14.000 do 15.850 hektarjih oziroma približno 0,8 odstotka ozemlja Slovenije, so pojasnili na Ministrstvu za naravne vire in prostor. Habitatni tipi, za katere so potrebni ukrepi obnove, so obrečni gozdovi, gorski iglasti gozdovi, barjanski gozdovi, travišča in drugi pašniški habitati, obrečni travniki in drugi.

»V Sloveniji smo zaradi opuščanja kmetovanja in posledično zaraščanja predvsem na območjih, ki so manj primerna za intenzivno obdelavo, v preteklosti izgubili veliko travnikov in pašnikov, ki so življenjsko okolje nekaterih najbolj ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. Za slovensko kmetijstvo in pridelavo hrane je predvsem pomembno ohranjati pridelovalni potencial kmetijskih površin. Tudi z ohranjanjem biotske raznovrstnosti preprečujemo zaraščanje ter s tem dolgoročno izgubo pridelovalnega potenciala teh površin,« so poudarili na minist-

stvu. Zakonodaja bo objavljena v Uradnem listu EU in bo neposredno veljala v vseh državah članicah. Komisija bo do leta 2033 pregledala uporabo zakonodaje in njene učinke na kmetijski, ribiški in gozdarski sektor ter njene širše družbeno-gospodarske učinke.

Zakonodaja o obnovi narave, ki so jo 17. junija dokončno potrdile članice EU, je bistvena za ohranitev načete evropske narave, so prepričani tudi v slovenski stranki *Vesna*. Kot so poudarili, je narava ključna za blažitev in boj proti posledicam podnebnih sprememb. »Uredba, sprejeta prav na pobudo skupine Zelenih v Evropskem parlamentu, je ključna za ohranitev načete evropske narave – več kot osemdeset odstotkov habitatov je v slabem varstvenem stanju,« so zapisali v sporočilu za javnost, ki sta ga obširno povzela STA in dnevnik Delo. Poudarili so še, da je narava ključna za blažitev in boj proti posledicam podnebnih sprememb ter prispeva k preprečevanju suš, požarov in poplav in je bistvena za dolgoročno prehransko varnost. Sprejeta zakonodaja je tudi pomemben korak k trajnostnemu upravljanju zemljišč, saj spodbuja obnovu (regeneracijo) degradiranih območij, zaščito in izboljšanje biotske raznovrstnosti ter trajnostno rabo naravnih virov. Določa pravno zavezujoče cilje in pomaga pospešiti prizadevanja za obnovu osiromašenih ekosistemov, predvsem tistih, ki imajo pomembno vlogo pri spopadanju s podnebnimi spremembami, kot so gozdovi, šotišča, mokrišča, morja in oceani.

Zaradi vsega omenjenega lahko in lovski organizaciji sprejetje zakonodaje pozdravimo z veseljem, olajšanjem in upanjem, da bomo lahko postali še bolj dejaven deležnik pri varstvu narave habitatov in habitatnih tipov prostoživečih vrst živali. Kot nevladna naravovarstvena organizacija civilne družbe za varstvo okolja, ki delujemo v javnem interesu, moramo pri tem aktivno sodelovati. Doslej smo v praksi že večkrat dokazali, da znamo in zmremo ter da imamo v naših vrstah tudi ljudi širokih ekoloških obzorij in bogatega praktičnega ter teoretskega znanja. Ponuja se nam nova priložnost, da se v kontekstu nenehnih sprememb na področju aktivnega varstva narave dokazujemo z najboljšimi predlogi, pobudami in ne nazadnje tudi praktičnimi rešitvami. Take priložnosti pač ne smemo zamuditi.

Povzel in pripravil: dr. Marjan Toš

DREVESA ŠELESTIJO, PA TUDI ZVENIJO!

Les nekaterih redkih in posebnih dreves nadvse lepo zveni. Če gozdarji s kladivom udarijo po njihovem deblu, zvok udarca odnese daleč, daleč čez hribe in doline. Takšna zvoneča drevesa pod svojo skorjo skrivajo prav posebno strukturo lesa, ki ga zaradi izjemnih akustičnih lastnosti imenujemo resonančni les. Ob prerezu debla lahko z natančnim opazovanjem vidimo povsem enakomerno rast lesa in goste letnice, ki krepijo jakost zvoka. Če je v gozdu resonančni les prepoznan še pravi čas, potem svoje poti ne konča v množici drugih hlodov na velikih skladiščih lesa, temveč v lesarskih delavnicah mojstrov izdelave glasbil. Spoznajte, kje v Sloveniji lahko najdete redka in posebna drevesa, ki v svojem deblu skrivajo resonančni les in kako jih je sploh mogoče prepoznati. Ob branju tega prispevka boste spoznali, da drevesa ne le šelestijo, ampak lahko tudi prav nebeško lepo zvenijo.

Kako prepoznati resonančni les?

Drevesa, ki pod svojo skorjo skrivajo resonančni les, so vse svoje obdobje rasla enakomerno hitro. To pomeni, da v mladosti rast dreves ni

bila zaustavljena in so prirastne plasti vsakega leta približno enako široke. Z resonančnim lesom za en centimeter prirasta v debelino drevesa je potrebno od šest do petnajst let. Za vrhunsko kakovost lesa pa mora biti tudi prehod med ranim (celice lesa, ki so nastale v spomladanskih

Vir: https://en.wikipedia.org/wiki/Spruce#/media/File:Wood_picea_abies.jpg

Drevesa, ki pod svojo skorjo skrivajo resonančen les, so vse svoje obdobje rasla enakomerno hitro.

mesečih) in kasnim lesom (celice lesa, ki so nastale proti koncu rastne sezone) neizrazit in postopen. Pomembna lastnost resonančne hlodovine je tudi, da nima smolnih kanalov in grč. Izraz resonančni les je najpogosteje povezan s smreko, lahko pa ga najdemo tudi pri macesnu,

Foto: Matjaž Kišek Vovk
Vir: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Violin_%28AM_1998.60.24.1-9%29.jpg

Od vrste lesa v instrumentu je odvisna barva zvoka.

Resonančen les je prava redkost. Največja verjetnost, da ga najdemo, je v gozdovih Pokljuke, Solčave in Kočevske.

Vir: [https://oae.co.uk/how-to-craft-a-](https://oae.co.uk/how-to-craft-a-violin-from-a-tree/)

violin-from-a-tree/

Skodla

gorskemu javorju in drugih vrstah, ki so rasle enakomerno.

Če ste ob tem morda pomislili, da se boste na vašem naslednjem sprehodu po gozdu zares potrudili in našli pravo resonančno smreko, potem boste morali na sprehod v gozdove Jelovice, na gozdna pobočja Solčave ali pa nad Drago na Kočevskem. V tamkajšnjih gozdovih je resonančna hlodovina najpogosteje med nadmorskima višina 1200 m in 1400 m. Kljub vsem tem napotkom pa bi bilo iskanje drevesa z resonančnim lesom podobno iskanju igle v kopici sena. V skupni lesni zalogi gozda je le nekaj ubogih odstotkov dreves z dragocenim resonančnim lesom.

Drevesa z resonančno hlodovino z ničemer ne izdajajo svoje zveneče notranjosti. Le po videzu debela namreč ne moremo zanesljivo vedeti, ali je hlodovina v resnici resonančna ali ne. Da odkrijemo tista prava drevesa, jih moramo znati tudi dobro poslušati. Le redki gozdarji imajo z iskanjem resonančne hlodovine toliko izkušenj, da jih znajo prepoznati že v gozdu. Z rahlim udarjanjem po deblu s topim delom sekire lahko po zvenu drevesa ugotovijo, ali je hlodovina resonančna ali ne. Pri drevesih z resonančnim lesom zven odnese daleč, daleč čez širjave, medtem ko običajne smreke zvenijo topo in za-

Vir: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Skodla>

Mojstri za izdelavo violine potrebujejo več kot dvesto delovnih ur. Za to delo je potrebno velika mera znanja, potrpljenja in časa.

molčko. Prepoznavanje dreves z resonančnim lesom je resnično prava umetnost.

Gosli melodijo godejo

Resonančni les ima izvrstne akustične lastnosti, zato je edini pravi les, ki ga lahko uporabljajo za izdelavo glasbil. Resonančni les krepi zvočno delovanje, ki se prenaša na zrak v neposrednem stiku z glasbilom. Znanje o izdelovanju glasbil in izbiri pravega lesa je bilo med mojstri od nekdaj skrbno varovana skrivnost. Dandanes je le še peščica takšnih, ki dobro poznajo vse podrobnosti izdelave in naredijo glasbila vrhunske kakovosti, ki božansko lepo zvenijo. Za vrhunske violine, viole, violončela, kontrabase in kitare je potreben prvovrsten resonančni les, ki zagotavlja, da bodo instrumenti

zveneli tako, kot izdelovalci od njih pričakujejo.

Mojstri izdelave glasbil za svoje izdelke uporabljajo les dreves, ki je bil posekan v obdobju *med mašami*, torej med 15. avgustom in 8. septembrom. Od samega poseka pa do izdelave glasbila mora preteči kar nekaj vode in obrniti moramo kar nekaj listov na koledarju. Najboljši les za glasbila se namreč suši in stara kar deset let. V tem času se mere lesa povsem umirijo, les pa doseže popolno higroskopsko ravnovesje.

Resonančno hlodovino uporabljajo predvsem za izdelavo spodnje strani godal, za zgornjo pa po navadi uporabijo les gorskega javorja. Od vrste lesa v godalih je odvisna barva zvoka. Za violine in viole je najprimernejši resonančni les, pri katerem povprečna širina branike meri le en milimeter, za čelo je potrebna širina branik tri milimetre, za kontrabas pa pet milimetrov. Pri kitarah je najbolj cenjena smrekovina z ozkimi prirastnimi plastmi, kjer širina branik meri dva milimetra.

Glede na izjemne zahteve glede lesa in veliko delovnih ur, ki jih mojster porabi za izdelavo godal, ne preseneča, da so cene ročno izdelanih instrumentov precej visoke. Cena nove violine se giblje od 4.000 € do 7.000 €, cena violončela pa lahko presega 10.000 €. Toda to ni nič v primerjavi z najdražjo Stradivarijevo violino, ki je bila na dražbi prodana za 2,7 milijona evrov. **Antonio Stradivari** je bil najslavnejši izdelovalec godal, ki je živel v 17. stoletju. Njegovi instrumenti naj bi bili vrhunski predvsem zato, ker je zanje uporabljal les, ki je rasel v obdobju manjše ledene dobe v sredini drugega tisočletja. Še vedno je ohranjenih precej instrumentov, ki so v njegovem času nastali v

S skodlami prekrita streha pastirske hiše.

Vir: <https://falajfl.si/zanimivosti/izsveta/pastirska-bajta-z-velike-planine-zanimivosti/>

Vir: <https://unsplash.com/photos/tullmoonovergreen>

Foto: Mateja Kišek Vovk

Nekateri štejejo lunarni les – les dreves, ki so bila posekana v točno določenem času v letu, kot ga določajo lunine mene – za kakovostnejšega. Znanost ni ugotovila povezave med luninimi menami in kakovostjo lesa.

Gozd, to naše edino naravno bogastvo, v sebi skriva številne drevesne dragulje.

njegovi delavnici in so med vrhunskimi glasbeniki izjemno cenjeni.

Treba je imeti tudi streho!

Ni vse le v glasbi. Treba je imeti tudi streho nad glavo! Poleg tega, da se največje kakovosti resonančnega lesa kažejo v glasbilih, ima tak les še eno dobro lastnost, ki so jo nekdanji pridom izkoriščali kmetje. Iz njega so izdelovali skodle, s katerimi so prekrivali hiše, pastirske stane, hleve, kozolce, kašče, skratka vse, kar je na podeželju potrebovalo streho.

Ker je resonančni les enakomerno rasel, se ob spreminjajoči se vlagi v ozračju enakomerno krči, razteza in ne zvija. Taka lastnost je pri gradnji streh ključnega pomena. Odlična lastnost resonančnega lesa je tudi, da se rad in lepo cepi. Kmetje so les cepili ročno s posebnimi cepilnimi sekirami, saj je le na tak način razpokal po rasteh. Cepljena deska obdrži vse svoje naravne lastnosti, vlakna lesa pa so nepoškodovana in enakomerno razporejena po površini skodle. Cepljene skodle so posledično neprimerno boljše kakovosti od tistih, ki so narezane na žagi. Padavinska voda se v cepljeno skodlo ne vpija, temveč odteče po njej. Zato so cepljene skodle tudi trajnejše in obstojnejše od žaganih skodel, saj naj bi na strehi zdržale do trikrat dlje. Če so skodle narejene iz macesnovega lesa, ki je že tako ali tako vzdržljiv, potem lahko takšna streha svojo nalogo opravlja tudi več kot sto let, pa še

vedno dobro tesni in ne prepušča dežja. Toda za takšno obstojnost je treba skodle tudi vzdrževati in z njih čistiti mah, lišaje in drugo nesnago, ki bi se v letih zataknila mednje. Tako preprečimo nabiranje vlage, ki bi sicer pospešila trohnenje in propadanje lesa.

Kaj pa lunarni les?

Za izjemno kakovosten les nekateri štejejo tudi les tistih dreves, ki so bila posekana v točno določenem času v letu, ki ga določajo lunine mene. Takšen les imenujemo lunarni les in mu pripisujejo že skoraj neverjetne lastnosti. Lunarni les naj ne bi strohnел, pa tudi insekti naj bi se ga izognili. Vseboval naj bi manj vlage in bil zelo trden. Les, ki je posekan prvega marca po sončnem zahodu, sploh naj ne bi gorel. Precej zanimiva lastnost za les, se vam ne zdi?

Les, z označbo lunarni les, na trgu dosega zelo visoke cene. Raziskovalci so se ob tem vprašali, ali je to res upravičeno. Z znanstvenimi metodami so se lotili raziskav in ugotovili, da ima lunarni les lahko res boljše lastnosti od lesa, ki je bil posekan brez upoštevanja datuma in lune. Toda razlog za to ne tiči ne v luni in ne v datumu na koledarju, temveč v izjemno skrbni izbiri lesa za posek ter v skrbnem ravnanju, predelavi in obdelavi takšnega lesa po poseku. Lunarni les je torej res boljši od »navadnega« lesa, saj kot lunarni les sekajo le najlepša drevesa

– praviloma so to do štiristo let stare »resonančne« visokogorske smreke s počasno enakomerno rastjo.

Žlahtna melodija gozdov

Naši gozdovi so polni dragocenosti. To naše edino naravno bogastvo v sebi skriva številne drevesne dragulje in ker z večino gozdov v Sloveniji tudi aktivno gospodarimo, bi bilo prav, da bi jih ob poseku znali tudi kar najbolj izkoristiti. Žal se vse prevečkrat zgodi, da visoko kakovostna hlodovina konča v skladovnicah drv in lastnike greje v hladnih zimskih dneh, namesto da bi jo uporabili v trajnejše in žlahtnejše namene. Temu botruje predvsem neznanje lastnikov gozdov, ki kakovostnega lesa včasih ne znajo pravočasno prepoznati.

Medtem pa krošnje dreves še vedno šelestijo. In tam nekje vmes med igrivim vetričem in nežno pesmijo listov lahko skoraj slišimo žlahten zven vseh tistih melodij, ki jih bodo nekoč igrale viole in violine, narejene iz vrhunskega resonančnega lesa iz naših gozdov. V vsej Evropi le s težavo najdemo rastišča, kjer raste primerljivo kakovosten les. In če nič drugega, potem naj bo to vzrok za naš ponos in da se aktivno potrudimo ohraniti prav vsako zaplato naših gozdov.

Dr. Mateja Kišek Vovk

Viri in literatura:

- Torelli, N. 2005. Lunarni les – mit ali resničnost. Zbornik gozdarstva in lesarstva.
- Menegatti, A. 2022. Relevantne lastnosti resonančne smrekovine. Diplomsko delo. Oddelek za lesarstvo, Biotehniška fakulteta v Ljubljani.
- Brus, R. 2008. Dendrologija za gozdarje.
- Čufar, K., Beuting, M., Demšar, B., Merela, M. 2016. Dating of violins – The interpretation of dendrochronological reports. Journal of cultural heritage 27.
- Holz D. 1984. On some relations between anatomic properties and acoustical qualities of resonance wood. Holztechnologie, 25, 1: 31–36.
- Jereb, D. 2014. Vpliv obremenitve lesa na spremembe njihovih akustičnih lastnosti. Magistrska naloga, Oddelek za lesarstvo, Biotehniška fakulteta v Ljubljani.

Zanimivosti

- Gostota resonančnega smrekovega lesa znaša okrog 400 kg/m³. V resonančni hlodovini lahko ugotovimo precej manjši delež kasnega lesa v primerjavi z običajno smrekovino, zato je tudi gostota resonančnega lesa manjša od običajnega smrekovega lesa.

- V časopisu Dnevnik je bil že leta 1963 objavljen članek z naslovom Poključke smreke spreminjajo v kitare, čolne in letala. Opisujejo, kako so se prebrisani trgovci iz Nizozemske ustavljali na Poključki in tam izbirali posebne smreke, ki so v sebi skrivale resonančni les. Že tedaj so izdelovalci glasbil po vsej Evropi poznali poključke smreke in kakovost njihovega lesa.

Lov v argentinskih pampah

Argentina je dežela s pestro živalsko strukturo, njena bogata geografska raznolikost namreč ponuja idealen življenjski prostor številni divjadi.

Na severu, kjer je teren pust in skalnat, živijo muflon, hibridna ovca/oven in gorska koza. V Patagoniji in pam-

najdemo v vzhodnih pampah in ki pritegne mnoge lovce po svetu, je elegantna črna antilopa (*Antilope cervicapra*), imenujemo jo tudi indijska ali jelenska antilopa, medtem ko so pampe v provinci La Pampa idealen življenjski prostor za azijskega vodnega bivola (*Bubalo bubalis*).

rekli vse podrobnosti glede lova. Divjad, ki sva jo želela loviti, se namreč pojavlja v različnih delih pamp, zato smo se morali natančno dogovoriti o poteku programa.

Že naslednje jutro smo z manjšim letalom poleteli v južni del province Buenos Aires, se presedli v čoln in se po morju odpeljali do zasebnega lovišča, ki je obsegalo kar štiri tisoč hektarjev visokotravnate stepe. V našem bivališču z urejenim rožnatim vrtom, prej podobnim dvorcu kot lovski koči, nas je sprejel dolgoletni vodnik Pedro, ki je z nama delil nekaj zanimivih podrobnosti o tamkaj živeči divjadi in načinu lova.

Značilnost črnih antilop je namreč, da živijo v tropih; samice z mladiči in samci. Živali so zelo plašne, možnost uplenitve je zato manjša kot

naša naloga ugotoviti, od kod prihaja veter in kam piha.«

Še isti večer sva se opremila z izposojenima risanicama kalibra .30-06 in ustreznimi naboji in ker na antilopo po navadi streljajo leže, stojala ni bilo treba nositi s sabo.

Boj z vetrom

Naslednje jutro je bilo vetrovno, za območje ob Atlantiku nekaj povsem običajnega, kar je bil prvi znak, da bova imela težaven lov. Z Marianom sva si zaželela dober pogled in se vsak s svojim vodnikom odpeljala v drugo smer.

Nedaleč od lovske hiše je pot postajala težavna in nato vse težja, naprej bi bilo tako rekoč nemogoče voziti. Terensko vozilo sva s Pedrom pustila ob cesti in pot nadaljevala peš. Nad prostrano travnato

Spomin na Argentino in našečasno bivališče skozi fotografski objektiv

Foto: Emilijana Trafefe

paških gorah na zahodu so se udomačili navadni jelen (*Cervus elaphus*), davidov jelen (*Elaphus davidianus*), damjak (*Dama dama*), čital (*Axis axis*), naletimo lahko pa tudi pumo (*Puma concolor*). Na območju Cordobe so odlične razmere za življenje perjadi, kot so race, golobi in jerebice, ki delajo veliko škodo na poljih in so pogost plen argentinskih lovcev. V južni provinci Buenos Aires pa so, tako kot pri nas, zelo razširjeni divji prašiči.

Ena najprepoznavnejših regij v Argentini, ki poteka med atlantsko obalo in vzhodjem Andov, so travnate prerije ali *pampe*, ki obsegajo kar 1.200.000 kvadratnih kilometrov površine in se raztezajo čez osrednji in severovzhodni del Argentine skozi Urugvaj v južno Brazilijo. Pampe so značilno živinorejsko območje in ena najpomembnejših območij za vzrejo najkakovostnejšega goveda na svetu. Divjad, ki jo

Za obisk te slikovite dežele se je pred skoraj dvajsetimi leti tudi meni ponudila priložnost. Zgodbo o lovu na črno antilopo in vodnega bivola sem nedolgo nazaj izbrskal med svojimi lovskimi zapisi. Morda sem kakšno podrobnost izpustil, vsekakor pa se mi je zdela dovolj zanimiva, da jo z veseljem delim z bralci.

Lov na črno antilopo

Z agencijo, ki je takrat organizirala lov v Južni Ameriki, smo določili junijski termin, saj je sezona lova na obe živali najuspešnejša v argentinski pozni jeseni ali pozimi, to je med majem in septembrom.

Pridružil se mi je dolgoletni prijatelj Marian, tudi sam lovec. Po dolgem poletu prek Luže v Buenos Aires ni bilo časa za počitek ali raziskovanje tega barvitnega mesta. Takoj sva se namreč sestala z agentom in tolmačem Lazamom ter energičnim vodnikom Romerom, s katerim smo do-

Avtor po uspešnem lovu na črno antilopo

Foto: arhiv Emilijana Trafefe

pri drugih vrstah in prav zato je lov na tamkajšnjo antilopo tako poseben. Samcem dlaka s starostjo potemni in tedaj postanejo s svojimi močnimi spiralasto zavitimi rogovi in belimi lisami okrog oči pravi lepote. Lovca dobesedno očarajo. Vse bolj vznemirjena sva postajala, ko je Pedro pripovedoval o taktiki lova, ki je, da moraš »loviti« primeren veter, ki pa ob Atlantiku hipno spreminja smer. »Če se torej hočemo pravilno gibati po terenu,« je dejal Pedro, »je

ravnico se je bohotilo sivomodro nebo. Morski zrak je bil svež, nabit z aerosoli. Redko grmičevje je bilo upognjeno in zgrbančeno, kot bi bilo na smrt utrujeno zaradi nenehnega nepopustljivega vetra. Med hojo sva večkrat prečesala ozračje z natančnim pogledom skozi daljnogled, dokler sredi puste, rjave stepe nisva opazila črede petindvajsetih antilop z zavitimi suličastimi rogovi, ki so elegantno, druga za drugo, stopale v vrsti. Ker je veter nenehno spreminjal smer, sva

se jim morala približevati po daljši poti, a naju je veter v prvem poskusu vseeno izdal. Antilope so odskočile z neobičajnimi poskoki do tri metre visoko in na plano pognale vse, kar je ždelo v travi ali spalo v grmovju. Puščobno pokrajino je v trenutku preplavilo morje zajcev in fazanov.

Plazeč se proti vetru

Dolgo sva spet hodila, tu in tam opazila trop antilop,

kaj moram storiti. Natančno sem nameril in sprožil. Strel je kot grom zadonel po ravnici in fazani so panično sfrčali iz trave na plano. Antilope so se razbežale in se pognale v dir, moja je padla. »Bueno, Milan!« je na ves glas navdušeno zaklical vodnik. Ves trd od ležanja sem se sunkovito dvignil in stopil proti antilopi, ki je negibna ležala v travi. Le njena svilena, kostanjevo rjava dlaka je nežno migljala v vetru. Močna, spiralno zavita

različne življenjske razmere, kot so stepe in prerije ob rekah, močvirjih in celo do slanih peščenih podlag ob morju. Tamkaj so zanimiva trofejna divjad vse več lovcem, saj so zelo razširjeni, niso pa tako agresivni kot nekateri drugi sesalci. Če pa se počutijo ogroženi ali so ranjeni, se zlahka obrnejo proti lovcu. Lov na vodnega bivola je prav tako izredno zahteven, saj ga brez pomoči spretnih gaučev ali domorodnih divjih jezdecev na konjih skoraj ni mogoče uloviti.

Z atlantske obale smo odpotovali na zahod, v močvirnato provinco La Pampa, kakšnih 350 kilometrov v notranjost Argentine.

Ob cesti na razsežni ravnici je bilo videti na tisoče glav govedu in drobnice. Kar na pašnikih so stale nakladalne rampe za spravljanje živine na tovornjake. Ob naseljih, kjer se je kadilo z žarov, pa so se na posebnih kovinskih sto-

rdečih vin. Ob dobri večerji so sledile tudi zanimive lovske pripovedi.

Vodnik Marco je razložil, da bomo lovili močvirskega bivola, ki se je nahajal na območju mokrišč z jezери in posameznimi drevesi. Za pampe so značilne kar tri ekovrste bivolov, ki so prilagojene na različni življenjski prostor. Rečni bivoli se zadržujejo ob rekah, močvirski pa v blatnih lužah (kalužah), ki jih živali skopljejo s svojimi močnimi rogovi. Med valjanjem po blatu si votlorog pridobi debelo oblogo, ki ga dobro ščiti pred vlago in vročino, ki se skozi leto spreminja od 0 do 30 stopinj. V vročih poletjih je voda toliko pomembnejša, ker mu pomaga vzdrževati stalno telesno temperaturo. Rečni bivoli imajo daljše okončine, medtem ko so močvirski telesno večji in bolj čokati. Posebnost lova na bivola je v tem, da se mu mora lovec za uspešen strel približati peš

Foto: arhiv Emilijana Trafele

Krajši postanek na dolgi poti ob ražnjih s teletino in jagnjetino

se jim začela približevati, a nama je zaradi neugodnega vetra vsakič spodletelo. Čez čas, ko je veter le nekoliko popustil, sva na tristometrski razdalji spet zagledala skupino dvanajstih antilop. S sklonjeno držo sva se jim začela približevati. Na primerni razdalji sem poiskal samca z močnima rogovoma, ki mi ga je vodnik tudi določil za odstrel. Ker pa je začelo spet močneje pihati, mi je Pedro pokazal, naj ležem v travo, kar je storil tudi sam in plazila sva se naprej. Kolikor sem mogel, sem se neslišno pomikal proti skupini in puško previdno vlekel s sabo. Približevala sva se zelo počasi in se ustavila kakšnih 180 metrov od antilop, saj bi bilo pomikanje še naprej preveč tvegano. Veter se je okreplil, trava okrog naju je vzvalovala in že sem pričakoval podoben scenarij kot prejšnjic, a sem na svoje začudenje opazil, da antilope stojijo na mestu. Nenadoma je veter zapihal v najino smer, vodnik me je pogledal in takoj sem vedel,

rogova sta bila na koncih ošiljena v dve nabrušeni konici. Z vodnikom sva si segla v roki in po napornem lovu, polnem neposrečenih priložnosti, je bil stisk roke za oba pravo olajšanje.

Tudi Mariana so pestile preglavice z vetrom, a je imel po nekaj neuspešnih priložnostih, ki so se končale s pobegom, le dovolj lovske sreče in lastne spretnosti, da se je tudi on vrnil s sijajno trofejo.

Naporen dan smo zaključili z izvrstno večerjo. Pester izbor mesa, ki ga je kuhar pripravil zunaj na žaru, se je kar topil v ustih. Z Marianom sva se prepričala, da Argentina ni le bogata po številu divjadi, temveč tudi izjemna kulinarična dežela, ki jo domačini z veseljem delijo s svojimi gosti.

V močvirjih argentinskih pamp

Vodni bivol (*Bubalo bubalis*), domoroden v Aziji, ki prosto živi v Argentini, se je izredno dobro prilagodil na

Foto: arhiv Emilijana Trafele

Gavčo – argentinski jezdec, ki je pomagal pri lovu na vodnega bivola

jalih ob odprtem ognju pekle cele polovice telet in jagnjeti. Tam so se zbirali vaščani, jedli meso, kramljali in se nacejali s pivom.

Utrujeni od vožnje smo na cilj prispeli v trdi temi. Naše prenočišče je bilo lovsko gostišče v manjšem naselju, kjer nas je sprejel Marco, izkušen lovski vodnik, ki je bil posebej usposobljen za vodenje gostov na lovu na vodnega bivola. Tudi tam sva bila s tovarišem za dobrodošlico deležna prave argentinske pojedine z bogatim izborom mesa in

ali s konjem na razdaljo 30 do 100 metrov. A kaliber risanice .30-06 Spr., s katerim sem lovil antilopo, ne bi bil primeren, zato sem se moral za ta lov opremiti s puško močnejšega kalibra *Winchester Magnum*, namenjeno lovu na tako veliko in težko divjad.

Lov z argentinskimi gavči

Gavči, kot jih imenujejo Argentinci, slovijo kot pogumni in neukrotljivi divji jezdeci, ki v prostranih pampah

Argentine pasejo in vzrejajo govedo. Pri lovu na vodnega bivola sodelujejo tako, da ga s konji najprej izsledijo, nato pa ga z izzivanjem zvabijo v lovčevo smer. Lov je zahteven in nevaren, natančno je treba upoštevati vodnikova navodila in veliko hoditi, včasih tudi po več ur skupaj.

Po deževni noči je bil teren razmočen, cesta blatna in spolzka. Na pol poti do lovišča nas je šofer odložil in pot smo nadaljevali peš do mesta, kjer

hrastu, Marianu in vodniku Lazamu pa je naročil, naj bosta, zaradi varnosti, vselej kakšnih tristo metrov za nama. Resna in napeta obraza gavčev sta izdajala, da je potrebna previdnost, saj lahko ogrožen bivol podivja in potepta vse pred seboj.

Izzivanje

Starejši gavč je prvi odjezdil proti bivolu in ko se mu je približal na deset metrov,

jasno videli, da se je pridružil čredi, ki je prej nismo opazili. Gavča sta preusmerila konje in se nama spet pridružila.

Zalezovanje

Jezdeca sta skovala nov načrt. Na moje presenečenje sva z Marcom sedla v kanu, ki ga je starejši gavč privezal na konja in naju tako povlekel čez jezero. Ko je s konjem do polovice zabredel v vodo, ga je ustavil, iz sedla spretno stopil na njegov hrbet in se z daljnogledom razgledal naokoli, da je preveril, ali je v vodi kakšen bivol, saj bi bilo srečanje z njim izredno nevarno. Ko se je prepričal, da nismo v nevarnosti, je ponovno zajahal konja in ga usmeril na obrežje. Opazil sem, da imata obe živali do polovice prstrižen rep. Vodnik mi je kasneje razložil, da konj s krajšim repom ne more zmociti lovca, ki sedi za njim in mora biti vsak trenutek pripravljen na strel.

na izbrano žival, saj so se bivoli med hojo prekrivali. Toda v nekem trenutku se je izbrani samec dovolj odkril, da sem lahko ustrelil. Bivol je nakazal strel, vendar ni padel, zato sem streljal ponovno. V puški sem imel še tri naboje. Sele ko sem ustrelil tretjič, se je trop pognal v beg. Opazili smo, da eden izmed njih zaozstaja in takrat sem ustrelil vanj še četrtič. Žival je padla in obležala. Nisem mogel verjeti. »Bravo, Milan!« je vzklikal Marco in me vsega preznojenega objemal čez ramena. Marian in Lazamo sta že hitela naproti in nazadnje sta ponosno in graciozno prijezdila še gavča. Veliko sta prispevala. Brez njune pomoči mi ne bi uspelo. Nasmejan do ušes sem jima hvaležno podal roko.

Ko smo naposled stali pred velikim uplenjenim bivolom, sem opazil, da so vsi štirje zadetki v krogu desetih centimetrov. Štirje smrtni zadetki. Bil sem popolnoma

Foto: arhiv Emilijana Trafela

Lov je bil uspešen, bivol pa vreden občudovanja.

sta nas na konjih čakala gavča, oče in sin. Z baretkama na glavah in obuta v gumijaste škornje sta jezdila pred nami, vodnika in midva z Marianom pa smo jima sledili. Hoja je bila naporna, v blatu se nam je ugrezalo, da smo komaj stopali za njima. Travnata ravnica je bila poplavljen z jezeri in mokrišči, vmes poraslimi s posameznimi hrasti in topoli – idealno za zbirališče vodnih bivolov. Nismo hodili prav dolgo, ko smo ob poti v močvirju zagledali bivolje krave s teleti, nekatere do vratu potopljene v vodi.

Ne daleč naprej sta nas jezdeca opozorila na sveže stopinje bivolovega samca; sklepala sta, da nas je žival zaznala in se pred nami umika. Mlajši vodnik je odjezdil naprej in se kmalu vrnil z novico, da je v goščavi izsledil kapitalnega bivola. Po blatu in med drevesi smo se počasi in previdno prebijali naprej. Starejši jezdec je pripravil načrt lova; meni, kot strelcu in vodniku Marcu je določil mesto ob razvejenem

se je težka žival dvignila in se silovito zagnala proti njemu. Jezdec je spretno zavihtel vajeti in odskočil, v tistem trenutku pa je na očetovem mestu že stal njegov sin, ki se je s konjem spet zagnal proti bivolu in ga tako preusmeril nase. Konja sta krotko upoštevala ukaze vajeti, ki sta jih jezdeca lahko vrtila v rokah. Njuna spretnost je bila spektakularna. Žival, ki se je agresivno zaganjala zdaj proti enemu, nato proti drugemu konju z jezdecem, se mi je nevarno bližala, skoraj že na tridesetmetrsko razdaljo. Puško sem prislonoil ob drevo in se pripravil na strel, vendar je bilo zaradi slabe vidljivosti skoraj nemogoče streljati. Ker se je bivol nenehno obračal, zakrivala so ga tudi drevesa, ga nisem mogel natančno pomeriti na pravo mesto. Pozorno sem spremljal vse bolj podivjano žival in čakal na priložnost. A zaman.

Bivol se je oddaljil k jezeru in se po vodi umaknil daleč na drugo stran. V daljavi smo

Foto: arhiv Emilijana Trafela

Vodni bivol ima močnejše telo od afriškega, razlikujeta pa se tudi po telesni masi in obliki rogov.

Nadaljevali smo zalezovanje. Na širnem travniku s posameznimi drevesi, ob katerih se je zadrževala čreda vodnih bivolov, sva se z vodnikom pomaknila bližje in se postavila ob deblo, oddaljeno vsaj 130 metrov od njih, kjer sem imel tudi boljšo vidljivost. Minilo je precej časa, da sta jezdeca uspela preusmeriti čredo na travnik in se medtem trudila, da se živali niso razkropile. Težko sem natančno nameril

prevzet, da mi je uspel tako zahteven lov. Vsem navzočim sem ponosno pokazal, kakšen je naš lovski običaj, tako da sem uplenjeni živali v gobec vtaknil hrastovo vejico. Mogoče se tega zdaj še spominjo, zagotovo pa se bom sam vedno spominjal Argentine, njene muhaste narave, dolgih voženj, težkih lovnih razmer in odličnih jedi z žara, ki so bolj običaj kot nagrada po uspešnem lovu.

Mag. Emilijan Trafela

Strelci v Zagorcih

*Biti z naravo, jo gledati in se z njo pogovarjati je resnična sreča.
(Lev Nikolajevič Tolstoj)*

Bilo je okoli leta 1981, ko sem kot lovski zelenec začel vse pogosteje zahajati v lovišče in zalezovati srnjad. Najlepši je bil zame lov na zalaz. Ta oblika lova je imela v sebi lovsko prvinskost in lovsko etičnost. Možnosti uspeha so bile, tako rekoč, polovične. Plen in plenilec sva si stala nasproti, kdo bo koga prej preliščil. Priznam, da sem bil velikokrat poraženec, česar seveda nisem nikoli obžaloval. Še dandanes je zame lov na zalaz najlepši in tudi najbolj lovsko pošten, čeprav so leta tudi opravila svoje.

V času lovskega pripravništva sva z mentorjem Ignacem pogosto lazila za srnjaki, tam okoli Živka nad staro Pesnico. Ignac je poznal čare lova na srnjaka, bil je velik lovski praktik, ki mu je bil lov pisan na kožo. Še bolj kot to pa je bil velik lovski poštenjak, ki je redko potegnil sprožilec puške in mi je znal prepričljivo zabiti v glavo načelo lovske poštenosti in pravičnosti. Še dandanes sem mu izjemno hvaležen za preudarne besede in nasvete.

Z Ignacem sva lovila tudi na klic, v času prska. Bil je velemojster vabljenja. Brez piščalke, kar na bukov list, je privabljal srnjake, ki so skoraj pridrveli pred naju ali pod prežo, na kateri sva bila. Bili so povsem zmedeni, ko so iskali srne. To je bilo doživetje! Ignac je užival in včasih katerega ‚zaljubljenca‘ tudi pošteno razjezil, da je od samega besa, ker ni potešil spolne sle, jezno kopal v tla, razmetaval travo in zemljo okoli sebe. Ko je uvidel, da ljubezenskega napoja ne bo, je, bavkajoč, zapustil travnik in se umaknil v zavetje gozdnega roba.

Neverjetne prigode, o katerih bi lahko napisal roman in ki se jih z Ignacem še vedno rada spominjava! Seveda ne samo lovskih doživetij, pač pa tudi najinih nepozabnih pogovorov s starim Živkom, ki se ga je oprilec domače ime Šmuglar. Najraje smo bili v njegovi vinski kleti pod mogočnim obokom, prepredenim s pajčevinami. Pogovori so bili prežeti s črnim humorjem o Šmuglarjevem tihotapljenju in prekupčevanju z živino v prvih povojnih letih po nemški okupaciji. Domačini so mi o njem povedali marsikaj sočnega, tudi Ignac ga je poznal kot iznajdljivega

handlmoharja,¹ ki ga je oblast preganjala že v Kraljevini Jugoslaviji. Po navadi se je izmazal, k čemur je najbrž pripomogel njegov humor, v katerem je bil vedno tudi kanček grenke resnice. Preživeti je bilo treba v hudih časih, v katerih je izkusil tudi temno stran jugoslovanskega socializma, v zaporu. Ignac je o tem vedel veliko več kot jaz, saj je vojne grozote in povojno ravnanje z ljudmi, kakršen je bil stari Živko, doživel tudi sam. O tem ni rad pripovedoval. »Je boljše biti tiho,« mi je dejal, če je pogovor nanesel na usodo starega Živka. Bog mu grehe odpusti ...

I.

Pričujoča zgodba pa se je zgodila daleč od handlmoharja Živka in Pesnice, kjer sva nekoč z Ignacem zalezovala starega lisjaka in ga na koncu tudi lovsko pravično uplenila. Zgodila se je v Zagorcih. To je majhen kraj, pravzaprav vas, ki še vedno slovi po vzgoji trsnih sadik. V tej vasi in v zdajšnji Občini Juršinci sploh ima trsničarstvo dolgo tradicijo, saj je bila leta 1905 v Juršincih² ustanovljena prva trsničarska zadruga za spodnjo Štajersko. Pridelovanje trsnih cepljenk je bilo leta 1941 prekinjeno in je vnovič zaživelo leta 1945.

V Zagorcih je taka tradicija ostala vse do zdaj, ko se spominjam tamkajšnjih lovskih revirjev. Njihov čar me je je povsem prevzel; jutra v Zagorcih so bila čarobna, včasih so se mi zdela celo pravljicična, polna življenjskega utripa in energije, ki so jo prinašali prvi sončni žarki. Včasih se mi je zazdelo, da so jutranja doživetja nekaj mitskega, poetična in nedoumljiva. Ko sem se oziral za prvimi sončnimi žarki, sem nevede postal del mita in sem s premišljanjem v čarobnem jutru, v prvinskem okolju matere narave, doživljal tihi odnos do večnosti, začetek in konec sveta. To so bili trenutki, v katerih sem lažje razumel, kaj je zlo in kaj je smrt in tudi kako pomembno se je soočiti s protislovji tega sveta, z viri človeške domišljije in na koncu še tolažbe. Tolažbe, ki sem jo potreboval in je največ dobil v šumi³ na štoru ob gozdnem robu v Zagorcih. Zame

¹ handlmohar, tudi šmuglar – preprodajalec živine

² Domačini poleg imena kraja, ki je zdaj tudi središče istoimenske občine, še vedno radi uporabljajo prejšnje ime, Sv. Lovrenc. Tudi moj pokojni oče je vedno govoril, da gre k Lovrencu po ‚trsje‘, torej po sadike vinske trte. Sam Bog ve, ali ni hodil celo v Zagorce, tega mi ni nikoli povedal.

³ v šumi – v gozdu

so bile in ostale del nedoživetega mita in me vedno pripeljale do prvinskega doživljanja lova. To je v meni vzbujalo veliko čustvenosti in duhovnost. Zdelo se mi je, da mi jutranja mitskost ponuja občutek, da bom v nadaljevanju jutra doživel nekaj veličastnega, dogodek, ki se ne more zgoditi nikomur drugemu in nikjer drugje na svetu. Bil sem tako prevzet, da me je včasih prešinila misel, da se to navadnim smrtnikom ne more nikoli pripetiti. Do popolnosti sem doživel take čarobne trenutke, minute, ki so bile včasih dolge kot ure. Zato so me taka jutra napolnila z energijo in neizmerno ljubeznijo do stvarstva.

II.

Po več kot štiridesetih letih me prevzamejo čustva in pred mano se kar naenkrat prikazuje prizori jutranjih mitskih doživetij, ki so bila samo moja ...

Spominjam se, da je bil lep junijski dan, ki se je prevešal v tople večer, ko me je poklical Pero in mi sporočil, da bomo šli naslednje jutro na lov na srnjaka. On, Pišta in jaz. Po navadi smo šli iz Maribora, kjer smo stanovali, kmalu po tretji uri, saj je bilo treba priti do lovišča v pravem času. Vozil je Pero, svojo lado nivo, in že med vožnjo je Pišta, ki je bil domačin iz Bodkovcev in je revirje najbolje poznal, razložil načrt lova. Pero je končal vožnjo pri spomeniku padlim borcem Slovenskogoriške – Lackove čete v Mostju. Najraje je namreč hodil na zalaz ob reki Pesnici med velikimi njivami, ki so jih takrat še obdajale mejice in žive meje. Tu in tam pa je bil za zavetje divjadi na voljo tudi kakšen majhen gozdiček. Krmilo njegove lade je prevzel Pišta in me odpeljal v Zagorce, sam pa nadaljeval pot do rodnih Bodkovcev. Tam je na njihovi domačiji še živel njegov oče. Lovec stare šole, postaven mož, včasih jugoslovanski žandar, ki je preganjal tudi divje lovec. Če je bil med njimi kateri od revežev, ki si je privoščil v zanko ujetega zajca za božično pečenko, ga je zgolj nahrulil in zoper njega ni ukrepal. »Tudi revež ima rad meso,« je kratko komentiral svoja žandarska in lovsko doživetja. Bil je izjemno redoljuben mož, med ljudmi cenjen in spoštovan. Pišta je bil enake sorte, poštenjak, pridnih rok, bistrega uma, odličen organizator in predan varuh narave. Odložil me je tik ob cesti in zaželel dober pogled. »Veš, kam greš in

kaj lahko upleniš. In pazi nase,« so bile pogoste njegove besede ob slovesu.

Potihoma sem še skoraj v temi zakorakal po rosni travi in zaobšel majhno njivico, na katero je že ob sončnem vzhodu prihajala vedno prijazna starejša ženica okopavat krompir in fižol. Hodil sem previdno in prišel na rob gozda, poiskal nekoliko višji štor, se usedel, pripravil puško, dvogled in čakal ...

Spokojni mir božji me je navdajal z velikim pričakovanjem. To je bila moja prvinska povezanost z naravo in jutranjim mirom ob samotni gozdni jasi. Sedel sem

Bil je mnogo previdnejši od mladeniča. Tu in tam je utrgal sočen cvet, dvignil glavo z močnim rogovjem ... A nekaj ga je motilo, bil je previden in zadrževal se je na gozdnem robu. Dobro sem si ga ogledal in se odločil, da ga bom poskušal upleniti. Vedel sem zanj, a nikoli si nisva bila tako blizu. Srnjak je postajal nemiren; glavo dol, glavo gor, nekaj ga je motilo in ni se počutil najbolj varnega. Tako kot se je prikazal, je v hipu izginil kot kafa. »No, pa pojdi v svoje domovanje,« sem razmišljal pri sebi. A že čez dobrih pet minut se je znova prikazal na zgornjem

Narisal: Igor Pčulin

in čakal, da bi se zdanilo in da bi izza Stare gore posijali prvi sončni žarki.

Nekje daleč za menoj počí suha veja. »Opa, nekaj se že dogaja,« rečem sam sebi in čakam. Vse tiho je bilo, le tam spodaj proti Lovrencu se je slišalo brušenje kose. »Nekdo gre po travo za živino,« modrujem pri sebi, ko naenkrat na jasi zagledam nekaj rjavega, ki se premika proti meni. Dvignem dvogled in vidim lepega vitkega srnjačka vilarja z lepo nastavljenim rogovjem, ki je brezskrbno izstopil na jaso in prebiral zeli in rože na rosni travi. Oglasil se je ptičji orkester, postalo je živahno in prvi sončni žarki so posijali na jaso. Vilarček se je mirno sprehajal in prišel čisto blizu mojega sedišča. Gledala sva drug drugega, nakar je odskočil, me še enkrat pogledal in izginil v visoki travi gozdnega roba. Bil je na varnem in tudi sicer nanj ne bi dvignil puške, saj je bil res lep primer mladega srnjaka, pred katerim je bilo še vse življenje. Žvrgoleči orkester je igral melodijo za melodijo. Od Stare gore in Lovrenca se je zaslišalo zvonjenje, jutro je pokazalo vse čare in napovedalo lep dan. Pred menoj se je gozdna jasa vse bolj kopala v jutranjem soncu, ko se je naenkrat, ne vem od kod, na njej pokazal nov srnjak.

delu gozdnega roba. Ponosno je izstopal na jaso in jutranje sonce je obsijalo njegovo rogovje. Prihajal je vedno bližje. Ko je bil na sredini jase, se je obrnil in mi pokazal močno telo. »Bi ali ne bi,« me je prešinilo. »Pa bom,« si rečem in jutranjo tišino v Zagorcih je zmotil rezek pok. Srnjaka v hipu ni bilo več. Srce je utripalo, čelo pod klobukom je postalo rosno, roke so se mi rahlo tresle. »Madona, kaj pa zdaj, pa ga ja nisem zgrešil ali celo ranil ... Nič,« si rečem in prižgem cigareto. Starejši lovci so mi svetovali, naj po strelu pokadim vsaj eno cigareto in šele nato naj grem pogledat na nastrel. »Naj se žival umiri,« so mi modro svetovali. Počasi sem kadil in čakal ... In grem. Pridem do nastrela. Tam ni bilo ne dlake in ne krvi. »Krucifiks, kaj pa zdaj? Bo treba počakati na Pišto in poklicati koga s psom.«

»Ne šari po nastrelu, če vidiš, da ni nič!« je bil eden od naukov starega mariborskega kinologa Ivana Cafa. Vseeno mi ni dalo miru; zaobidem nastrel in zakorakam globlje v gozdni rob. »Ups, tu pa je nekaj kapljic krvi! In naprej še več, trava je poležena, krvavo je, tukaj je že ležal,« govorim sam sebi. Po kakih petnajstih metrih od nastrela se je gozdni rob začel vzpenjati. Tam ga le zagledam ...

Na mahu, ob visoki praproti. Spokojno je ležal na svoji desni strani, skozi rano za plečetom so mu silile krvave kaplje in smrček je bil orošen. »Hvala ti, Diana mogočna, hvala ti za ta dar!« Postojim ob srnjaku, nato utrgam dve vejici z bližnje smrečice: ena za zadnji grizljaj srnjaku in druga uplenitelju. Postorim vse, kot velewa lovska postava, in srnjaka spravim na gozdno jaso. Tam se mu še enkrat poklonim in čakam na Pišto. Še preden je prišel, prihiti proti meni ženica, ki je bila že na njivi, in glasno reče: »Hvala bogu, da ste ga dobili, mi ne bo več kradel fižola!« Stisne mi roko in me povabi na jutranji požirek, »za plombo«. Zahvalim se in ji povem, da pridem raje drugič. Čakam prijatelja, ker moramo nazaj v Maribor, v službo.

Kmalu zaslišim ropot avtomobilskega motorja. Pišta se pripelje, ves radosten pride do naju, pozdravi ženico in meni krepko stisne desnico. »Lovski blagor, dragi prijatelj!« – »Lovska hvala,« odgovorim. Pišta je ocenil, da je bil odstrel pravilen, da je srnjak primerno star in da nosi močno trofejno rogovje. – »Naj ti bo to spomin na lovsko doživetje v Zagorcih,« mi reče, ko se peljeva nazaj in ob poti pobereva še Pera.

Srnjaka odložimo na Ptuj v Perutnini, sami pa s precejšnjo zamudo pridemo v službo. Seveda, »bogu smo kradli čas in državi denar«. Ob koncu delavnika smo za mojega srnjaka, na lovski blagor, nazdravili s hladnim pivom ...

Tega lova nisem nikoli pozabil in ko se danes tu in tam sprehodim po lovski sobi med trofejami, se navadno ozrem proti rogovju srnjaka iz Zagorcev.

Kje je že tisto jutro, ko sem prejel to Dianino darilo ...

III.

Leta so bežala in v Zagorce nisem več zahajal na lov. Se pa spominjam prigode, ko je tam lovil prvega srnjega mladiča lovski prijatelj Ivek. Pridružil se je Pišti in Peru in tako smo za nekaj časa postali »lovski kvartet«. Ivek si je srčno želel upleniti srnjega mladiča.

Bila je bolj čemerna jesen, a tu in tam se je naredil lep oktobrski dan, ki ga je naš »kvartet« izkoristil za lov na srne in mladiče. Pišta je bil pri tem zelo strog in nam je vedno zabičal, da ja ne bi kdo mladičem odstrelil matere. »Najprej mladiča, če se da večjega, to je v tem času običajno srnica. Ali pa slabo lansko srno, to boste že znali ločiti. Večletne srne je treba pustiti pri miru, razen šibkih in res starih, ki ne vodijo mladičev,« je bil njegov lovski očenaš.

Sredi oktobra smo se odpravili na lov. Računal sem na moje Zagorce, a je Pišta

odločil drugače – v Zagorci je šel Ivek, midva s Perom pa med koruznimi njivami, kjer je bil lov najtežji. Sploh, ker je bil to ravninski predel in je bilo treba še kako paziti na varen strel. Pišta je, kot vedno, odšel v Bodkovce, kjer je, veliko raje kot lovil, opazoval zorenje grozdja na svojih trtah.

S Perom nisva imela lovske sreče, Diana nama pač ni bila naklonjena. Ko se je začelo mračiti in so se ob Pesnici raztegnile prve meglice, sva od daleč slišala odmev strela – prvega, kmalu še drugega in nato tretjega. Potem je nastala grobna tišina, postajalo je vse bolj mračno in počilo je še četrtič. »Kaj neki to dogaja, pa menda ja ni streljal Ivek?« me je rahlo zaskrbljen vprašal Pero. Ostal sem tiho in tudi sam takoj pomislil, da bi odmev strela lahko prihajal iz revirja, v katerega je odšel Ivek. A zakaj kar trije streli zapored, potem dolgo nič in še četrti? To nama ni dalo miru in hitela sva proti vozilu. Pišta je že čakal dobre volje, ker se mu je obetala še ena dobra vinska letina. »Sta kaj videla?« naju je vprašal in takoj povedal, da so padli štirje streli. »Pa menda Ivek ja ni bil na manevrih? Morda je zgrešil in je moral za petelina potegniti štirikrat? Kaj pa če se mu je kaj zgodilo?« Vse to nam je šlo po glavi, ko se mimo njive, pripravljene za setev, nekdo pomika. »Krucinal, to je Ivek. In nekaj vleče, najbrž mladiča,« je ocenil Pišta. Res je bil Ivek in res je ves znojen in zasopel z mladičem prispel na kraj srečanja s pošvedranim klobukom na glavi ter z veliko zeleno vejico za klobukom na desni strani. »Vse bom povedal, malo počakajte, da si obrišem znoj. Kaj takega se mi najbrž nikoli več ne bo zgodilo,« je zasopel začel pripoved. Mladič je imel v gobčku zadnji grizljaj, bil je iztrebljen, 'cvrček' pa je bil v posebni vrečki, ki jo je Ivek odložil ob njem.

Pišta in Pero sta se spogledala, mi po-mežiknila. »Ivek, kaj je bilo, da si štirikrat streljal?« je vprašal Pišta. – Molk in potem odgovor: »Veste, dragi kolegi, prvič sem streljal po mladiču in nisem zadel. Poskusil sem v drugo in spet sem zgrešil. Potem še tretjič in zdelo se mi je, da sem zadel. A oba mladiča sta zbežala za materjo, prvi hitro, drugi pa počasneje. In sem šel gledat na nastrel ter našel nekaj krvi. Iskal sem po sledi, ko najdem mladiča še živega in sem mu moral dati usmrtilni strel. To se mi je zgodilo, zdaj pa naredite z menoj, kar hočete. Mladič je pred vami, jaz pa čakam na pravično kazen in obljubim, da v bodoče ne bom potegnil več za petelina, če ne bom res prepričan, da bom zadel.«

Mi pa v gromozanski smeh, kaj smo hoteli drugega. Štorije pa še ni bilo konec, kajti Pišta je segel po vrečki s cvrčkom,

modro pregledoval jetra, ledvički, pljuča in srček. Nekaj je momljal in odkimaval z glavo, potem pa zelo resno vprašal uplenitelja: »Ivek, zakaj pa pri jetrih nisi odstranil žolčnika. Pa ja veš, da je to treba narediti takoj, saj boš sicer moral vse skupaj pustiti na Perutnini za odpad.« – »Mar res, ojej, to sem pa pozabil! Le kako sem lahko spregledal žolč,« je jezen sam nase odgovarjal Ivek.

Naredila se je noč in Pišta je predlagal, naj Ivek vseeno vzame cvrček domov in naj doma z jeter odstrani žolčnik, da ne bi bilo kaj narobe. Rečeno, storjeno. Že po poti smo se muzali in modrovali o srnjadi,

njarije,« nam je skrušeno pripovedoval Ivek. Mi trije smo ga najprej tolažili, da se to pač lahko zgodi vsakemu od nas. Naj bo drugič bolj pazljiv. Da bo vedel, kako odstraniti žolčnik, pa naj si prebere v Lovskem priročniku, če ga še ima na nočni omarici. In smo šli vsaksebi.

Po dveh dneh pa nam je Ivek, ves penast od jeze, povedal svoje. Da smo mu lagali, saj srnjad nima žolčnika. »Če je pa tako, zakaj pa si ga potem iskal?« mu je zabrusil Pero. – »Veste kaj, potegnili ste me, nič vam ne zamerim, bil sem štorast in iz te štorije sem se veliko naučil. Ta je bila pa res lovska, gremo na pivo.«

Narisal: Igor Pičulin

sploh pa o kulinarični specialiteti, kakršna je dobro pripravljen cvrček. »Jetra brez žolčnika, sveda,« je večkrat poudaril Pišta. S Perom sva komaj zadrževala smeh in ko smo se razšli, sem prasnol v glasen krohot.

Naslednje jutro smo se srečali v službi in prvo vprašanje je bilo, ali je Ivek ob jetrih našel žolčnik in ga odstranil. »Veste, kolegi dragi, iskal sem ga in iskal, nisem ga našel in vse skupaj sem zabrisal v smetnjak. Mi je soproga zabičala, naj tega več ne nosim k hiši in ne delam svi-

In smo šli.

Srnjad pa smo tisto jesen še lovili in tudi cvrček nam je pripravila Pištejeva soproga Jožica. Takšnega, da se mi še danes poredijo sline, če se spomnim njene kuhe.

Ivek nam potegavščine ni nikoli zameril, postal je dober lovec in še dandanes rad zaide v lovišče. Vsaka šola pač nekaj stane, tudi lovska.

IV.

Kmalu se je naš lovski 'kvartet' razšel, a smo vse do danes ostali lovski prijatelji.

Pota življenja so nas razdvojila in vsak je pisal svojo življenjsko zgodbo.

V Zagorci sem se vračal poredko, včasih sem se ustavil ob cesti, ko sem se vozil po službenih opravkih po bližnjici s Ptujja proti Gornji Radgoni. Ozrl sem se proti nepozabni gozdni jasi, ki jo je še vedno obdajal gozd, le da siromašnejši in brez gozdnega roba, iz katerega je rada izstopala srnjad. Tudi njivice, na kateri je včasih stara ženica okopavala krompir in fižol, ni bilo več videti. Zaraslo jo je grmovje, kajti starka je našla zadnji počitek na lovenskem pokopališču in za njivico ni skrbel nihče več.

Tiste ženice ne morem in ne morem pozabiti. Bila je zdelana, globoke gube so kot brazde na njenem čelu dokazovale, da ji v življenju ni bilo lahko. Delala je, kolikor je zmogla. Ko sva zadnjič govorila, mi je potožila, da nima nikogar več na tem svetu in da bo njen skromni grunt propadel. *»Zarasla ga bo trava,«* je nekam otožno dejala, *»za vaše srnjake bo, da ne bodo lačni. In še nekaj vam povem, mladi gospod, vedite, da je življenje prekratko, da bi ga zapravljali za to, da bi sovražili. Jaz sem trpela, a nikogar sovražila, zapomnite si, da je ljubezen do stvarstva neminljiva.«*

Njene besede so me globoko presunile. Njenega grunta čez desetletje res ni bilo več.

S Pišto sva se občasno srčevala, po navadi ob božiču in novem letu, ko sva si voščila za dobro zdravje in obujala lovske spomine. Naneslo je celo, da sva dvakrat še skupaj lovila in doživela nekaj prekrasnih prizorov ‚ljubezni željnih‘ srnjakov. Pišta jih je znal priklicati, če sva bila v lovišču ob pravem času. Puške nisva več niti dvignila. Obema je bilo v veliko zadoščenje, da sva smela spremljati skrivnostni del naravnega procesa. Ob tem pa se je Pišta jezil zaradi nerazumnih posekov mejic, živih mej in grmišč, ki so nekoč dajali varno zavetje pticam in mali divjadi.

Neko poletje je Pišto rahlo izdalo zdravje in najin dogovor o lovu v času prska je padel v vodo. *»Pa prihodnje leto,«* sva si rekla ob slovesu v Bodkovcih, kjer je bila vinska trta v njegovem lepo obdelanem vinogradu polno obložena in je obetala dober pridelek.

Leto je bilo hitro naokoli in Pišta me je poklical na lov. Ne vem več, kaj ga je zadržalo, da me je v grapo poslal samega. *»Saj veš, kaj smeš in česa ne smeš, pojdi se malo poigrati s srnjaki in če bo kaj primernega, lahko tudi dvigneš puško,«* mi je naročil.

Počasi sem zakoračil proti grapi in prek ozkega gozdčiča na rahlo vzpetino med požetimi polji, kjer je bila visoka preža. Tam je Pišta po navadi opazoval

zanimivega srnjaka, menda je nosil precej krivenčasto razvito rogovje. *»Če ti pride, ga lahko upleniš,«* mi je še dejal.

Preža je stala na drugi strani ceste, ki je vodila mimo Zagorcev. Zato me je prevzela nostalgija po časih, ki sem jih doživel v tem prekrasem delu Slovenskih goric. Ves zasanjan sem skoraj pozabil, zakaj sem na preži.

Kmalu je po strnišču priskakljaj zajček in se radovedno oziral naokoli. Nato še eden in za njim lepa srna. Čudovit prizor v poznem popoldnevu, ki se je začel prevešati v večer. *»Pa se dajmo malo poigrati s srnjaki,«* rečem sam sebi in piv, piv, piv ... Nisem še odložil piščalke, ko se po vzpetini z vso silo pripodi srna in za njo srnjak. Srna v nekaj skokih po strnišču izgine v prvi koruzi, srnjak pa obstoji kot vkopan. Najbrž jezen, ker ga je ljubica pustila na cedilu. Telesno ni bil videti kaj posebnega, na glavi pa je imel zmaličeno rogovje. Ena veja višja in brez parožkov, druga precej upognjena navzdol. *»To bo najbrž ta, ki ga je opazoval Pišta,«* me prešine in znova zapiskam ... Srnjak za hip obstane, nato pa zakoraka proti preži, se ustavi na kakšnih osemdesetih metrih, visoko dviga glavo in strmi proti koruzi, v katero je zbežala srna. Potem se na rahlo obrne in v večerni zarji pokaže rogovje. *»Pravi si,«* si rečem, dvignem puško in večerni mir zmoti pok.

Srnjak je padel v ognju. Ko sem zpuščal prežo in bil nekaj korakov oddaljen od njega, sem zaslišal odmev strela iz smeri Zagorcev. Tudi v meni tako ljubem revirju se je končalo življenje ...

Radost in nostalgija hkrati sta preplavili moja čustva in ko sva s Pišto kramljala v družbi njegove Jožice, sem mu rahlo vzhičen to povedal. Nič mi ni odgovoril, le nalahno se je nasmehnil. *»Včasih se zgodi tudi to,«* so bile njegove zadnje besede tisti večer, ko sva se poslovila.

V.

Minilo je mnogo let, ko sem v družbi Pištejevega lovskega prijatelja Ivana vnovič obiskal njihovo lovišče. Ivan je bil prijeten možak, mlajših let, vzoren kmet in vnet lovec. Domače kraje in lovske revirje je odlično poznal. Ko sva se dogovarjala za lov, sem ga prosil, če bi lahko pogledala tudi v Zagorce. *»Ne vem, če bo tam kaj za vas. Nisem videl nič primernega, a pogledava lahko.«*

Res sva pogledala in nič videla. Zato pa sva lazila po drugih predelih in Ivan me je pripeljal do enorožega srnjaka. Bilo je v prsku in nesrečnež je bliskovito pritekkel na klic lažne srne. Neverjetno zanimiv prizor! Srnjak šibke postave in le z enim visokim rogom se je prikazal kot sveti Duh. Kaj se mu je zgodilo z drugim, v tistih nekaj sekundah nisva ugibala. *»Streljajte!«* mi

reče Ivan. Srnjak se na robu gozda zgrudi dobro zadet. Zadnji grizljaj, zelena vejica in pot nazaj na Ivanovo dvorišče. *»Veste kaj, ta je bil gojitveni, boste prišli drugo leto spet,«* mi reče ob slovesu, ko si stisneva desnici. – *»Pa pridem, a le, če bova šla tudi v Zagorce,«* odgovorim in se poln nove energije in bogastva doživetja vračam proti domu.

Leto je hitro minilo in z Ivanom sva v prsku res šla zalezovat srnjaka v Zagorce. Diana nama ni bila darežljiva. Zato pa se nama je na široko nasmejala pod Kukavo, kjer sva naletela na izredno starega srnjaka, ki je leno prihajal na moj klic. Kot da mu ni bilo več do ljubezni. *»Tega pa boste,«* mi reče Ivan. In res sem ga položil na dlako, zadnjega v tej dobri družini, v kateri sem doživel pristne stike z naravo. Sploh v Zagorcih, kamor nisem potem nikoli več stopil, a ostali so za večno v mojem spominu. Tista lepa jutra, ko se je rojevalo življenje in ko je sključena ženica prihajala na svojo njivico z motiko.

Naneslo je, da sem lepega dne spoznal njeno usodo. Kot mladenka je služila v dornavski graščini. Tam se je vanjo zagledal postaven grajski lovec Rihard in vzplamtela je velika ljubezen. Obljubila sta si večno zvestobo, a usoda ju je ločila, saj se je lovec smrtno ponesrečil. Bilo je v Zagorcih, kjer je nanj padlo drevo. Za vse življenje je ostala sama z ljubeznijo v srcu. Šele tedaj sem doumel njene besede izpred davnih let, da je *»prava človekova vrednost tista, ki jo nosi vsak v sebi. To je tisto, česar požar ne zogleni, veter ne odpihne in nihče ne odvzame. To bo vedno z vami, kamorkoli boste šli, tudi na lov v Zagorce.«* In še, da *»je vse okoli nas minljivo, stvari, ljudje, živali in tudi – midva. Ne pozabite tega in spomnite se mojih besed, ko bo tudi vaše čelo prepolno gub od skrbi in tegob, ki vas lahko doletijo.«*

Kako prav je imela! Ravno zaradi njenih misli je moje sanjsko vračanje v Zagorce še vedno mitsko. Ne le zaradi minulih lovskih doživetij, ki imajo neizmerno osebno noto in pričajo o prvinskosti doživljanja narave, pač pa zaradi spoznanja, da lahko modruješ, ugibaš in celo lažeš vsem okoli sebe, ljudem in samemu sebi. Ne moreš (in ne smeš) pa lagati naravnemu zakonu vesolja, materi naravi, saj v njej ni nič izgubljenega. Tudi življenje, ki ga lovci tu in tam vzamemo in utrgamo kot zrel sad, se vrne. Vedno in povsod.

Moje nostalgično vračanje v spomine na Zagorce me velikokrat vleče tudi k mojim prijateljem, tovarišem, saj so v življenju najdragocenejši ljudje prav prijatelji, ki nas imajo radi, nas cenijo, nam pomagajo in nas spoštujejo.

Tudi takrat, ko se počutimo osamljene ...

Iz lovske torbe starega Nimroda

(Nadaljevanje)

Resnični dogodki

III.

Župnik Janez Podboj piše leta 1909 v *Dolenjskih novicah*: »Prav pogosto se zgodi, da pride lovec domov prazen. Čeprav je ves gozd preiskal, hrib in dol premeril, a ni bilo nobenega uspeha. Psi so kakor mutasti (nemi), niti eden se ne oglasi, v gozdu je vse tiho kakor v grobu, zveri skrite in zarite v luknje in brloge. Vzrokov je toliko, da jih lovec vseh niti ne prepozna: vreme, veter, čemernost psov, ki se jim nič ne ljubi, ampak za lovci klavarno tavajo in polegajo v travi, skratka 'smola', kaj bi rekel drugega. Starim lovcem ni tega treba dopovedovati, ker jih skušnja uči, kolikokrat se vračajo z lova brez plena, a neuspeh jim zato ne vzame veselja in poguma. Čez par dni jih zopet zasrbi lovska žilica, hajd – puško s klina in ven v zeleni log in gozd.

Star plemenitaš, prvak lovcev na Kranjskem in rekel bi v vsej Avstriji, ki sem mu bil trinajst let zvest spremljevalec na lovu, knez Hugon Windisch-Graetz starejši¹ je rekel: »*Jäger unverdrossen, hat so manches Wild geschossen*« (Lovec neumoren, plen dobi izboren.)

Tako smo nekoč v Toplicah zastoj pretaknili ves prostor okoli griča Cerovec, nobena zver (divjad) ni stekla. Slabe volje se vračamo proti podturnski cesti in domov. Vredan zavijemo na cesto, predlagam, naj gre en lovec v dolino ter naj nekajkrat tleskne z rokami ali udari s palico po skali. Župan Sitar uboga in kot bi trenil, prhne zajec z ležišča ter jo v skokih briše proti nam. Gospod Josip Sitar, ki je prišel iz Amerike obiskat sorodnike, ustrelil in zajca zadene, pa ne do smrti. Ta se oplašen zakadi v gozd, psi pa za njim in zdaj se divja gonja vrti gori in doli. Kar se zajec zopet prikaže na prostem, parkrat poskoči in izgine, kakor da bi se vdrl v zemljo. Ker sem bil jaz najbližje onemu mestu, tečem za njim in prisopem do grma, izpod katerega je štrlela skala, pod njo pa je bila luknja. Pokličem lovce in pravim: »Tu notri se je zajec skril.« Župan Stritar, ki je bil voditelj lova (lovovodja), začne z vrha odmetavati prst in kamenje, seže z roko in potegne zajca ven. Bil je že mrtev, strel in strah sta mu upihnila mlado življenje. Tako smo vsaj nekaj kosmatega nesli z lova. Cenjenim

lovcem se je gotovo kaj podobnega ali še bolj zanimivega primerilo. Obstreljena žival išče rešitve in zavetja kjerkoli si bodi: v jami, v vodi, pod podom in celo v vežo prileti.

Zajec v štoru. Pod Gradiščem pri Toplicah se razteza gozdiček, kjer so psi vsako leto spodili zajca, toda vselej jim je ušel. Bil je star navihanec in je znal svoj kožuh varovati, kajti mlad, letošnji zajec je tako bedast, da gre naravnost po stezi proti lovcu. Stari zajec, ki je več let lovec vodil za nos, je imel svoje zatočišče v poldrugi meter visokem obraslem štoru. Psom se je dal nekoliko časa sem in tja preganjati, potem pa smuk v štor. Psi so leteli in iskali, pa nobeden ni izvohal zajčevega skritega trona. Najbolj prebrisan lovec Ivan Sitar je nekega dne vendar izplačal zajca: v štoru je našel njegovo ležišče in ga ustrelil.

Zajec na pokopališču v Toplicah. Stari cerkovnik Gutman mi je povedal, da vsakokrat, ko dela na pokopališču, prepodi zajca. Že več let je stalen gost sredi mrličev. Enako mi je potrdil slikar, ki je v kapeli prenavljal kip Matere Božje sedem žalosti. Pristavil je celo, da je odkril gnezdo ravnokar povrženih mladičev.

Radoveden se napotim sam pogledat in v resnici v kotu sredi gostih smrečic odgrnem zajčjo mladino. Našel sem jih pet kakor rokavica velikih, skoraj sama ušesa (uhlji) so jih bila. Sedeli so v kolobarju, obrnjeni drug proti drugemu. Mičen prizor! Cela zajčja rodbina pa na takem kraju! Zagmem mlado smrečje in odidem. Dejal sem si: »Zaradi mene ste lahko brez skrbi, ne bom vas motil in zasledoval, ker vam je mati izbrala najvarnejše in najmirnejše bivališče.« Stara zajka še danes živi in vzgaja svoj uhati rod nad človeškimi grobovi.

Strel skozi okno. Jeseni, ko se začenja selitev kljunača (sloka ali vel. kljunač, tudi »šnef« po lovsko), pride jutraj k meni sosed in pove, da je na njegovem vrtu čuden ptič z dolgim kljunom, ki ga zabada v zemljo in se suče okrog njega, menda išče črve (deževnike). Vzamem puško, vtaknem patrono (šibreni naboj) in ena dve ustrelim lepega kljunača.

Tako sem tudi z mojega mostovža streljal jerebice, ki so se v snegu in mrazu približale hišam. Hribovcem je še lažje kot nam dolincem: ko počijo zajca kar skozi okno in tudi lisico, srno, dihurja ali katero drugo zver, ki pozimi ponoči stika okrog poslopj.

Nekateri lovci si na kakem kozolcu najdejo prostor in čakajo zajca, ki pride iskat hrano. Večkrat se jim posreči zver pogoditi (zadeti), še večkrat pa zastoj zmrzujejo; zajca ni ali blizu noče, ima tudi svojo politiko. Dva znana lovca sta se v hudi zimi in ostrem mrazu splazila na dve samotni drevesi, misleč, da se tam daleč vidi in gotovo bosta kaj streljala. Da bi v noge ne prezebla, sta jih vtaknila v vrečo, natlačeno z rezanico. Čakala sta nekaj ur, šklepetaje z zobmi in drgetala po vsem živodu od silnega mraza, toda zajca ni bilo, pač pa otrpli udje. Drugi dan pa pekoča svetlo rdeča ozeblina na palcu ter krehanje mesec dni.

Nenisa: Igor Pičulin

Dva zajca uideta desetim lovcem. Kosci so mi prinesli dva mlada zajčka, ki so ju ujeli na deteljšču. Izročim ju hlapcu z naročilom, naj mladiča zapre v klet ter ju krmi z razno zelenjavo. V dveh mesecih sta tako zrasla in se odebelila, da je bilo veselje.

Ob velikih dijaških počitnicah sem hotel naraščaju naše mlade inteligence napraviti izredno zabavo in sem bogoslovce dijake ter učitelje povabil na lov dveh divjih, vendar doma vzrejenih zajcev. Pri gozdu Butale, nedaleč od Št. Vida pri Zatičini (Stični), ki še vedno nosi ime od vroče bitke, ki je tu potekala med dvema vojskama, je bila globoka dolina in ob robu doline sem postavil mlade lovske kandidate. Moj hlapec Nace se je s cajno in z zajcema spustil v dolino ter čakal na moj migljaj. Ukažem najprej enega zajca vzeti iz košare in ga položiti na travo. Ker je bil zajec vajej teme, se dolgo ni razgledal v nenavadni svetlobi in okolici ter je čepeč užival slast svežega zraka in bujne narave. Hlapcu zavpijem, naj zajca brčne in ga zapodi proti krogu strelcev. Zajec se res spusti v tek in od vseh strani se usuje nanj svinčena toča. Ali – oj, sreča – nobena šibra ga ne rani in z dolgimi skoki jo pobriše z nevarnega kraja v zavetje temne hoste (gozda).

¹ Hugon W. je bil lastnik hasberškega gospodarstva s planinskim gradom.

Njegovega tovariša ukažem pognati na nasprotno stran lovskega kordona. Zopet so puške pokale, toda zajec se ni zmenil zanje in jo je ubral za bratom v hladno senco bukovja.

Šaljivi list *Brencelj* je nekaj dni pozneje prinesel kot glavno uganko: Lovci gredo na lov, pokajo, da se vse kadi, toda nič ne ustrelijo, da celo dva zajca več pustijo v lovišču. Kako je to mogoče? Odgovor: Dva živa uhača so imeli s seboj, pa oba sta zdrava unesla pete. Lovci, kar tako delajte, pa boste imeli vedno dovolj divjačine!«

IV

Župnik Janez Podboj leta 1909 piše v *Dolenjskih novicah*: »Nekateri lovci so tako izurjeni in poleg tega bistrovidni, da spečega zajca najdejo na *posteljici*, (ložu) to pa ne samo oni, ki so v službah kot lovski pazniki (lovski čuvaji), ampak tudi naši preprosti lovci kmečkega stanu. Dva taka sem poznal in se čudil njunemu bistremu očesu in vajeni roki. Korišček s Kala na Dolenjskem je bil silno vnet lovec. Mnogo zveri je ugonobil (uplenil), zlasti zajčjega drobiža in od samega lova dobil ščetinast obraz divjega zajca. Najrajši je sam stikal po goščavi, ko je iskal taka ležišča. Ko smo se na velikem lovu premikali po stojiščih in obstopili nov oddelek gozda, je »štapak« sam za nami, a oči so mu švigale na desno in levo. Sredi najbolj živahnega razgovora lovecev zagrmi zadaj puška in Korišček zdrči v dolino po zajca, ki ga je ugledal pod brinovim grmom. V pesmi, ki jo je nekdo zložil na tedanje šentviške lovce, je bil tudi on počaščen: *Korišček s Kala zmeraj išče, zverina kje ima ležišče, še v cerkvi gleda pod klopi, če morda zajec v kotu spi.*

Ravno tako čudovito spretnost najti zajca na ležišču ima izvrsten lovec Pavel Kren iz Drganjih sel. Na največjem lovu smo dobili sedem zajcev, a štirje so bili Pavlovi, ustreljeni na *posteljici*. En zajec je bil pravi velikani in Kren sam se je izrazil: »V začetku sem mislil, da kake kadunje ležijo v dolini, potem sem šele spoznal obris zajčjega života.« Pavla ne kaže pogostokrat vabiti na lov, on vse pobije, preden žival steče do drugih lovecev.

Kako sem jaz prvega zajca na ležišču zasačil? Prijazen fant Vid mi pove, da vselej kadar pase krave nad hišo med skalami, prepodi zajca. Grem s puško in res ga zalotim, da leži med skalami. Prvi hip nisem vedel, kaj leži v okroglico zvito pred mano, podobno rjavkasti krpi. Kar se zasvetijo izbuljene oči sredi krpe. Kot bi mignil, dvignem puško, zajec šine kvišku, pa se takoj zvrne.

Ne rečem, da ni tudi te vrste lov zanimiv za tiste, ki se mu privadijo, toda vse kaj drugega je zver (divjad) zadeti v najhujšem begu in v drznih skokih, kot mirno ležečo pred lovecem. Cenjeni lovci, lovite po svoji navadi, da bo le zver obležala in boste imeli doma kaj pokazati! Kadar pa boste zajca spečega ustrelili, ne recite: »Na *logerju* sem ga,« kajti *loger* je tuja beseda, za katero imamo tri lepe domače: ležišče, lož (na Notranjskem)

Hugon Windisch-Graetz (1854–1920) – Wikipedija

in posteljica. Previden lovec pa ne ustrelji v sladkem spanju samo bedastega zajca, bil sem zraven, ko jo je tudi lisica skupila na tak način.

Dr. Hubad skoplje jazbeca iz jazbine. Včasih se je lovecem pridružil okrožni in topliški zdravnik dr. Ivan Hubad. Ni bil lovec, šel je ven v zeleno naravo, da je po grudastih gozdnih potih premigal svoj obilni život. Navadno ga je prvak lovecev župan Ivan Sitar vzel s seboj. Ubrala sta jo večkrat na Rigelj, kjer ima župan vzorno urejen vinograd in zidanico, polno najboljšega cvička. V tej zidanici je bil vselej zadnji pogon, zaključek dnevnega lova. Psi so skoraj vsakokrat v spodnji rebri pognali kakega zajca, lisico ali celo rogina srnjaka. Nekoliko čaš pristnega rigeljčana s prigrizkom klobase, sira, pečenega krompirja in kostanja – ej, kako se je to prileglo! Ribničan bi dejal: »Kakor črnemu konju bela lisa.« Sitar je pridno točil iz sodov in ponujal kipečo pijačo, dokler ga niso vsi udeleženci že nekoliko čutili in začeli prepevati. Sitar je prvi začel svojo rigeljsko popevko: Pastirica, kravce pase! Petje je pri vseh narodih svetá prvo znamenje »dobre volje«. Bo kdo iz zidanice šel pust, kisel in čemeren? Tak dolgočasnež naj ostane v zapečku doma.

Nekega dne so bili samo trije lovci na Riglju: župan, dr. Hubad ter brekir² Janez Fink. Nobena zver se ni usedla lovecem na muho, pač pa je županov pes izvohal v jami jazbeca. Srdito je lajal in praskal pred odprtino, jazbec pa je grčal v vseh tonih. Brekir (vodja brakade) je stopil k bližnjemu kmetu po orodje in jazbec je bil kmalu odkopan in ustreljen. Zmagovit je bil povratek z lova,

² Brek (Jagdhund) je lovski pes brak ali gonič, brekir/brakir je gonjač, vodnik lovskih psov (M. Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar, Lj. 1894, str. 54).

župan in doktor sta redko zver vsak na enem koncu držala in jo pritresla k pisatelju teh spominov kot lovskega najemniku. Bil je mlad, rejen jazbec – prihodnjo nedeljo biser lovske večerje. Pražen v masti in kisli smetani z raznimi dodatki je imenitno dišal, le meni je zoprni prsteni duh še tri dni delal težave. Nimajo vsi ljudje enako ustrojenih želodcev.

Moj prvi srnjak. Dasi sem prenašal puško v gozd od mladih kolien, vendar nisem dolgo prišel do tega, da bi ustrelil rogača srnjaka; do tedaj sem pobiral samo drobnjavo (malo divjad). Ko pa sem nastopil službo v Planini pri Rakeku, se mi je odprl pravi lovski raj. Nikdar ne bom pozabil zlatih ur, ko sem jih tu preživel kot lovec. Moj patronatni načelnik³ knez Hugon Windisch-Graetz je bil lovec od vrha do tal in jaz sem bil povabljen na vsak lov, divjačine (divjadi) pa čudovito dosti. Nekoč sem videl v Lavrinovem vrtu v Lazah krdelo (skupino, trop) petnajstih srn skupaj, ki so jih pognali proti knežjemu stojišču in so se po strelu razpršile na vse strani.

Pisal sem natančen zapisnik, kje in koliko sem ustrelil raznih živali, zlasti srnjakov in srn. Ko sem zapisal številko s t o, sem nehal pisati. Dejal sem sam pri sebi: zadosti je sto srnjakov in srn, lepo število, kar bo odslej padlo, bodi za nameček. Meni in povabljenim gostom je namreč velikodušni lastnik lovov dovolil, da smemo streljati na vse, kar pride. Domače osebe je smelo pomeriti le na samce. Med srnjaki so bili pravi velikani, ki so tehtali neodprti (neiztrebljeni) več kot trideset kilogramov. Nikjer v Avstriji ne dosežejo tolike teže. Na Češkem tehta srnjak največ osemnajst kilogramov ali kaj malega čez. Izvrstna paša po naših apnenih in zlasti kraških tleh baje dela ta razloček v teži in finem okusu.

Po vsakem lovu so dobili lovci obilen zajtrk. Pri ognju je čakala velika košara pečene mrzle divjine, štruce, sodček vina in pečen krompir. Povabljeni gostje pa so že pred lovom dobili zaviti lovski zajtrk: kos kruha, napolnjen s srnino (srnje meso), pašteto ali rezanci šunke. Navsezadnje je svetli knez odprl še usnjate shrambe smotk in jih razdelil med goste ter lovce. Na vsakem lovu je morala biti tehtnata v košari. Zverina (divjad) je bila na kup znesena po vrsti in teži ter takoj tehtana. Vsakdo je moral dati natančen odgovor, kolikokrat in s kakšnim uspehom je streljal. Zamolčati se ni dalo nič, ker so bili vsi strelji šteti. Lov je trajal navadno od enajstih dopoldne do dveh popoldne. Polovica psov je gonila eno ali poldrugo uro, druga polovica je bila izpuščena pozneje. Pri boljših lovih je padlo dvajset do trideset srn v dveh ali treh urah.⁴ Vsako leto

³ Župnijska cerkev v Planini je bila pod patronato hasberškega gospostva v Planini.

⁴ V planinski župnijski kroniki sem našel tudi nekaj podatkov v povezavi z lovom, ki jih je zapisal župnik Janez Podboj. Dne 21. 7. 1894 je iz grajskega medvednjaka ušel medved. Z drevesa se je pognal na

je bilo ustreljenih šeststo kosov (primerkov) te vrste zverjadi. Na takem lovu sem tedaj v Travnem vrhu nedaleč od Postojne pihnil (uplenil) prvega srnjaka.⁵ Še zdaj bi lahko pokazal, kje je padel.

Poslednji srnjak. Poslednjega srnjaka pa sem ustrelil po naključju 26. septembra 1908 v parku v Toplicah.⁶ Najbrž še nikdar ni bila na tistem mestu ustreljena taka divjačina (divjad). Ker je bilo krasno jesensko jutro, obesim puško čez ramo in grem s psičkom na sprehod proti parku. Hodim po stezah sem ter tja, kar vidim, da je nekaj skočilo proti meni in srnjak stoji trideset korakov od mene. V hipu je bila puška pri licu in srnjak na tleh.

V.

Župnik Podboj v zadnjem sestavku leta 1910 piše v *Dolenjskih novicah*:

»*Kapital srnjak.* Nemci imajo ogromno lovske literature, poseben slovar lovskih izrazov in se strogo držijo svojega lovskega jezika. Dokler se tega nisem naučil, sem se nešteto krat nerodno izrazil in osmešil pred vso družbo starih Nimrodov. Moj očetovski prijatelj stari knez H. Windisch-Graetz je imel z menoj veliko potrpljenja, preden me je v lovščini (lovstvu) temeljito izučil. Kako ubogi smo Slovenci v tem pogledu. Da bi vsaj začeli zbirati te izraze, ki so v navadi na raznih krajih.

Nemci pravijo nenavadno velikemu, debelemu in lepo rogatemu srnjaku: *kapital srnjak*. Izraz ni posebno čuden, ker tudi mi pravimo kapital voli, kapital vino itn. Torej največjega kapital (trofejno izredno močnega) srnjaka sem ustrelil 20. junija 1898 ob osmi uri zvečer na čakanju. Čeprav sem imel puško pri sebi, vendar nisem mislil streljati, hotel sem le določiti, kje zverina (žival, srnjak) prihaja z ležišč na pašo. Na drevo naslonjen sem čakal, kdaj bo prišla kaka zver s strme rebri v nižavo. Da ima srnjak velikan tu nedaleč svoje stalno bivališče, mi je bilo znano, ker je večkrat pred menoj pobegnil. Da bi nanj streljal, ni bilo nikoli mogoče, ker je star srnjak previden in navihnan kakor lisjak. Vselej se je pravočasno umaknil. Toda tisti večer jo je pa skupil. Najprej je po listju prišumel do mene jež, za njim zajec, potem pa moj znanec. Počasi se je prikazal iz grmovja, glavo je imel pri tleh, ker je vohal, kod so hodile srne – bila je

že doba spolnega združevanja (prsk) – in se mi približal na trideset korakov. V trenutku je bila puška pri licu, petelinček sprožen in srnjak na tleh. Sam sebi nisem verjel, da sem s tako lahkoto dobil v pest velikansko zver – starega očaka osmaka (osmeraka). Bil je bolj podoben jelenu kot srnjaku. Osmak, to je srnjak z lepimi osmimi odrastki na rogovju, je zelo redka prikazen. Ta srnjak je imel popolnoma razvito osmorico. Rogovje je tehtalo 330 gramov, veliko (visoko) pa je bilo 27 cm. Knezov brat mi je rekel: »G. župnik, knez Hugon ima v kadilni sobi na stenah na stotine in stotine srnjakovih rogov (srnjačjih rogovij), a take trofeje ni vmes, med tisoči bi se komaj dobil takšen.«

Kuna za srno. Dne 27. decembra 1894 smo imeli večji lov na srnjad na Mesarjevem klancu nad vasjo Grčarevec. Knez s princji je ostal na levem polkrogu lovišča, drugi smo bili na desnem krilu. Ker so bili psi spuščeni proti glavni knežji črti, smo bili drugi lovci postavljeni bolj za odvracanje kot za streljanje. Gozd je pokrival debel sneg. Ko sem prišel do svojega stojišča, sem opazil, da skače neka črna, spodaj rumena živalca. Čeprav je bilo daleč in puška nabita s patrono (nabojem) za srne, sem ustrelil in zadel veliko kuno zlatico. Gozdni nadzornik Reismüller mi je čestital: »Pasjo srečo imate! Knez bi dal tri srnjake za kuno. Samo enkrat jo je v življenju ustrelil na drevesu, pa še tista je po več streljih padla na tla.« Ponosen sem bil na redek plen na lovu na srne. Ko smo se zbrali pri ognju, so mi vsi čestitali. Knez je dejal, da je kuna pravzaprav biser današnjega plena. »Prvič in zadnjič ste imeli to srečo.«

Znameniti strelji. Na velikih lovih se pripeti, da lovec s posebno srečo z enim streljanjem (enim polnjenjem puške) ustrelji več živali, zlasti na lovu na srne. Moji zapiski povedo, da sem naredil nekaj uspešnih dvostrellov. Na Planinskem vrhu sta pritekli k meni dve veliki srni. Po prvem strelu se je v ognju zgrudila prva, po drugem pa nje tovarišica. Vsak lovec je takih strellov izredno vesel ali redki so. V sestavku Dogodki drugih lovcev bodo prišli na vrsto še redki primeri: tri živali z enim streljanjem (strelom): srnjak, srna in mladiček. Na lovu se pa res vse primeri.

Srnjak gre na božjo pot. Podboj pripoveduje, da je imel doma vzrejenega srnjaka. Pastirček, ki je pasel krave, ga je našel pod grmom, ko ga je srna ravnokar povrgla in ga prinesel v župnišče. Podboj pravi, da te lovske tatvine ni bil vesel in je ukazal, naj srnjačka nese nazaj in položi ravno pod tisti grm, kjer ga je našel. Toda naletel je na resen odpor. »G. kaplan in vsa župniščna družina se je zavzela, da krasni srnjaček, ki je dobil ime Smuk, ostane pri hiši. S kravjim mlekom smo ga spravili kvišku in ga imeli poldrugo leto doma v veliko veselje in zabavo. Cuclja ni maral, hitro pa se je privadil, da je srebal mleko iz skledice. Jedel je vso družinsko hrano, najbolj pa mu je ugajalo

testo, ko so pekli kruh. Mandeljni in sladkor so mu bili enaki oblizki. Kmalu je dobil prve rožičke in se ni nikogar bal. Na vrt, v gredo in na njivo ga seveda nismo smeli spustiti, ker bi opustošil vso zelenjavo. Kmalu je dobil prve rožičke – špičke. Po hiši je hodil kakor domači iz ene shrambe v drugo. Ko je bila nekoč večja družba gostov, jo je tudi Smuk modro primahal po stopnicah v prvo nadstropje, kjer je jemal iz rok sladkor in druge darove. Nikomur ni nič žalega storil, samo šolarje, ki so ga hodili dražiti, je malo z rožički podrezal. Najlepše pa je bilo, da se je med Smukom, Majorčkom in Belinčkom, ki sta bila lovska psa, rodilo tako pristržno prijateljstvo, da niso mogli biti drug brez drugega. Skupaj so jedli, skupaj ležali in spali, se oblizovali in skupaj z gospodarjem hodili na sprehod.«

Nekega dne je imel župnik Podboj bogoslužje v cerkvi na Planinski gori, kjer se je zbralo veliko romarjev. Z njim sta šla oba psa in Smuk. Podboj nadaljuje: »Za Smuka je bil to prvi izlet tako daleč od doma, pa še po gozdu. Radovedno se je oziral po zeleni prirodi (okolici), a svoje družbe ni zapustil. Ko sem bil jaz v cerkvi, sta psa zunaj ležala, srnjak pa je smukal sladko travico. Vsi ljudje so strmeli nad nenavadnim in skoraj smešnim prizorom.

Smuk je v drugo leto starosti nastavil nove odrastke na rožičkih ter postal gladek in debel, da je bilo veselje. Celo grajska knežja rodbina ga je prišla gledat in gladiti.

Pomlad je prišla v deželo, pognalo je prvo zelenje in Smuka se je lotil dolgčas. Začel je uhajati na polje in travnike ter uživati sočno travico prebujene prirode. Nič se nismo bali zanj, da bi ga omamila prostost in izvabila v bližnji gozd. Ko se je na polju naskakal in najedel, se je redno vsak dan vračal domov. Tudi če sem ga šel iskat, je takoj s kraguljčkom, ki ga je imel privezanega na vratu, pribrenkljal k meni.

Toda končno je Smuk vendarle izostal, tri dni ga ni bilo na spregled. V strahu grem na njivo, kjer se je navadno pasel, in kličem: »Smuk! Smuk!« in res sem ga priklical. Toda kaj sem videl? Po treh nogah se je prilučal do mene, četrta noga mu je bingljala ob životu. Preiskava je dognala, da je bil obstreljen in zadnja noga čisto odbita. Kateri hudobnež se je nad nedolžno živalco znosil, nisem nikdar izvedel? Grajski brekir (brakir – skrbnik psov goničev) Slejko je vzel Smuka v grad in ga skušal ozdraviti. Ker je bilo to neuspešno in je srnjaček vedno bolj hujšal, ga je usmrtil in ostanke mesa porabil za lov na sove. To je zgodovina, življenje in smrt našega ljubelega Smuka. Le rožički so ostali za spomin.«

S tem žalostnim koncem udomaćenega srnjaka je Janez Podboj končal pripovedi o lovu. V odstavku *Znameniti strelji* je napovedal, da bo opisal tudi zanimive dogodke drugih lovcev, a mu je smrt vzela pero iz rok 6. februarja 1910 v novomeški bolnišnici. Župnik Podboj je eden redkih lovcev, ki nam je ohranil navade nekdanjih lovcev. R. I. P.

Pripravi: Janez Kebe

streho in prišel na prsto. Drugi dan ga je v Cerovcu ustrelil gozdni čuvaj Molek. 14. 5. 1895 je Podboj v Lipljah nad Tonetom ustrelil divjega petelina. 21. 9. 1896 je v jelenjaku jelen nataknil na rogovje delavca Matevža Mulca iz Dolnje Planine, ko je šel osnažiti jasli. Ranil ga je na več krajih in mu zlomil rebra. Iz ljubljanske bolnišnice se je dobro pozdravljen vrnil čez štiri tedne. 12. 12. 1897 je bil velik lov na srne v gozdu Raskovec med Logatecem in Vrhniko. Padlo je 66 (šestinseddeset) srn. 27. 12. 1898 so lovci v Lanskem vrhu v treh urah ustrelili devetintrideset srnjakov in srn ter dve lisici. (Nadškofijski arhiv Ljubljana, Kronika župnije Planina).

⁵ Leta 1888 je Podboj prišel za župnika v Planino pri Rakeku.

⁶ Od leta 1902 do 1909 je bil Podboj župnik v Dolenjskih Toplicah.

ANDREJ RANT

Povodni mož

V tolmu pod vrbo se voda vrti,
v globino požira, se peni, motni ...
Ne ščuke ne somi tam ne živijo,
krapci se črni tam ne drstijo ...
Kdor pade v vodo, mu ni pomoči;
roke utopljenih ga v njej zadržijo,
kriki grleni se v noč oglasijo,
vrani zlovešči – vreščijo, vreščijo ...

V tolmu pod vrbo se voda vrti,
v globino požira, se peni, motni ...
Kdor pade – mu ni pomoči;

sila nevidna za noge ga potegne,
drži ga pod vodo in ne izpusti!
Čez tedne globina mrliča izpljune,
zeleno telo in bele oči;
a duša ukleta na dnu ostane ujeta;
in joče in tarna vse dni in noči ...

V tolmu pod vrbo se voda vrti,
v globino požira, se peni, motni ...
Tu biva in vlada podvodni vladar,
duš utopljenih nevidni car ...

Vse foto: Videokom Brežice

Slavnostni prihod praporščakov v Športno dvorano Brežice

Praznik lovske kulture 2024

Globoko je majhna vasica pod Gobronki Bizeljsko-Sremiškega hribovja, kjer živi tristo prebivalcev. Je tudi središče krajevne skupnosti, kjer v petih vaseh živi okrog 1.300 prebivalcev. V pisnih virih je omenjeno v 13. stoletju, skozi zgodovino pa se je na območju dogajalo marsikaj. Med viхро druge svetovne vojne je bilo veliko prebivalcev razseljenih v različna taborišča Tretjega rajha. Tod so si radi zapeli domačo pesem in tako malo pozabili na vse nevesčnosti, ki so jih spremljale. Tudi po vrnitvi prebivalcev v domovino je prav pesem držala pokonci vse, ki so morali poskrbeti za obnovo in urejanje izropanih domov. Iz takih druženj je leta 1971 nastal **Lovski pevski zbor Globoko**. In prav njihova želja po druženju z drugimi tovrstnimi skupinami v Sloveniji je pripeljala do prvega srečanja 20. 4. 1974, ki je bilo v mali dvorani Prosvetnega doma Globoko. V Globokem so nato sledila še srečanja ob obletnicah: 10., 20., 30., 40. in že smo pri 50. srečanju.

Vso zgodovino je lepo opisal **Franci Kene**, predsednik organizacijskega odbora in predsednik zbora na letošnjem srečanju: »Zavrtelo se je desetletje in še eno leto zraven, in spet smo se pevci in pevke, rogisti in rogistke vrnili v kraj svojega začetka. Kakor se jata ptic selivk vsako pomlad vrača v kraje, kjer so zaledale luč sveta, se tudi pevke

in pevci lovskih pevskih zborov ter rogistke in rogisti skupin lovskih rogistov, vračajo v kraje, kjer se je rodila organizirana lovska kultura. Tokrat smo vas povabili v Brežice, središče naše občine, katere del je tudi vas Globoko. Pragmatičnost je premagala nostalgijo. Verjamem, da boste ob koncu tokratnega srečanja tudi vsi, ki prihajate k nam v goste, pritrdili naši odločitvi, da srečanje pripravimo v objektu z vsem kar je potrebno za takšno prireditev in primerno času, v katerem se nahajamo. Nenazadnje je najem dvorane tudi cenovno bistveno ugodnejši od začasnega šotora, kot je bilo na prejšnjih srečanjih, pa tudi fizičnega dela in logistike je potrebnega veliko manj. Tudi mi nismo vedno mlajši, žal prav na-

sprotno, in tudi moči niso več takšne kot pred desetletji. Iz teh razlogov smo se odrekli ideji, da bi tudi letos srečanje pripravili v Globokem, kot že vseh pet dosedanjih, od prvega pred davnimi petdesetimi leti do štiridesetega pred enajstimi leti. Samo nekaj nas je še, ki smo pred petdesetimi leti uresnili idejo, da bi v Globoko povabili pevske zборе, ki so prepevali pesmi z lovsko vsebino in so se imenovali 'lovski pevski zbori'. Bili smo maloštevilni, toda ideja je bila očitna prava; seme je vzkliko in poglano mogočne korenine. Ustanavljali so se novi in novi lovski pevski zbori in kmalu so se pevcem pridružile tudi skupine lovskih rogistov. Tudi te so se množile in s svojimi kovinskimi zvoki, sprva še nekoliko okorno, nato pa vse bolj

vešče in ušesu prijetnejše s svojimi melodijami bogatile naša srečanja. Predvsem pa so vse širile slovensko lovsko melodijo po vsej domovini in tudi izven nje. Lovski pevski zbori in lovski rogisti smo postali vsakdanji in samoumevni gostje številnih kulturnih prireditev, kjer smo s svojimi melodijami in lovsko pesmijo poslušalcem predstavljali tudi drugo plat slovenske lovske organizacije – našo lovsko kulturo. Ta se je razširila tudi na druga področja umetniškega izražanja lovcev – ljubiteljskih kulturnikov. Pridružili so se literati, kiparji, slikarji, rezbarji, naravoslovni fotografi; skoraj ni področja umetniškega ustvarjanja, kjer se ne bi med nami pojavljali lovci - umetniki, ki svoje ustvarjanje in poustvarjanje uspešno predstav-

Prireditev se je začela z državno himno, ki so jo zapeli združeni zbori pod vodstvom zborovodkinje Mileve Kralj Buzeti.

Navzoče je nagovoril častni pokrovitelj in slavnostni govornik Marko Lotrič, predsednik Državnega sveta RS.

Program kulturnega dogodka in fotografske razstave Naravodivjad je pripravil LPZ Globoko pod vodstvom Francija Keneta in zborovodkinje Mileve Kralj Buzeti.

Skupna fotografija prejemnikov priznanj za jubilejne nastope na srečanjih; priznanja sta jim izročila predsednik LZS Alojz Kovšca in predsednik KOLK mag. Jani Šalamon.

ljamo širši, ne zgolj lovski javnosti. Zato nas nikakor ni presenetilo dejstvo, da je bila lovška kultura slovenskih lovcev vpisana tudi v Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine, naša vsakoletna srečanja z vsemi spremljajočimi dogodki pa se odvijajo pod imenom **Praznik lovske kulture**.«

Junjsko kulturno prireditve je naznanil prihod praporščakov lovskih družin Posavja, hrvaškega Obsotelja in nekaterih skupin, udeleženk srečanja, vse ob veličastnih zvokih lovskih rogov. Sledil je prihod častnih gostov, in sicer predsednika Državnega sveta in častnega pokrovitelja Marka Lotriča, župana Občine Brežice Ivana Molana in seveda predsednika LZS Alojza Kovšce. Združeni pevski zbori so pod vodstvom domače zborovodkinje Mileve Kralj Buzeti slavnost začeli s slovensko himno. V športni dvorani se je zbralo okrog 150 pevcev iz dvanajstih različnih zborov širom Slovenije in okrog sto rogistov iz petnajstih slovenskih skupin in ene hrvaške. Skozi program nas je vodila Anja Urek, ki je večče povezovala nastope pevcev skupin

rogistov in drugih sodelujočih. Vlada Republike Slovenije je letošnje leto razglasila za **Maistrovo leto**. Zato so v program letošnjega srečanja tudi uvrstili pesem *Završki fantje*, ki jo je na njegovo besedilo uglasbil skladatelj Emil Adamič. Tudi sicer so v počastitev jubilejnega srečanja v spored uvrstili le skladbe slovenskih avtorjev s posebnim poudarkom na melodijah, katerih avtorji izhajajo iz lokalnega okolja. Posamezne nastope so dirigirali še mag. Jani Šalamon, Vasja Namestnik in Franc Kene. Med programom smo poslušali še pozdravna govora Marka Lotriča in Ivana Molana. V program so bili vključeni tudi učenci domače OŠ Globoko pod vodstvom Nataše Plevnik, za nekaj humorja in smeja pa je poskrbela Pišečka Mica.

Seveda pa Franci Kene ni mogel mimo nekaterih podatkov, ki jih je predstavil: »Kadar koli slišim v javnih medijih novico ali obvestilo o nastopu katere od lovskih skupin pevcev ali rogistov, mi je toplo pri srcu. Ne morem si kaj, da ne bi s ponosom zrl na naših prehojenih petdeset let. Prepričan sem, da so naša srečanja v svojih začetkih

spodbudila nastajanje novih in novih pevskih in instrumentalnih skupin, ki so se nam na manifestacijah našega udejstvovanja uspešno pridružile. Še več. Naše seme je vzkliko tudi preko meja naše domovine. Z veseljem smo sprejeli medse pevce in rogiste iz sosednje Hrvaške, slovenski zbor iz zamejske Italije in seveda skupine rogistov iz Avstrije, kjer se je lovski rog ohranil skozi stoletja in ga ni bilo treba oživljati tako kot pri nas. Seveda je v teh letih marsikatera skupina tudi ugasnila in prenehala z delovanjem. Še posebej se to opaža v pokoronskih časih. Če smo pred enajstimi leti v Globokem gostili kar 41 skupin pevcev in rogistov, se je na letošnje, ko praznujemo zlati jubilej, nanj prijavila dobra četrtnina skupin manj; žal le 30. Pa temu ni kriva samo 'korona'. Zavedamo se naše povprečne starosti, da nam življenjske moči usihajo in se staramo. Marsikdo od naših pevcev in rogistov je žal tudi že končal svojo življenjsko pot. Kljub temu pa s ponosom ugotavljam, da jedro organiziranega kulturnega udejstvovanja na glasbenem področju ostaja čvrsto in da še vedno lahko kadarkoli predstavimo slovensko lovsko pesem ali melodijo povsod, kjer je to potrebno. In tudi jo je potrebno s ponosom predstaviti in s tem pokazati lovce in vso njihovo dejavnost tudi z nekoliko drugačne, časom in razmeram bolj prijazne plati! Morda ob zaključku še nekaj zanimive statistike. Že nekaj časa delujeta v slovenskem kulturnem prostoru samo dva pevska zbora, ki sta sodelovala že na prvem srečanju pred petdesetimi leti v Globokem. To sta LPZ Dekani in LPZ Globoko. A samo slednji se je udeležil vseh dosedanjih srečanj in je letos naš zlati jubilejant.«

V dvorani je bilo še nekaj »okroglih« jubilejantov, prejemnikov priznanj. To so bili:

Lovski oktet Peca - Mežica za štirideset udeležb, **Rogisti ZLD Ptuj - Ormož** za trideset udeležb in **Lovski oktet Javorniki** za dvajset udeležb.

Ob letošnjem srečanju so prireditev pridružili še priložnostno naravoslovno razstavo fotografij, ki so jo odprli na predvečer srečanja. Razstavi fotografij so nadeli ime *Narava - divjad*. K sodelovanju so povabili vse slovenske lovce (lovsko članstvo je bil pogoj), da bi svoje fotografije, ki so nastale ob številnih naključnih ali načrtovanih srečanjih z divjadjo v naravnem okolju, ali pa motive, ki prikazujejo odnos lovca do dogajanja v naravi, predstavili tudi širši javnosti. Najti je bilo treba le primeren motiv, ga ovekovečiti s pritiskom na sprožilec fotoaparata in ga v skladu z določili razpisa poslati organizatorju. Žal je bil odziv slabši od pričakovanja, je pa bila razstava postavljena v prvem nadstropju prireditvene dvorane. Razstavo so popestrile tudi fotografije globoških osnovnošolcev - fotografov. Organizatorjeva želja je, da bi s tako prakso nadaljevali tudi v prihodnje.

Seveda pa take prireditve ne bi bilo mogoče organizirati brez primerne finančne podpore. Pri tem velja velika zahvala vsem, ki so prireditve finančno podprli, predvsem generalnemu pokrovitelju Lovski zvezi Slovenije, Občini Brežice, številnim donatorjem in vsem, ki so v petdesetem srečanju in oglaševanju na samem dogodku videli svojo poslovno priložnost. Posebna zahvala velja tudi delavcem in vodstvu Zavoda za šport Brežice, ki so kot upravljavci športne dvorane nudili vsestransko in neprecenljivo pomoč.

Na koncu se je Franc Kene zahvalil vsem nastopajočim in zaželel veselo snidenje na enainpetdesetem srečanju prihodnje leto.

Dušan Lepšina

Podelitev lovskih spričeval in podpis Zaprisege mladih lovcev in lovk (2024) v S-K ZLD Celje

Tako kot vsa leta doslej smo tudi letos spomladi organizirali pripravljalni tečaj za lovski izpit.

S predavanji smo začeli 24. februarja in jih končali 11. maja. Predavatelji so predavali ob sobotah dopoldan, preskusi znanja so bili ob petkih in so potekali v dveh skupinah. Vse se je dogajalo v lovskem domu LD Žalec na Rinki. Kandidati so zaključni izpit opravljali od 3. do 7. junija, vedno z začetkom ob 15. uri. Zaključni izpit je bil na sedežu območne zveze na Cankarjevi ulici 6, izpitna komisija pa je imela za vsakega kandidata na voljo dvajset minut.

Lovske družine so na tečaj prijavile šestinpetdeset kandidatov, od katerih je eden odstopil od tečaja že na samem začetku. Kandidat iz leta 2023, ki je ponavljal izpit, letos tečaja sploh ni obiskoval, niti ni opravljal izpitov. Prav tako smo imeli kandidata, ki lani v celoti ni opravil preizkusov znanja iz predmetov, zato je letos opravljal le manjkajoče preskuse znanja in zaključni izpit. Eni kandidatki je bil na podlagi šestega odstavka 61. člena ZDLov-1 delno priznan lovski izpit, vendar je morala opraviti še preizkus znanja iz določenih predmetov, ki jih ni opravljal na fakulteti. Predavanja je tako obiskovalo štiriinpetdeset novih kandidatov, od katerih eden ni opravil vseh zahtevanih preskusov znanja in tako ni izpolnil pogoja, da lahko opravlja zaključni izpit. Manjkajoče preskuse znanja iz predmetov in zaključni izpit bo opravljal lah-

Mlade lovk letošnjega tečaja SK ZLD Celje

ko naslednje leto. Tako se je na zaključnem izpitu pred komisijo z znanjem izkazovalo dvainpetdeset kandidatov, ki so tudi vsi uspešno opravili zaključni izpit. Povprečna ocena znanja celotnega letošnjega tečaja je 3,51 in zaključnega izpita 3,63.

Slovesno prireditev ob podelitvi spričeval in podpisu Zaprisege mladih lovcev smo pripravili v petek, 21. 6. 2024, v Gostišču Hohkraut v Tremerjeh. Poleg slavljencev (novih lovcev in lovk) so se dogodka udeležili tudi njihovi mentorji, člani predavateljskega aktiva in starešine lovskih družin, iz katerih so bili tečajniki. Po uvodni melodiji Savinjskih rogostov je vse zbrane najprej pozdravil predsednik UO S-K ZLD Celje **Miran Freitag**, ki je spregovoril o prehojeni poti, ki so jo novi lovci morali prehoditi kot pripravniki vse do zaključnega lovskega izpita. Iskreno jim je čestital.

Strokovni tajnik območne zveze **Zdravko Mastnak**, ki je povezoval celotno prireditev, je poudaril,

Novi lovci generacije 2024, ki so na izpitu pokazali najboljše znanje, s predsednikom S-K ZLD Celje **Miranom Freitagom** in strokovnim tajnikom **Zdravkom Mastnakom**.

da so v življenju vsakega človeka trenutki, ki mu ostanejo v trajnem spominu in se jih v življenju vselej z veseljem in ponosom spominja. Eden takšnih je gotovo tudi dan,

ko bodo dobili spričevalo o opravljenem lovskem izpitu, sprejeli določila Etičnega kodeksa in podpisali Zaprisego slovenskega lovca.

V imenu že novih lovcev je Zaprisego slovenskega lovca prebral **Gregor Šket**, član LD Braslovče, ki je izpit opravil s povprečno oceno 5,00.

Zaradi odsotnosti predsednika komisije dr. **Boštjana Pokornjaja** je vsakemu novemu lovcu/ki za doseženi uspeh čestital **Miran Freitag**, mu izročil lovsko spričevalo, podpisano zaprisego in knjižico Etični kodeks. Prisotni predstavniki lovskih družin so svojim novim lovcem vročili še lovsko izkaznico. Tako so vsi po-

stali polnopravni člani svoje matične lovске organizacije s pravico samostojnega lova.

Kot je pri nas že v navadi, smo tudi letos imeli nekaj slušateljev, ki so pri posameznih izpiti v znanju izstopali od drugih. To so bili: **Gregor Šket (LD Braslovče)**, povprečna ocena 5,00; **Aleksandar Ljepoja (LD Bojansko - Štore)** 4,80; **Janko Pezdevšek (LD Vojnik)** 4,73 in **Nejc Pezdevšek (LD Vojnik)** 4,73.

Kot veleva tradicija, smo tudi letos najboljšim v znamenje priznanja in v spomin izročili spominsko darilo v obliki lovskega trinožnika, ki jim bo gotovo koristil pri lovu. Nagrade jim je izročil predsednik UO S-K ZLD Celje **Miran Freitag**.

Prireditev je zaključil strokovni tajnik **Zdravko Mastnak**, ki je mladim lovcem in lovkam zaželel veliko uspehov in lepih trenutkov, ki jih bodo preživeli v naravi ter na lovu.

Mladi lovci S-K ZLD Celje, generacija 2024

Vse foto: Zdravko Mastnak

Zdravko Mastnak

Zaprisega mladih lovcev Prekmurja in Prlekije

V petek 31. 5. 2024, se je v nestanovitnem, še vedno pomladnem vremenu v parku ZLD Prekmurje zbralo dvajset mladih lovcev in dve lovki iz Prekmurja in Prlekije, da bi zaprilegli poslanstvu, ki so si ga izbrali, in potrdili z lovskim izpitom, ki so ga opravili v tekočem letu.

Slovesnost je vodila strokovna izpitna komisija v sestavi dr. **Arpad Köveš**, predsednik ZLD Prekmurje, **Štefan Nemeč**, predsednik Komisije za izobraževanje pri ZLD Prekmurje, in **Milan**

govornika dr. Köveš in gospod Kolarič poudarila pomen lovstva v domačem okolju in odnos mladih lovcev do naravnega okolja ter skrb za prostoživeče živali. Lovec ne pomeni, da samo lovi; v prvi vrsti je skrbnik in varuh ustreznega habitata divjadi, skrbi za ravnovesje vseh členov v njem in predvsem za ohranjanje zdravega ter čistega okolja. Poudarila sta, da je pred mladimi lovci velika odgovornost, saj jim trenutne družbene razmere niso ravno najbolj naklonjene. Razni samooklicani »naravovarstveniki« na lovce gledajo skozi čudna očala stvarnosti, zato se je treba odločno postaviti in zoperstaviti izkrivljanju pravega lovskega poslanstva.

Mlada lovka Monika se je posebej zahvalila predavateljem in mentorjem za vložen trud pri njihovem izobraževanju.

Vse foto: Peter Novak

Mladi lovci in lovki pred prisego

Skupni posnetek vseh udeležencev slovesnosti

Kolarič, predsednik ZLD Prlekija. Slovesnosti so se udeležili tudi mentorji mladih lovcev, njihovi svoji in prijatelji. Za pravi uvod in zaključek so poskrbeli Rogisti ZLD Prekmurje z lovsko koračnico in skladbami iz lastnega repertoarja.

V pozdravnem nagovoru sta

Zaprisega je potekala skupinsko in glasno, s svojim podpisom na uradno listino pa jo je potrdil vsak kandidat v prisotnosti svojega mentorja že ob groznji temnih oblakov prihajajoče nevihte na zadnji koledarski pomladni dan. Kot popestritev in dobra popotnica

sta bili med novimi lovci tudi dve predstavnici ženskega spola, kar je zadnja leta že stalnica, ko v zeleno bratovščino enakovredno vstopajo tudi dekleta, lovke.

Mlada lovka **Monika Hamler** iz LD Videm ob Ščavnici se je v imenu novih lovcev zahvalila

predavateljem ZLD Prekmurje in ZLD Prlekija, ki so jim omogočili pot, na katero so stopili tisti dan.

Po uradnem delu sta za nove člane in mentorje sledila prijetno druženje in skromna pogostitev.

Peter Novak

Generacija novih lovcev ZLD Gorenjske

Zveza lovskih družin Gorenjske je v petek, 10. 5. 2024, organizirala slavnostno podelitev spričeval in lovskih izkaznic novim lovcem, ki so v letu 2024 uspešno opravili lovski izpit.

S teoretičnim delom izpita smo na Gorenjskem začeli 12. 1. 2024 in zaključili z ustnim delom zaključnega izpita 20. 4. 2024. V letošnji generaciji je bilo osemindvajset lovskih pripravnikov, članov LD, ki so članice ZLD Gorenjske, od katerih so bili trije lovski pripravniki člani LPN Kozorog - Kamnik. Na vseh predavanjih je bila prisotnost tečajnikov 96 % oziroma pri veliki večini 100 % (manjši odstotek udeležbe na predavanjih je bila v

bistvu daljša službena odsotnost dveh tečajnikov). Temu primerni so bili tudi rezultati na posameznih

delnih izpitih, saj je bilo ponovnih pristopov k posameznemu izpitu izredno malo. Povprečna ocena vseh

tečajnikov pri vseh delnih izpitih, zaključni je izvzet, je znašala 3,83. Štirje so redni del tečaja zaključili z oceno odlično, osemnajst z oceno prav dobro in šest z oceno dobro. Organizirali smo tudi strokovno ekskurzijo; letos smo obiskali 13. Mednarodni sejem lovstva in ribištva v Gornji Radgoni.

Slavnostna podelitev in zaključek teoretičnega sta bila v Kulturnem domu Janeza Filipiča v Naklem. Po uvodnem pozdravu **Draga Goričana**, vodje tečaja in tajnika ZLDG, so začetek slavnostne podelitve naznanili **Rogisti LD Selca** s pesmijo Skupaj lovci. Po slavnostni zaprilegi, ki jo je vodila **Katja Bevk**, predsednica Izpitne komisije ZLDG in Komisije za izobraževanje, lovsko kulturo, priznanja in odlikovanja pri UO ZLDG, nas

Foto: Lojzi Aysenik

Novi lovci in lovke (generacija 2024) s predstavniki vodstva ZLD Gorenjske na zaključni majski slovesnosti ob podelitvi lovskih spričeval in izkaznic, ki je bila v Kulturnem domu Janeza Filipiča v Naklem.

je pozdravil župan Občine Naklo, **Ivan Meglič**. V svojem govoru je pohvalil dobro sodelovanje občine in ZLD Gorenjske, mladim lovcem pa položil na srce, da lovci nismo morilci in da zaprisega slovenskega lovca pomeni predvsem odgovornost. **Peter Belhar**, predsednik ZLDG, je najprej opravičil predsednika LZS tovariša **Alojza Kovšco**. V svojem govoru pa je poudaril, da smo lovci v prvi vrsti naravovarstveniki. Mladim lovcem je zaželel, naj teoretično znanje prenesejo v prakso in naj predvsem ne (p)ostanejo zgolj osebe z opravljenim lovskim izpitom, temveč pravi lovci. Predsednica Izpitne komisije Katja Bevk jih je v svojem govoru spomnila na pravljico o Zlatorogu in o nauku, ki ga pravljica nosi: narava se nam lahko hitro maščuje, če se do nje vedemo nespoštljivo in oholo. Obenem se je zahvalila tudi

Foto: Lojzi Avsenik

Za kulturni utrip dogodka so poskrbeli Rogisti LD Selca.

mentorjem, ki so bili pripravljene prevzeti učenje mladih lovcev.

Sledila je slavnostna podelitev spričeval, lovskih izkaznic in podpis Zaprisege slovenskega lovca, s katero so se mladi lovci zaobljubili,

da bodo spoštovali načela Etičnega kodeksa slovenskih lovcev. Letos so vsi mladi lovci prejeli v dar tudi stanovsko značko LZS.

Po kratkem poročilu o poteku tečaja smo štirim odličnim tečajni-

kom tradicionalno izročili knjižno nagrado. Knjigo so dobili **Špela Mehle**, LPN Kozorog - Kamnik, **Maj Mohorič**, LD Jesenice, **Luka Mrzelj**, LD Jošt-Kranj, in **Rok Šparovec**, LD Begunjsčica. Tik pred koncem je »sošolce« nagoovorila tudi njihova razredničarka, Špela Mehle.

In če smo podelitev začeli s pesmijo, smo jo tako tudi končali. Rogisti LD Selca so za zaključek slavnostnega dela zaigrali pesem Pozdrav. Na tem mestu se jim za hvaljujem za sodelovanje in popestritev tega dogodka s kulturnim programom.

Tovarišici lovki in tovarišem lovcem še enkrat čestitamo in jim želimo dober pogled!

Katja Bevk, predsednica Izpitne komisije ZLDG in Komisije za izobraževanje, lovsko kulturo, priznanja in odlikovanja pri UO ZLDG

Sedemdeset let LD Dobrava v Slovenskih goricah

Spoštujemo preteklost, a se še bolj ozirajo v prihodnost.

Pri lovskem domu v Dobravi v Slovenskih goricah je bila 15. junija osrednja slovesnost v počastitev 70-letnice ustanovitve in uspešnega delovanja **LD Dobrava**. V kulturnem programu, ki ga je vodila priljubljena radijska voditeljica **Darinka Čobec**, so nastopili rogisti Lovske zveze Maribor in lovski harmonikarski orkester iz Kaple na Kozjaku. Vse lovce in goste je nagovoril in pozdravil starešina LD Dobrava **Franc Slekovec**, slavnostni govornik pa je bil podpredsednik LZS in predsednik Lovske zveze Maribor **Marjan Gselman**. Zaslužnim članom je podelil odlikovanja LZS, ki so jih prejeli **Zoran Belec**, **Danijel Hojnik**,

Arnold Perko, **Peter Rajniš** in **Jure Toš** (znak za lovske zasluge); **Vladimir Druzovič**, **Rado Gradišnik**, **Srečko Hojnik**, **Marjan Kocuvan**, **Ivan Ljubec** in **Dominik Slekovec** (zlato znak za lovske zasluge); **Vlado Steinfelner** in **Anton Šebart** (red za lovske zasluge III. stopnje) ter **Danilo Muršec** in **Franc Slekovec** (red za lovske zasluge II. stopnje). Starešina LD Dobrava **Franc Slekovec** pa je podelil jubilejne zahvale, ki so jih poleg zaslužnih članov prejele še sosednje LD, pobratena LD Vurmat iz Sv. Duha na Ostrem Vrhu, občini Cerkevnik in Sv. Trojica, LZ Maribor, LKD Maribor in PGD Cerkevnik, Osek in Sv. Trojica. Slovesnosti so se udeležili tudi župan Občine Cerkevnik **Marjan Žmave**, delegacije prostovoljnih gasilskih društev (PGD) Sv. Trojica, Osek in Cerkevnik, delegacija pobratene LD Vurmat iz Sv. Duha

Foto: Marjan Toš

Med gosti je bil tudi podpredsednik LZS in predsednik LZ Maribor Marjan Gselman.

Foto: Marjan Toš

Ob jubileju so postavili simbolni spomenik – prežo ob lovskem domu v Dobravi.

Foto: Tone

Šestintridesetčlanski kolektiv LD Dobrava ob sedemdesetletnici

na Ostrem Vrhu, praporščaki in predstavniki sosednjih lovskih družin ter mnogi domačini, ki so pripravili družabno srečanje z lovsko kulinarčno ponudbo. Posebnega pozdrava je bila deležna gospa **Adela Neuvirt**, soproga **Zdenka Neuvirta**, ki je leta 1963 sodeloval pri nakupu posestva v Sp. Senarski z ledinskim imenom *Dobrava*. **Zdenko Neuvirt** je bil dvakrat tudi starešina LD Dobrava. Od še živečih nekdanjih

starešin se je slovesnosti udeležil **Jože Majcenovič**, zdaj član LD Sv. Ana. Po zborovanju so se vsi zadržali v prireditvenem šotoru v prijetnem klepetu in obujanju spominov na minule čase. Vsem so postregli okusni srnjakov golaž. Ob visokem jubileju in v počastitev dneva državnosti so v Dobravi organizirali tudi tekmovanje v streljanju na glinaste globe za prestižni pokal državnosti. Lovska družina (LD) Dobrava v

Slovenskih goricah šteje šestintri-deset članov. Ob ustanovitvi 20. oktobra 1954 se je imenovala LD Cerkevjak in je šele leta 1968 dobila zdajšnje ime LD Dobrava v Slovenskih goricah. Njeni ustanovitelji so bili **Stanko Pavlas, Anton Ornik, Ernest Mlinarič, Janez Škrobar, Jože Vogrin, Konrad Lovrec, Franc Rojs, Valentin Vogrinec** in **Vladimir Lorber**. Ker pa jih je moralo biti za ustanovitev LD najmanj deset, sta se ustanoviteljem pridružila še **Ivan Klobučar** in **Alojz Ličen**. Prvi starešina je bil Stanko Pavlas. Nihče od ustanovnih članov ne živi več, vseh pa se spominjajo s hvaležnostjo.

Dobravski lovci so si prvi skromen dom uredili v Brengovi pri

Cerkvenjaku. Hiša še vedno stoji. Leta 1963 so kupili posestvo v Spodnji Senarski, ki se imenuje *Dobrava*, in si tam uredili večji in uporabnejši lovski dom s prvim streliščem za glinaste golobe. Dom je postajal pretesen in ga je začela najedati tudi vlaga, zato so se odločili za zidavo novega. Med letoma 1972 in 1974 so ga slovesno odprli s prostovoljnim delom članov, les pa so prispevali domačini. Od graditeljev doma so v članstvu LD Dobrava samo še **Tone Šebart, Ignac Senekovič, Branko Kavčič, Božo Slukan** in **Alojz Kuplen**. Med osamosvojitveno vojno leta 1991 je bil pomembna postojanka slovenskih braniteljev domovine.

Praznovanje 70-letnice sta podprli občini Cerkevjak in Sveta Trojica in ga obe vključili v programe praznovanja letošnjih občinskih praznikov. Zato se je praznik znašel v promocijskih katalogih in na spletnem medmrežju, kar je bila uspešna promocija ne samo prazničnega dogodka, pač pa tudi dejavnosti, vloge in pomena lovske organizacije v sodobnem času. To je lep primer učinkovitega in dobrega medsebojnega sodelovanja lovske organizacije z lokalnimi skupnostmi, kar ljudje vedno sprejmejo z naklonjenostjo. V Dobravi tako prakso nadaljujejo tudi v občasnih konfliktih med lovci in kmeti ter drugimi lastniki zemljišč zaradi škode od divjadi.

Doslej večjih težav glede tega niso imeli, saj lepa beseda lepo mesto najde.

Dobravške lovce najbolj skrbijo nagle spremembe v naravnem okolju v škodo divjadi. Bojijo se, da se bo tako dogajanje nadaljevalo in da bodo po jerebici kmalu ostali še brez fazanov. Najpomembnejša gospodarska vrsta divjadi je srnjad, s katero dobro upravljajo. Prav zaradi nenehnega poslabševanja naravnih razmer za ohranitev divjadi so zadržni v prihodnost z upanjem, da bo počasi vendarle prevladala modrost vseh deležnikov, ki delujejo v prostoru, in se bo glas lovcev (končno) slišal ter tudi nekaj veljal.

Dr. Marjan Toš

Strelsko tekmovanje ZLD Prekmurje

V nedeljo, 2. junija 2024, je bilo na strelišču v Rakičanu strelsko tekmovanje **ZLD Prekmurje**. Značilnost tekmovanja je bila dobra udeležba strelcev v vseh kategorijah, kar je že tradicija, in posledično tudi doseženi dobri rezultati. Tekmovanje je potekalo skoraj nemoteno, v sproščenem duhu, tudi po zaslugi marljivih organizatorjev, vodje

organizacije prireditve **Slavka Gomboca**, predsednika Komisije za lovsko strelstvo pri ZLD Prekmurje, in pomočnika informatika **Daniela Šinka**. Prireditve je odprl predsednik ZLD Prekmurje dr. **Arpad Köves** ob prisotnosti **Ludvika Rituperja**, podpredsednika ZLD Prekmurje.

Sodniki v disciplini *trap* so bili **Franc Tomažič, Franc Maček** in **Damjan Vnuk**, pri MK- puški pa **Branko Bartolič, Jože Kocjan** in **Marjan Burjan**.

Letošnji zmagovalec na glinaste golobe je bil **Marjo Bencik** iz LD Petišovci (v sredini).

Vsi prejemniki pokalov Strelskega tekmovanja ZLD Prekmurje 2024 v posamični in skupinski konkurenci

Med najuspešnejšimi je bila spet strelska ekipa LD Križevci v Prekmurju.

Rezultati strelskega tekmovanja ZLD Prekmurje:

glinasti golobi – člani: 1. **Marjo Bencik** (LD Petišovci), 2. **Franc Vidonja** (LD Križevci), 3. **Simon Kočar** (LD Rankovci);

MK-puška, člani: 1. **Aleš Števanec** (LD Tišina), 2. **Dejan Gomboc** (LD Križevci), 3. **Blaž Nuhanovič** (LD Ivanovci);

kombinacija, člani (MK puška + glinasti golobi): 1. **Blaž Nuhanovič** (LD Ivanovci), 2. **Dejan Gomboc** (LD Križevci), 3. **Jože Dravec** (LD Mlajtinci);

veterani – glinasti golobi: 1. **Franc Vidonja** (LD Križevci), 2. **Zdravko Železnjak** (LD Petišovci), 3. **Jože Korunič** (LD Prosenjakovci);

MK-puška – veterani: 1. **Jože Babič** (LD Tišina), 2. **Zdravko Železnjak** (LD Prosenjakovci), 3. **Franc Vidonja** (LD Križevci);

kombinacija – veterani: (glinasti golobi – MK-puška): 1. **Franc Vidonja**, 2. **Zdravko Železnjak**, 3. **Jože Korunič**;

glinasti golobi – superveterani: 1. **Štefan Hoheger** (LD Murska Sobota), 2. **Jožef Horvat** (LD Moravci), 3. **Marjan Burjan** (LD Prosenjakovci);

MK-puška – superveterani: 1. **Marjan Burjan** (LD Prosenjakovci), 2. **Janez Ružič** (LD Ivanovci), 3. **Milan Svetanič** (LD Radovci);

kombinacija – superveterani (glinasti golobi + MK puška): 1. **Marjan Burjan**, 2. **Štefan Hoheger**, 3. **Slavko Gomboc** (LD Rankovci);

ekipno – glinasti golobi: 1. LD Križevci, 2. LD Pečarovci, 3. LD Mlajtinci;

ekipno – MK-puška: 1. LD Mlajtinci, 2. LD Bakovci – Lipovci, 3. LD Križevci;

ekipno, kombinacija (MK-puška + glinasti golobi): 1. LD Križevci, 2. LD Mlajtinci, 3. LD Pečarovci.

Strelišče so pripravili člani strelske sekcije in lovski pripravniki pod vodstvom Slavka Gomboca. Zahvala velja tudi **Milanu Litropu**, ki je poskrbel za strelivo in vrstne številke tekmovalcev.

Prijavljenih je bilo sedeminpetdeset tekmovalcev iz dvanajstih

lovskih družin, kar je že nekakšna stalnica tekmovanja. Tudi lepo vreme letošnje prve koledarske poletne nedelje je šlo na roko tekmovalcem. Gostinec **Zlatko Gabor** je poskrbel, da na tekmovanju ni manjkalo niti navijačev in da nihče ni bil lačen in žejen.

Peter Novak

Volilni OZ ZLD Prlekija

V Zvezi lovskih družin Prlekija je bil 15. 6. 2024 na podlagi določil Pravil ZLD-P v Boračevi sklican redni volilni Občni zbor. Predstavniki članic omenjene območne ZLD so na zboru izvolili novo vodstvo in delovna telesa ZLD-P za obdobje 2024–2028.

Dosedanjega predsednika **Milana Kolariča** iz LD Gornja Radgona je zamenjal **Branko Žnidarič**, starešina LD Mala Nedelja. Izvoljeni so bili tudi člani NO in člani Častnega razso-

Foto: Dami Mauko

Novo vodstvo ZLD Prlekija

dišča ZLD Prlekije. Blagajniška dela bo opravljal **Branko Hladen**, naloge in dela strokovnega tajnika pa bo še naprej **Andrej Rugole**.

Predsednik delovnega predsedstva OZ **Robert Pregrad** se je v imenu vseh predstavnikov zahvalil dosedanjemu predsedniku M. Kolariču za dobro delo v minulem mandatnem obdobju, novemu predsedniku B. Žnidariču pa je zaželel veliko uspeha pri uresničevanju programa dela, ki bo v korist vsem članicam in članom ZLD Prlekije ter zelene bratovščine.

Andrej Rugole

Nova zbiralnica divjadi LD Moravče

V Lovski družini Moravče smo zadnjih petintrideset let divjad zbirali v hladilnih omara na domu starešine LD, kar je za domače pomenilo kar veliko skrbi in tudi odrekovanja. Zaradi spremenjenih okoliščin in novih zakonskih predpisov ter pogojev

varnega hranjenja uplenjene divjadi je bilo nujno poskrbeti za bolj urejeno in trajnejšo rešitev.

Tako je v soboto, 22. junija 2024, **Franc Levičnik**, starešina LD Moravče, ob zvoku *Moravških rogistov* predal v uporabo novo-zgrajeno sodobno zbiralnico za uplenjeno divjad s sodobno hladilnico. Poleg domačih lovcev in domačinov so se dogodku pridru-

Foto: Rok Ravnikar

Notranjost nove zbiralnice za uplenjeno divjad LD Moravče

Foto: Rok Ravnikar

Župan Občine Moravče **dr. Milan Balažič** in starešina LD Moravče **Franc Levičnik** sta slovesno prerezala otvoritveni trak nove zbiralnice in hladilnice za uplenjeno divjad.

žili tudi predstavniki sosednjih LD in posamezniki, ki so tako ali drugače prispevali k hitri izvedbi in zaključku zahtevnega projekta.

Izdelava in oprema hladilnice je bila za LD Moravče velik finančni zalogaj, a smo z udarniškim delom, razumevanjem domače skupnosti in prispevki številnih prijateljev uspeli dokončati tudi ta projekt. Preveč je posameznikov, ki so nesebično

sodelovali in pomagali, da bi postavili prav vse. Kljub vsemu so bili posebne javne zahvale deležni člani LD Moravče **Franci Avbelj**, **Peter Peterka**, **Justin Lavrinc**, **Stane Stenko** in **Franci Levičnik**. Velika hvala tudi **Občini Moravče** in županu **dr. Milanu Balažiču** ter podjetju **Termit, d. d.**, in njihove- mu direktorju **Antonu Serianzu**.

Rok Ravnikar

Zahvalili so se lovcema za opravljeno delo

Na lovski slovesnosti, ki je bila v nedeljo, 16. junija, pri lovskem domu v Krogu, s katerim upravljajo člani zelene bratovščine iz lovskega revirja Krog, ki spada v lovišče in v okvir delovanja **Lovske družine Murska Sobota**, so zaslužnima članoma slavnostno podelili lovske odlikovanji Lovske zveze Slovenije za dolgoletno in požrtvovalno delo v LD Murska Sobota. Lovca **Štefan Varga** iz Kroga je prejel zlati znak LZS

Foto: Jože Žerdin

Na slavnosti v Krogu so se z lovskega odlikovanjema lovcema **Sašu Ferenčiču** (levi) in **Štefanu Vargi** zahvalili za njuno minulo opravljeno delo.

za lovske zasluge, saj tako kot doslej še vedno aktivno in vestno opravlja delo ter naloge vodje lovskega revirja Krog. Član **Sašo Ferenčič** iz Murske Sobote pa je bil odlikovan z redom LZS za lovske zasluge III. stopnje. Ferenčič je že dolgoletni tajnik LD, dober kinolog in mednarodni kinološki sodnik. Oba imenovana sta s svojim delom veliko prispevala k razvoju in napredku lovstva v LD Murska Sobota in tudi širše. Lovska odličja jima je v imenu LD Murska Sobota in LZS izročil nekdanji starešina LD Murska Sobota **Marjan Štiblar**.

Jože Žerdin

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Marija Babnik, LD Vodice
Stanislav Petrič, LD Horjul

90 let

Venčeslav Lavrenčič,
LD Gaj nad Mariborom
Peter Mravljak,
LD Malečnik - Košaki
Alojz Skubin, LD Drežnica
Jožef Troha, LD Sinji Vrh

85 let

Ivan Butala, LD Gradac
Egon Casagrande,
LD Zagorje
Ernest Ebenšpanger,
LD Bakovci - Lipovci
Marjan Jernejc,
LD Šmarna gora
Ivan Kolšek, LD Mozirje
Jožef Komperšak st.,
LD Sveti Jurij - Jurovski Dol
Alojzija Krajnc,
LD Malečnik - Košaki
Alojzij Kralj,
LD Struge na Dolenjskem
Igor Lesjak, LD Sovodenj
Ivan Mesarič, LD Cirkovce
Franc Mizori, LD Vače
Franc Pajnkhiher,
LD Podlehnik
Franc Plešec, LD Dobrova
Jože Prijatelj, LD Tržišče
Jože Švajger, LD Gradac
Emilijan Trafela, LD Podlehnik
Anton Zadnikar,
LD Stara Fužina

80 let

Alojzij Držaj, LD Dragatuš
Janez Ivan Gorjanec,
LD Trdinov Vrh
Stanko Gračner,
LD Handil Dobje
Rudolf Malek, LD Destrnik
Franc Novak,
LD Križevci pri Ljutomeru
Nada Popotnik,
LD Studenec - Veliki Trn
Franc Praznik, LD Orlica
Avgust Reberšak, LD Oljka
Ivan Janez Sušelj,
LD Gradišče Košana
Maks Tacer, LD Vurmat
Pavel Zakrajšek, LD Dobovec
Franc Zupanc,
LD Šmarna gora

75 let

Ivan Bezjak,
LD Dobrava v Slovenskih
goricah
Branko Centa, LD Turjak
Jožef Cmor, LD Apače
Marjan Deluk, LD Šmarje
Jožef Erjavec,
LD Bakovci - Lipovci

Bojan Ficko, LD Boštanj
Drago Gorenšek,
LD Bukovje - Otiški Vrh
Radoš Gregorčič, LD Zemon
Franc Hrovat, LD Toplice
Franc Jug, LD Brestanica
Drago Kelemina,
LD Ivanjkovci
Vinko Kranjčič, LD Globoko
Drago Mravlje, LD Brezovica
Eugen Poklar, LD Kozlek
Janez Rztresen, LD Šentjošt
Ludvik Rituper,
LD Prosenjakovci
Franc Rojc, LD Čaven
Karel Smej, LD Kobilje
Branimir Šauperl, LD Ruše
Dušan Tanko, LD Šentjur
Ciril Uršič, LD Stahovica

70 let

Silvo Batagelj, LD Čaven
Peter Belhar, LD Stara Fužina
Mirko Blagotinšek,
LD Polzela
Jože Bovha, LD Bogojina
Janoš Butinar, LD Brkini
Zoran Car,
LD Slovenj Gradec
Bojan Černe,
LD Tabor Sežana
Milan Ferk, LD Muta
Miran Ficko, LD Ljutomer
Danijel Furlan, LD Vrhnika
Oton Gabron, LD Bizeljsko
Franc Grilj, LD Kresnice
Andrej Holcman, LD Vurmat
Srečko Jerman, LD Loka
Jožef Kac, LD Rače
Mitja Kersnik, LD Lukovica
Janko Kolar, LD Orlica
Darko Korda, LD Dekani
Ivan Kozina, LD Velike Poljane
Milan Kranjc, LD Puščava
Miran Krapež, LD Kozje Stena
Mijo Levačič, LD Vače
Božidar Malešič, LD Suhor
Ivan Marinč, LD Loški Potok
Janez Merčun,
LD Bohinjska Bistrica
Edvin Mesesnel,
LD Ljutomer
Otilio Muzlovič, LD Koper
Marjan Oman, LD Duplek
Stanko Pajntar, LD Podbrdo
Jožef Pečolar, LD Golavabuka
Matija Pečoler, LD Gradišče
Ivan Repolusk, LD Ruše
Bogdan Smrdelj,
LD Gradišče Košana
Slavko Sotlar, LD Bučka
Franc Stropnik, LD Polzela
Jože Strupeh, LD Tržišče
Franc Turnšek,
LD Boris Kidrič
Miro Uljan, LD Kozlek
Jože Žagar, LD Draga - Trava
Franc Železen, LD Radovci

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Ob vonju dišečih češenj in prvem pogumnem oglašanju kukavic je svojo osemdesetletnico praznoval **Silvo Anžin**. Tako kot se narava vsako pomlad prebujata, tako tudi Silvo ostaja kljub svoji častitljivi starosti trdno povezan s šmarnogorskimi gozdovi in življenjem v njih.

Silvo se je rodil 15. aprila 1944 očetu Francu, partizanu, in materi Mariji, prav tako partizanki, v Vapči vasi pri Semiču. Z rojstvom v tistem času je dobil svoje ime po očetovem partizanskem imenu.

Otroštvo je preživel že v Gamelnah, kamor se je družina preselila po vojni. Osnovno šolo je obiskoval v Šmartnem pod Šmarno goro, potem pa se je izučil za avtomehanika. Že od malih nog je veliko časa preživel v gozdu. Doma je imel dober vzor, saj sta bila tudi njegov ded in oče lovca. Silvo je kot najstnik svojega očeta, tudi dolgoletnega starešina LD Šmarna gora, velikokrat spremljal na lovskih stečinah, pomagala graditi lovsko kočico, se kot gonjač udeleževal skupnih lovov in vzredil mnoga legla fazanov.

Silvo je lovski izpit opravil leta 1963. Kmalu je začel prevzemati različne odgovorne in organizacijske funkcije v LD. Vsa leta aktivno sodeluje pri različnih akcijah, kot so obnova kočice, strelišča, čiščenje okolice. Organiziral je številne pogovore s krajanji, srečanja in druženja, pripravljala tradicionalne veselice, družinske izlete, srečelov, sodeloval je z otroki v šolah in vrtcih ter tudi tam spodbujal zavest o ohranjanju naravnega okolja ter predstavljal pravo poslanstvo lovcev. Uvedel je tradicionalen lov treh družin – LD Šmarne gore, LD Vodice in LD Mengša –, ki poteka vsako leto. Sodeloval je pri organizaciji 50. in 60. obletnice naše LD in kot odgovorni član v IO LD zbiral denar za pomoč LD, ki so utpele škodo ob večjih naravnih nesrečah. Neprecenljive in vpisane v zgodovino so tudi njegove zasluge pri postopkih denacionalizacije zemljišča, na katerem stoji naša lovska hiša, in pri vrnitvi ravninskega dela, prej državnega lovišča Kozorog, naši družini.

Silvo je v lovske organizaciji predano opravljal številne funkcije: od leta 1994 do 2007 je bil starešina, med letoma 1988 in 1990 gospodar in član IO od leta 1977 do 1984. Bil je kinološki referent (1981 do 1984), strelski referent in član strelske komisije (1977 do 1992), predsednik strelske komisije (1977 do 1994), vodja revirja (2009 do 2019), od leta 1992 je preglednik uplenjene divjadi in mentor pripravnikom. Več let je bil tudi član komisije za izobraževanje, komisije za ugotavljanje škode od divjadi in zelo uspešen tekmovalce strelca.

Anžinovo delovanje je presegallo meje delovanja zgolj v LD, saj je bil od leta 1999 do 2007 član IO ZLD Ljubljana in član njene Komisije LZS za strelstvo. Za svoje delo je prejel številna družinska odlikovanja in odlikovanja LZS: je imetnik znaka za lovske zasluge in reda III. in II. stopnje ter družinskih priznanj, jubilejnega znaka LZS za 50- in 60-letno članstvo ter srebrnega znaka KZS za kinološke zasluge. Ogromno je stvari in dejanj, ki jih je Silvo s svojo požrtvovalnostjo in nesebičnostjo prispeval za našo LD. Leta 2015 je zaslužen postal častni član LD Šmarna gora.

Leta 1991, ob agresiji na Slovenijo, je tako kot mnogi lovci opravljal naloge in dolžnosti pri obrambi Republike Slovenije ter kasneje pridobil status vojnega veterana. Prejel je tudi spominsko medaljo ob 30. obletnici samostojne in neodvisne države Republike Slovenije.

Spoštovani lovski tovariš Silvo! Ob tvojem visokem življenjskem jubileju ti iskreno voščimo: želimo ti zdravja, lahek korak in razumevanje v krogu najbližjih. S svojo delavnostjo, vseživljenjskim izobraževanjem in iskreno skrbjo za dogajanje v šmarnogorskih gozdovih ostani še naprej vzor mladim in malo starejšim lovcom. Naj te pot še velikokrat ponese k tropu gamsov v rašiških gozdovih, kjer je življenje res lepo.

LD Šmarna gora – B. F.

V SPOMIN

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Marko Lindič , LD Kras Dutovlje, * 20. 5. 1942, † 18. 6. 2024.	Mirko Jelen , LD Rečica pri Laškem, * 10. 2. 1946, † 4. 6. 2024.
Viktor Miklaužič st. , LD Kungota, * 15. 10. 1932, † 18. 6. 2024.	Franc Brezovnik , LD Gornji Grad, * 21. 1. 1952, † 22. 7. 2024.
Stanislav Ratek , LD Vinski Vrhovi, * 6. 10. 1938, † 12. 7. 2024.	Henrik Vlado Divjak , LD Hum Celje, * 16. 8. 1942, † 2. 7. 2024.
Božidar Žagar , LD Kočevje, * 22. 2. 1964, † 2. 7. 2024.	Josip Garmuš , LD Dobovec, * 2. 6. 1942, † 12. 7. 2024.
Franc Gorjup , LD Hrenovice, * 4. 12. 1942, † 22. 5. 2024.	Martin Zupančič , LD Litija, * 4. 10. 1943, † 26. 7. 2024.
Tomaž Marušič , LD Hrenovice, * 16. 7. 1973, † 28. 6. 2024.	Ivan Žunko , LD Gaj nad Mariborom, * 20. 6. 1932, † 27. 7. 2024.
Janez Jerenec , LD Podlehnik, * 26. 11. 1962, † 19. 7. 2024.	Anton Rejak , LD Muta, * 6. 6. 1966, † 31. 7. 2024.
Franc Brezovnik , LD Gornji Grad, * 21. 1. 1952, † 22. 7. 2024.	Janez Smrekar , LD Ivančna Gorica, * 16. 5. 1953, † 7. 8. 2024.
Miro Crljenica , LD Kočevje, * 18. 5. 1952, † 13. 5. 2024.	

Umrlim časten spomin!

Lovec za mlade na OŠ Gornja Radgona

Učenci četrtih in petih razredov Osnovne šole Gornja Radgona so v šolskem letu 2023/2024 s pomočjo revije Lovec spoznavali divjad, drevesa, gozdove in naravo nasploh. Gozdarskih, lovskih in nasploh naravovarstvenih vsebin bi moralo biti v osnovnošolskem kurikulumu več ur. Tega se prav dobro zavedajo učiteljice in knjižničarka na OŠ Gornja Radgona, kjer so se odločili, da bodo za skupno glasno branje v četrtem in petem razredu brali besedila, ki so bila objavljena v rubriki *Lovec za mlade* v letih 2022 in 2023.

Glasno branje je pod vodstvom srčne knjižničarke Janje Miladonovič Loncner potekalo enkrat na mesec. Z besedili in nalogami (križanke, rebusi, uganke ...) so še nadgradili svoje znanje, ki so ga pridobili pri predmetih naravoslovje in tehnika. Kot avtorica besedil sem se z veseljem odzvala njihovem povabilu in radovedne učence ob koncu pouka obiskala na šoli.

V dobri uri našega skupnega druženja sem učence popeljala na interaktiven sprehod skozi slo-

venski gozd z naslovom *Lovec za mlade*. Čeprav so učenci sedeli v telovadnici, so doživeli in spoznali številne zanimivosti iz gozdnega sveta. Poklicali so srnjaka in lisico, pogledali skozi daljnogled in termovizijsko optiko, v rokah držali jelenovo in srnjakovo vejo rogovja ter fazanovo perje. Ob vsem tem so učenci pokazali tudi veliko mero znanja in predstavili svoje lepo urejene zvezke z delovnimi listi iz revije Lovec.

Knjižničarka, ki vodi dejavnost glasnega branja na šoli, je v svoji oceni rubrike *Lovec za mlade* v reviji Lovec zapisala: »Besedila so učence zelo pritegnila. O njih se pogovarjajo s svojimi očeti in dedki, ki so lovci, pozorni so na to, kaj vse so že slišali o divjadi (škoda, ki jo naredijo na polju divji prašiči), postavljajo različna vprašanja (kam se obrniti, če najdeš poginulega jazbeca, ali lahko odneseš najden odpadel rog iz gozda) ... Učiteljice vidijo motiviranost učencev in že zdaj me sprašujejo, ali bomo nadaljevali tudi v prihodnjem šolskem letu. Navdušene so nad učenci, ki so pri delu prizadevni. Ni pogosto, da tako aktivno sodeluje ves razred! Spraševali in predlagali so tudi

Urejeni zvezki in rešeni delovni listi učencev iz rubrike *Lovec za mlade*

Učenci 4. in 5. razreda OŠ Gornja Radgona na interaktivnem sprehodu skozi gozd pod vodstvom Mateje Kišek Vovk, ustvarjalke rubrike *Lovec za mlade*.

Sprehod skozi gozd

druge divje živali slovenskega prostora, o katerih bi bilo na tak zanimiv način izvedeti še kaj več.«

Naj bo učiteljic, ki znajo na tako srčen način delati z otroki, čim več in naj lovske in gozdarske vsebine pogumneje vstopijo v nabor zna-

nja, s katerimi se učenci srečajo v osnovni šoli. Dejstvo je, da je gozdni svet povsod okrog nas, in prav je, da učenci o njem tudi čim več koristnega in uporabnega izvedo.

Dr. Mateja Kišek Vovk

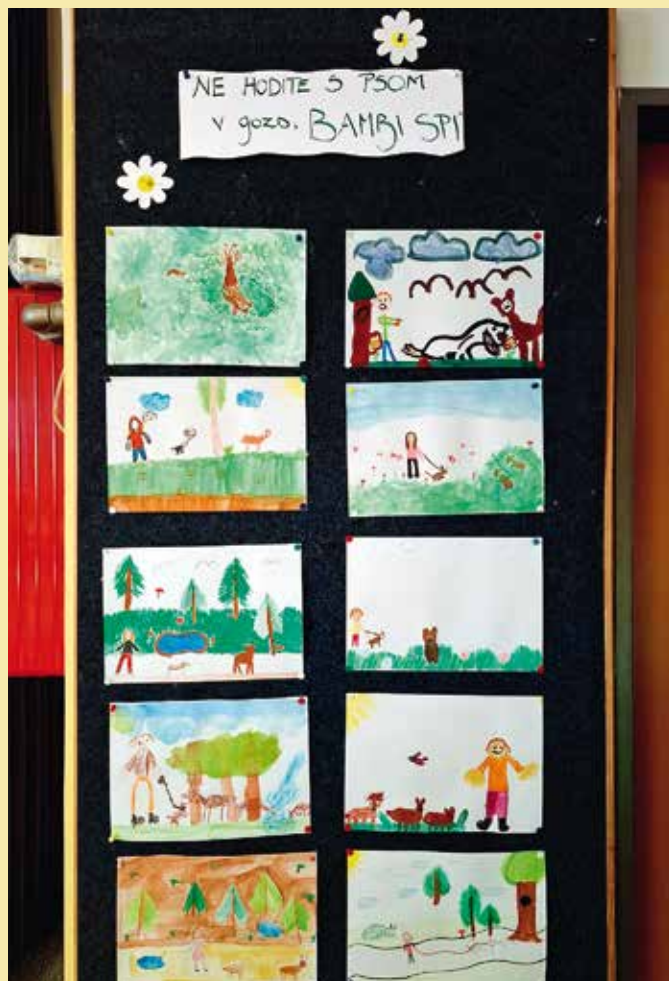

Narisal: Vital Šušigoj

Natečaj za otroke in javnost *Ne hodite s psom v gozd, bambi spi* v sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije

Člani komisije LZS *Mladi in lovstvo* smo v imenu LZS organizirali in izvedli spomla-

danski natečaj *Ne hodite s psom v gozd, bambi spi*. Cilj natečaja je bil ozaveščanje širše javnosti, še posebno otrok, o pomembnosti spoštovanja dobrobiti divjadi v času poleganja mladičev ter o nevarnostih, ki jih za mladiče predstavljajo prosto spuščeni psi v gozdu in na polju. V sodelovanju z različnimi vzgojno-izobraževalnimi ustanovami in posamezniki so otroci na to tematiko natečaja

Pri ustvarjanju likovnega izdelka so otroci s svojo ustvarjalnostjo in domišljijo jasno izražali spoštovanje do narave ter zavedanje o pomembnosti varstva prostoživečih živali, še posebno divjadi v najranljivejšem obdobju leta.

ustvarjali risbe. Odrasli, vzgojitelji in učitelji so otrokom pojasnili pomen varovanja divjadi v času razmnoževanja in vzrejanja mladičev ter odgovornega vedenja v gozdu. Pri ustvarjanju likovnega izdelka so otroci s svojo ustvarjalnostjo in domišljijo jasno izražali spoštovanje do narave ter zavedanje o pomembnosti varstva prostoživečih živali, še posebno divjadi. Cilj natečaja je bil usmerjen predvsem k ozaveščanju in spodbujanju otrok, ljudi, skupin pohodnikov in drugih med gibanjem v gozdu.

Natečaj smo ocenili kot izjemno uspešen, saj smo z risbami otrok dosegli veliko več ljudi in javnosti

posredovali pomembno sporočilo o nujno potrebnem spoštovanju prostoživečih živali v njihovem naravnem okolju.

Zahvaljujemo se vsem sodelujočim šolam, vzgojiteljem in učiteljem otrok ter otrokom za njihov trud in prizadevnost ob izvedbi natečaja.

Veseli nas, da smo lahko prispevali k ozaveščanju o pomembnosti varovanja divjadi in upamo na nadaljnje uspešno sodelovanje pri podobnih projektih v prihodnosti.

Tina Mate in
člani komisije
LZS Mladi in lovstvo

Z lovcem na botanični sprehod!

Na tradicionalnem botaničnem poletnem sprehodu s **Florjanom** nas je tokrat pod Sv. Trojico spremljal tudi lovec, predsednik **Lovske družine Pivka, Sandi Šenkinc**. Po dogodku z lovci 23. marca je bila to že druga od treh akcij **študijskega krožka Mi in zveri** v sodelovanju z **Zavodom za turizem Pivka**.

Na sprehodih v naravo smo vedno tudi na območju, na katerem z divjadjo trajnostno upravljajo/gospodarijo v skladu z načrti lovskoupravljavskega območja in letnega načrta lovišča upravljavke lovišča, na konkretni (tokratni) lokaciji LD Pivka.

Divjad je v našem okolju vsepovsod, zato srečanja s prostoživečimi živalskimi vrstami v naravi niso redkost, na Pivškem tudi z velikimi zvermi.

Sandi je opozoril, na kaj naj bodo sprehajalci še pozorni poleg rastlin, da bo doživete narave varno za nas in živali ter še zanimivejše in celovitejše.

Če nam je nelagodno, lahko opozarjamo nase, a ne smemo

Vse foto: Marijeta Marinčič

Skozi vejevje smo opazili divjad na paši.

povzročati hrupa in ne plašimo živali, ki so v gozdu doma. Poleti naj bo pozornost sprehajalcev še posebno usmerjena k mladičem. Morda se odrasla žival ne bo takoj umaknila, čeprav nas vidi; morda ima v bližini mladiča? Tudi če zagledate samega mladiča v travi, storite enako. Tiho se le umaknite in pomagajte pri ohranjanju naravne dediščine.

Zavedajmo se morebitnih srečanj z velikimi zvermi, a tudi ne povzročajmo panike ob takih srečanjih. Mirujte, če zagledate žival in uživajte redke privilegije. Žival se bo sama umaknila ali pa

se počutila vsaj varno. Vi pa ... Zagotovo vam bo ob takšni priložnosti srce razbijalo, saj je videti žival v njenem okolju neprecenljivo in vznemirljivo, zato jo le potrpežljivo in mirno opazujte!

Kdor se podaja v naravo, naj ima že **osnovne informacije o območju**, na katerega vstopa.

V medijih izpostavljajo predvsem konfliktno situacije ob srečanjih z divjadjo.

Člani študijskega krožka **Mi in zveri** smo k **ozaveščanju javnosti** glede občutljive tematike

Lovska orientacijska karta lovišča LD Pivka

sobivanja z divjadjo pristopili sobivsko, na pozitiven način, s konkretnimi predstavami na terenu, povezano z uporabniki prostora Občine Pivka.

Pri tem nas podpira in z nami sodeluje tudi krovna lovsko organizacija, Lovska zveza Slovenije.

Zahvaljujemo se predsedniku LD Pivka **Sandiju Šenkincu**, predsedniku LZS **Alojzu Kovčcu**, **Gregorju Bolčini**, **Urši Kmetec** in drugim sodelavcem LZS za sodelovanje z nami.

Marijeta Marinčič

Z lovcem na botaničnem sprehodu

PO LOVSKIH STEZICAH Z LOVCEM MATJAŽEM
POGOVOR Z JELENOM

Tine in Špela sta se gugala na gugalnici na igrišču in se pogovarjala. Ne moreta pozabiti vseh nepozabnih trenutkov, ki sta jih to poletje preživela v gozdu skupaj z lovцем Matjažem.

»Koliko živali sva videla! Srne in srnjake, lisice, ptice, svizce, gamse in kozoro-ge ...« je našteval Tine.

»Koliko zanimivega bi nam te živali povedale, če bi jih le lahko razumeli. Misliš, da obstaja kakšna šola, v kateri se lahko naučiš jezika živali?« je sanjarila Špela.

»Ah, daj no, bodi no pametna! Seveda ni takšne šole! Živali ne znajo govoriti,« je bil glasen Tine.

»Kdo pravi, da ne?« se je zaslíšal moški glas z roba igrišča. Lovec Matjaž je šel prav tedaj mimo in slíšal, kaj sta se otroka pogovarjala.

»Živali še kako rade govorijo in tudi mi se lahko pogovarjamo z njimi!« je nadaljeval Matjaž.

»No, vidiš, Tine! Greva z Matjažem, naju bo naučil, kako govoriti z živalmi!« je Špela kar poskakovala od navdušenja, Tine pa je bil ob vsem skupaj vendarle malce nejeveren.

»Ne vem, ne vem, če se to da ...« je mrmral sam pri sebi, toda radovednost ga je kljub temu gnala za Špelo in Matjažem.

»S katerimi živalmi pa bomo govorili?« sta bila otroka še naprej radovedna.

»Govorili bomo s kraljem gozda – s tistim, ki na glavi nosi krono!« je napetost stopnjeval Matjaž.

»V tem našem gozdu za vasjo živi kralj?« je bila osupla Špela.

»Seveda!« se je zabaval Matjaž. Otroka je odpeljal v gozd, kjer so se sprehodili do velike gozdne jase, s katere je bil odličen razgled. V poznem poletju so na drevesih zorele lesnike in drobnice, na gozdnem robu pa je z bezgovih vej še vedno viselo nekaj zrelih jagod črnega bezga, ki so ga ptiči nenehno zobali. Sedli so na deblo podrtega drevesa in pozorno strmeli v daljavo. Tedaj je Matjaž iz nahrbtnika potegnil neko čudno črno cev in nanjo zarjovel, kolikor mogoče močno. Otroka sta se kar stresla in se zagledala v Matjaža z velikimi prestrašenimi očmi.

»Kaj pa vendarle delaš? Zakaj si tako glasen? Vedno nama govoriš, da morava biti v gozdu čisto tiho, ti pa se danes tako grdo dereš!« je bila huda Špela, Tine pa ji je prikimal. Sprva se je Matjaž zabaval ob Špelinem karanju, nato pa jima je pojasnil.

»V tem gozdu živi kralj – zelo velik in mogočen jelen s čudovitim kronastim rogovjem na glavi. Poskušam se z njim pogovarjati!« je rekel Matjaž in še preden je stavek povedal do konca, so iz temnega gozda zaslíšali zamolkel glas. Matjaž je spet pograbil črno cev in vanjo zarjovel še enkrat. In spet je iz daljave prišel odgovor.

»Vidita, kako se kralj gozda pogovarja z nami!« je bil zadovoljen Matjaž, otroka pa nista mogla verjeti svojim ušesom.

»In kaj nam sporoča?« je bila radovedna Špela.

»Da je to njegov gozd in da motimo njegov mir,« je jelenov glas prevedel Matjaž. Nato je pojasnil, da imajo jeleni v septembru svoje paritveno obdobje, ki se imenuje ruk. Največji jelen se druží z več samicami – košutami in s svo- jega območja odganja vse druge jelene, ki bi lahko z njim tekmovali za njihovo naklonjenost. S črno cevjo smo prav- zaprav oponašali jelenje rukanje – oglašanje drugega jelena. Kralja gozda smo pretentali, saj je s svojim oglašanjem želel tekmeču sporočiti, da je ta gozd že zaseden in naj si gre svoje košute iskat drugam!«

»Kako zelo zanimivo! Prav zares si govoril z jelenom!« nista mogla verjeti otroka.

»In v kateri šoli si se to naučil? je zanimalo Špelo.

»Tega se naučiš v šoli za lovce!« jima je odgovoril Matjaž.

»Tudi jaz bi šla rada v šolo za lovce!« se je v hipu odločila Špela, Tine pa ji je le prikimal.

»Rada bi tako dobro poznala gozd in živali v njem, kot jih poznaš ti!« je nadalje- vala.

»Seveda bosta šla v šolo za lovce. Toda najprej morata dokončati šolo, ki jo obiskujeta sedaj. Do takrat lahko gozd in živali spoznavata z menoj!« ju je pomiril Matjaž, medtem ko so se vračali domov in poslušali jelenovo oglašanje, ki je bilo vse tišje in bolj oddaljeno.

»Kralj gozda, kar pomiri se. Saj gremo domov, da boš imel gozd spet samo zase in za svoje ljubice ...« je sam sebi zamrmral Matjaž, medtem, ko so se na gozdnem robu še do sitega najedli sladkih robid.

Odgovori na vprašanja!

Kako imenujemo paritveno obdobje jelenjadi? _____

Kakose imenuje jelenova samica? _____

Kdaj poteka paritveno obdobje jelenjadi (obkroži pravilen odgovor).

a) februarja

b) septembra

c) decembra

LOVSKA KRIŽANKA

				SESTAVIL: MARLIAN SOTLAR	RUDARSKI KRAJ PRI ZENICI	UMETNA ELASTIČNA SNOV	KDOR NASTILJA STELJO ŽIVNI	SIBIRSKI VELETOK	VLAĐARSKI NAZIV V STAREM EGIPTU	ČEBELJ PODOBNA ŽUBELKA	BOJAN TEPEŠ	PREBIVALKA IRSKE	OJČKOVA MATI IN ŽENA V GRŠKI MITOLOGIJI	BESEDNA PREMETANKA			
				STRAH PRED VEČJIMI PRAZNI MI PROSTORI													
				ANTIČNA POSODA IZ ALABAISTRA ZA DRŠAVE													
				HITER TEK KONJA							RADU KI JE V PRVEM ODOBLJU ŽVLJENJA			HOŠAR KLUB AJDOVŠČINA AFRIŠKO ČRNSKO PLEME			
				BOLEZEN DIHAL STAROGRŠKI PEVEC									NIZOZEMSKI SEDEŽ VLADE PETAR GRAŠO				
															STRONCU MOJZEŠOVA GORA V EGIPTU		
NARISAL: IGOR PČULIN	SLOVNČNI POJEM	FRANCOŠKA PISATELJICA JULIETTE	NAVEČJI AFRIŠKI PTIČ MESTO V Z. NEMČJI			MORSKI RAK BREZ KLJUČ KRAJ PRI KANALU											
JUGOSLOVAN NARODNI HEROJ DJURO						POGAN, IREZVIBEC RADIOAKTIVNI IZOTOP TORIJA			NEKDANI MODEL FIATOVEGA VOZILA	STARO IME ZA TAJSKO HINAVEC, LICEMEREC							
ŽENSKO IME								UŠESNI OBRASEK SPLAVARSKI DROG					AMERIŠKI IGRALEC TAMIROFF	SKLEP ROKE S TRUPOM			
DEL NJUVE						PREBIVALCI OBČINE KRAJ PRI ZAGORJU OB SAMI					OREL NA GERM. GRBIH VRSTA BRALNEGA POMILNIKA						
NENORMALNO OTRDELO MESTO NA TELESU							STOTINKA RUSKEGA RUBLJA										
NIKO HORVAT			ŠPANSKI PROIZV. ČELAD AVTOMOBIL, OZNAKA HEMVAŠE						OTO PESTNER			IVAN MINATI SLOVENSKA PENKA MERI					
 AROMATIČNA ZDRAVILNA RASTLINA	KONČNI SMOTER KORALNI OTOK								NAVLAKA, ROPOTILJA, ŠARA								
TIP FIATOVEGA OSEBNEGA AVTOMOBILA						KANTAVTOR ŠMOLAR				HODNIK V RUDNIKU OBLAČILO MUSLIMANK			VRSTA DIVJE RACE	VOĐNA VILA V INDIJSKI MITOLOGIJI			
PREBIVALKA ETOLJIE																	
KAZALNI ZAMEK			AVT. EKSTERNI DEFLUBRATOR ITALIJANSKA BEGLJKA				GAŠPER HOPI TAR	AMER. OTOK V ALEUTIH ŽIVAL Z LOVKAMI			MARSHALLOV NAČRT	VEZNIK					
MANEKEN KOBILICA						IZDELOVALEC IGEL RADIOAKTIVEN ELEMENT					KONČNE-TAŠICA ČERNE RIBŠKA MREŽA						
 REKA V SEVEROVZH. ŠPANJI	ZDR. DRŽAVE AMERIKE PRIPADNIK MAOROV					KOSMATA VOLNENA ODEJA ŠTEVNIK				SINOVA ŽENA STAROGRŠKI MODRIJAN							
AVSTRALSKI PTIČ TEKAČ				SELEN ENOTNI KONTNI NAČRT			PRIPOMOČEK ZA LOV RIMSKA BOGINJA JEZE					POREDNI VEZNIK FILIPINSKI VULKAN					
BALETN PLESALEC									LETOWŠČE PRLOPATIJI ČASOVNI PRISLOV				LANTAN KRATICA ZA ULTRAVIOLET. ŽARKE				
RINSKI ATLET OLAVI						PLUŠČATA MORSKA RIBA					PRAŠIČ						
MOLIVEC V KRŠČANSKI UMETNOSTI						GRŠKI BOG VOLINE					KROTKA DOMAČA ŽIVAL						

Ugankarski slovarček

SALAJ – jugoslovanski narodni heroj Djuro, NZI – španski proizvajalec čelad, RAT – ameriški otok v Aleutih, ROKKA – finski atlet Olavi, ALETH – francoska pisateljica Juliette, AOJD – starogrški pevec, IONIJA – radioaktivni izotop torija, ZAR – oblačilo muslimank, HAUSA – afriško črnsko pleme, AKIM – ameriški igralec Tamiroff

Rešitev križanke
poiščite na strani 432.

Tradicionalna sveta maša pod okriljem LD Jurklošter

V nedeljo, 19. 5. 2024, smo lovci **LD Jurklošter** pred svojo lovsko kočo organizirali zdaj že tradicionalno sveto mašo, osemnajsto po vrsti. To je svojevrsten dogodek v okolišu, ki ga pripravimo enkrat na leto in je kot tak zanimiv za občane celotne krajevne skupnosti, saj ob sveti maši dogodek popestrijo tudi spremljajoči kulturni programski vložki.

Začetki organizacije svetih maš pod okriljem LD Jurklošter lokacijsko segajo v podružnično cerkev Sveta Trojica. Po obdobju epidemije koronavirusa pa smo te maše iz cerkve preselili na prosto – na naše dvorišče, prostor pred lovsko kočo, kjer imamo nekoliko

več možnosti zaradi priročnosti samega mesta in lahko dogodek izpeljemo še nekoliko bolje ter ga obogatimo z dodatnimi dejavnostmi. Tako smo si lahko, skupaj z gosti, pred lovsko kočo ogledali likovna dela izpod rok umetnikov *Likovnega društva Laško*, poslušali smo *Ljudske pevce Šentlenartčane*, očarala sta nas tudi pritrkovalca **Irena** in **Marko Zeme** s pritrkovanjem cerkvenih zvonov, občinstvo pa so s svojim nastopom zabavali otroci podružnične *Osnovne šole Jurklošter*. Na dogodku so se s folklornim nastopom predstavili člani *Kulturnega društva Anton Tanc*, nagovorila sta nas predstavnik upravnega odbora Lovske zveze Slovenije **Zdravko Mastnak** in novi predsednik LD Jurklošter **Gregor Koren**, dogodek si je ogledal tudi župan

Sveta maša je svojevrsten dogodek v okolišu Jurkloštra, ki ga pripravimo enkrat na leto in je kot taka zanimiva za občane celotne krajevne skupnosti, saj po maši dogodek popestrijo tudi spremljajoči kulturni programski vložki, za katere poskrbi članstvo LD.

Pred lovskim domom smo pripravili tudi Knjiž(n)ico – raznoliko zbirko knjig, ki so jih gosti lahko ob odhodu brezplačno odnesli domov, kjer bodo v prihodnje koristile njim in tudi njihovim potomcem.

Že osemnajsto sveto mašo LD Jurklošter je vodil duhovnik Iztok Hanžič, ki je tudi sam lovec.

Vse foto: Renato Brodar

Občine Laško, **Marko Šantej**. Skozi celoten dogodek smo si imeli možnost ogledati in kupiti

izdelke Čebelarstva Šolar, pripravili pa smo tudi *Knjiž(n)ico* – raznoliko zbirko knjig, ki so jih

gosti lahko ob odhodu po svoji izbiri brezplačno odnesli domov, kjer bodo v prihodnje koristile njim in (upamo) tudi njihovim potomcem. Med knjigami je bilo veliko otroške literature (povezane

tudi s tematiko lovstva), česar so se naši najmlajši, ki jih na dogodku ni manjkalo, še posebno razveselili. Po sveti maši, ki jo je vodil duhovnik **Iztok Hanžič** (naj omenimo, da je tudi on lo-

vec), smo lovci LD Jurklošter poskrbeli za kulinariko in goste postregli z divjačinskim golažem izpod naših rok, čemur je sledilo prijetno druženje ob dobri kapljici. Po sveti maši smo podelili tudi

zahvale vsem zaslužnim, ki so na kakršen koli način prispevali svoj delež k organizaciji in uspehi izvedbi dogodka. Veselimo se že ponovitve dogodka prihodnje leto.

Renato Brodar

Strumno korakanje praporščakov in zastavonoš v Dravogradu

V organizaciji **Območnega združenja Zveze slovenskih častnikov (OZ ZSČ) Dravograd in Koroškega območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo (OZ VVS)** je bilo 1. 6. v mestu ob Dravi na protokolarnem dvorcu Bukovje v Dravogradu letošnje že enainvajseto delovno in teoretično usposabljanje ter tradicionalno prijateljsko druženje praporščakov in zastavonoš iz skoraj vseh krajev Slovenije. Kljub vremensko muhasti soboti se je na velikem platoju v Bukovju, kjer so se nekoč več desetletij zbirali in tudi strumno korakali številni graničarji nekdanje jugoslovanske vojske, zbralo okrog sto deset udeležencev, med katerimi je bilo okrog osemdeset praporščakov in zastavonoš. Na čelu samo štirih lovskih prapor-

ščakov **Alojza Peršaka** iz LD Peca - Mežica, **Štefana Voda** iz LD Strojna - Ravne, **Branka Štruca** iz LD Prežihovo - Kotlje, **Petra Nabernika** iz LD Zeleni Vrh - Vuzenica, ki so se od dvajsetih lovskih praporščakov, kolikor jih deluje v okviru Koroške lovske zveze, je bil prvi mož koroškega lovstva **Janez Švab**. Na Koroško je prišlo kar precej predstavnikov ZO ZSČ, OZ VVS, Pokrajinskega odbora ZVVS za Koroško, Zveze borcev za vrednote NOB ter Policijskega združenja Sever za Koroško, in sicer: iz Meziške, Mislinjske, Dravske doline in Dravinjske doline, Kopra, Hrastnika, Ljubljane, Ilirske Bistrice, Maribora, Radovljice, Posočja - Tolmina, Slovenske Bistrice, Laškega, Ljutomer, Brežic, Trziča, Vrhnike - Borovnice, Velikih Lašč, Litije, Velenja, Zasavja, Domžal, Trbovelj, Kranja in še iz drugih krajev.

Tudi letošnje usposabljanje - nad organizacijo je bdela orga-

Foto: Franc Rotar

Pred naš objektiv so ponosno stopili (z leve): Jože Temnikar, Andrej Jurjevič, Robert Plimo, Janez Švab, Alojz Peršak, Stanislav Oder, Branko Štruc, Štefan Voda in Peter Nabernik.

nizacijski odbor dravograjskih slovenskih častnikov, katerih predsednik je 70-letni **Jože Temnikar**, višji štabni vodnik -, je potekalo v skladu s *Pravilnikom veteran-skih in domoljubnih organizacij v Republiki Sloveniji za slovesnosti, praznovanja, počastitve in žalovanja*, ki je zajemalo postroj, pravila v postroju, premik ešalona ali skupine, pravila držanja, nošenja in korakanje z bojno zastavo in praporom. Urejene sta vodila prizadevni poveljnik praporščakov ZČS za Koroško **Temnikar** in **Andrej Jurjevič**, upokojeni praporščak ter oficir Slovenske vojske. Kako lepo jih je bilo opazovati pri enotnem in usklajenem strumnem korakanju, saj so vsi delovali kot eden! A kar jih že leta tudi odlikuje: vsi so bili oblečeni v slavnostne in bojne uniforme ter v lovske kroje. Predvsem pa je bilo čutiti, da so na Koroško prišli z velikim nabojem tovarštva in povezovanja, saj se mnogi srečujejo že vrsto let. Med

gosti smo opazili tudi **Stanislava Ovniča**, regijskega predsednika borčevskih organizacij za vrednote NOB za Koroško, **Matjaža Motalna**, podpredsednika ZVV za Zgornjo Dravsko dolino, **Roberta Plimna**, podžupana dravograjske občine. Vsi so v pozdravnih nagovorih pohvalili tradicijo ohranjanja spomina na leto 1991. Jože Temnikar je med drugim dejal: *»Koroški praporščaki in zastavonoše se namreč že več kot dvajset let trudimo pozitivno povezovati tudi mnoge druge praporščake in zastavonoše iz skoraj vseh krajev Slovenije. Zelo smo hvaležni Andreju Jurjeviču za dolgoletno tesno sodelovanje in strokovno pomoč pri našem urjenju, s katerim postajamo še bolj enotni in povezani. Že dolgo praporščaki in zastavonoše nismo samo »kulisa« za fotografe, ampak častno predstavljamo svoje organizacije in združenja.«*

Franc Rotar

Foto: Franc Rotar

Časten dvig slovenske zastave pred postrojem slovenskih praporščakov in zastavonoš v Dravogradu

Odličen uspeh Domžalskih rogistov v Avstriji

Zlati rog in 744 točk za igranje Domžalskih rogistov na mednarodnem tekmovanju

Vsako leto je eden izmed pomembnih ciljev **Domžalskih rogistov** tudi udeležba na mednarodnem tekmovanju, saj lahko na tak način ohranjamo visoko

raven pripravljenosti, odličen zven instrumentov, se spoznavamo z novimi skladbami in navezujemo nove stike s podobnimi skupinami v Evropi. Tako smo lani merili moči na tretjem EP lovskih rogistov v Nemčiji, pred tem na mednarodnem tekmovanju na Slovaškem, pa leto pred tem na drugem EP lovskih rogistov na Slovaškem ter v triinšestdesetletnem obstoju na različnih mednarodnih tekmovanjih v Avstriji in

na Češkem. Z vajami smo začeli takoj v začetku novega leta in čakali na najavo tekmovanja, ki je bilo tokrat 11. maja 2024 v kraju **Waidhofen an der Ybbs** v osrčju Avstrije.

Mednarodnega tekmovanja se je udeležilo **šestinsdeset** različnih skupin iz **Avstrije, Nemčije, Poljske, Madžarske in Slovenije**. Tekmovali smo v dveh tekmovalnih skupinah: *lovski rogisti z B-instrumenti* in *lovski rogisti z*

Es-instrumenti, kjer smo tekmovali tudi mi.

Tekmovanje je potekalo na naslednji način:

- določena sta obvezen lovski signal in obvezna skladba iz kategorije srednje težka ali težka (kategorijo izbere skupina sama - mi smo izbrali kategorija »težka«),
- dve skladbi po lastnem izboru s tem, da če izberemo obvezno skladbo v kategoriji »težka« skladba, morata biti tudi obe

Foto: Jernej Hribar

Foto: Jernej Hribar

Domžalski rogisti v prijetnem ambientu starega dvorca v kraju Waidhofen an der Ybbs v osrčju Avstrije

skladbi po lastnem izboru v kategoriji »težkih« skladb.

Pod vodstvom našega dirigenta **Daniela Savnika** smo nastopili s skladbami:

- obvezni skladbi:
 - Zusammenrufen der Jäger (Oberösterreich)
 - Heigl, Sebastian – Zum Ehrentanz
 - skladbi po lastnem izboru:
 - C.M. Weber – Jägerchor
 - Reinhold. Stief - Minneburg
- fanfare
V prijetnem okolju narave, na

dvorišču starega dvorca v mirnem, značilno domorodnem avstrijskem kraju, smo kljub veliki konkurenci osvojili za nas odlično **osmo mesto v skupini lovski rogisti z Es-instrumenti**.

Tako se nam je poplačal ves trud, ki smo ga mesece vlagali v vaje, razmeroma dolgo pot in skrbi, ki jih za skupino povzroči tako tekmovanje.

Na Evropskem prvenstvu smo sodelovali: **Daniel Savnik** (dirigent), **Tomaž Tavčar**, **Justin Felicijan**, **Bine Drobnič**, **Ivan**

Kozarič, **Hana Močnik**, **Mihael Kozjek**, **Jernej Hribar** in **Tine Pavli**.

Naslednje leto nas že čaka četrto EP lovskih rogistov na Poljskem, ki bo zelo zahtevno tako s finančnega vidika kot tudi vsebinskega. Naša želja je vsekakor uvrstitev v sam kakovostni evropski vrh. Verjamemo, da bomo lahko s trdom in trdim delom posegli po najvišjih treh mestih v Evropi.

Radi bi samo še izkoristili priložnost in se zahvalili vsem, ki

ste nam finančno pomagali uresničiti zahteven projekt: krajevnim skupnostim Občine Domžale, posameznim podjetjem, LZS in ZLD Ljubljana, JSKD-ju ter Občini Domžale.

Seveda velja zahvala tudi družinam sodelujočih, še posebno razumevanju naših partneric/partnerjev, ki so z velikim veseljem podprli naš projekt in nas spodbujali pri doseganju tega cilja.

Jernej Hribar,
predsednik KD Domžalski rogisti

Prežih povezuje solzice in »jagre«

Ob vznožju Uršlje gore, na robu starega kmečkega in novega spalnega naselja Kotlje, kjer na kmetiji Brčnik že stoletja iz globin vre vedno bolj iskana »hotuljska slatina«, kislá voda, ki jo je nekoč rad pil celo cesar **Franc Jožef**, je Rimski vrelec. V privlačnem naravnem in zdravem okolju, ki deluje pod vzdevkom *Rimski vrelec blizu naravi*, je 25. maja 2024 v Prežihovih Kotljah potekal jubilejni **Deseti festival solzic**, to pot posvečen ljubezni in pozornosti do dediščine. Prvič so festival organizirali leta 2014, poimenovali pa so ga po črtici Solzice pisatelja **Prežihovega Voranca**. V okviru letošnjega zelo priljubljenega in zanimivega festivala sta med drugim delovali tudi privlačna Koroška tržnica in

Foto: Franc Rožar

Koteljski »jagri« v družbi ravenskega župana dr. Tomaža Rožena, državnega poslanca Janija Prednika in sodelavke občinske uprave Renate Picej

prireditve Kotlada 2024. Na stojnicah so ponujali razne izdelke, v terenskih kuhinjah pa so kuhali jedi na žlico. »Ta pravi lovski golaž« je skuhalá ekipa **Lovske družine Prežihovo - Kotlje**.

»Koteljski jagri« so že sko-

raj osemdeset let ponosni, da se njihova LD imenuje po njihovem rojaku, revolucionarju in velikem domoljubu **Lovru Kuharju**, pisatelju, s psevdonom Prežihov Voranc. Po njihovem lovišču namreč poteka

tudi privlačna Vorančeva pot, ki obiskovalce vodi do vseh zanimivosti iz Prežihovega življenja: v Podgori do njegove rojstne hiše, Kotnikove bajte, na Preškem vrhu do Prežihovine – Prežihove bajte, spominskega muzeja Prežihovega Voranca, ki jo je leta 1911 kupil njegov oče. Na vrhu gručastega hriba, od koder je najlepši pogled na Goro in Kotlje, pot pripelje do Prežihovega mogočnega bronastega doprsnega spomenika, delo akademskega kiparja **Stojana Batiča**. V Podgori pot pripelje do temne gozdne globače Pikel, bolj znane po Prežihovi črtici *Solzice*, kjer je Lovro rad trgal solzice (šmarnice) za svojo mamo. Nato prispemo do središča Kotelj, kjer stoji Batičev bronasti Pobič s solzicami, in na koteljsko pokopališče, kjer je Prežihov grob (umrl je 18. 2. 1950).

V spomin na Prežiha se kar

nekaj slovenskih osnovnih šol, ustanov in društev imenuje po njem. Z njim je zagotovilo povezan tudi Rimski vrelec, zlasti tamkajšnja kislata voda, pa tudi nekoč tako privlačen in obiskan Hotel Rimski

vrelec z lepo urejeno okolico, ki pa je žal klavno propadel. Pred tremi leti sta ga začela urejati nekdanja Ravenčana **Marjana Kaker** in **Brane Drvodol**, ki živita v Avstraliji. Doslej sta poleg

res lepo urejene okolice zgradila še sodobno razgledno restavracijo, uredila otroška igrišča, igrišče za tenis, igranje odbojke na mivki, novo fontano za kislato vodo, pa tudi lepo urejen ribnik, v katerem

vsako pomlad nov zarod valijo race mlakarice. V jeseni se bosta menda lotila tudi gradnje novega hotela.

Franc Rotar

Iz zgodovine slovenskega lovstva Okrajno Lovsko zdrúženje Cerčno 1945

Kot so zapisali v zapisniku, so **Lovsko združenje za Cerkljansko** ustanovili 2. septembra 1945. Sestanek je sklical Izvršni NOO za Cerkljansko, najverjetneje referent za lov pri Odseku za gozdarstvo. Na sestanku je bil še načelnik okrajne NZ (Narodne zaščite) in trinštirideset lovcev in lovskih interesentov iz vseh krajev Okraja Cerčno. Sestanek je začel **Andrej Sedej**, poročilo za lovske konference, ki je avgusta potekal na Poverjeništvu PNOO za Slovensko Primorje v Ajdovščini, pa je prebral in obrazložil **Miha Primožič**. V lovsko združenje za Okraj Cerčno se je na ustanovnem sestanku vpisalo šestinštirideset članov. Izvolili so začasni odbor, katerega predsednik je postal **Andrej Sedej**

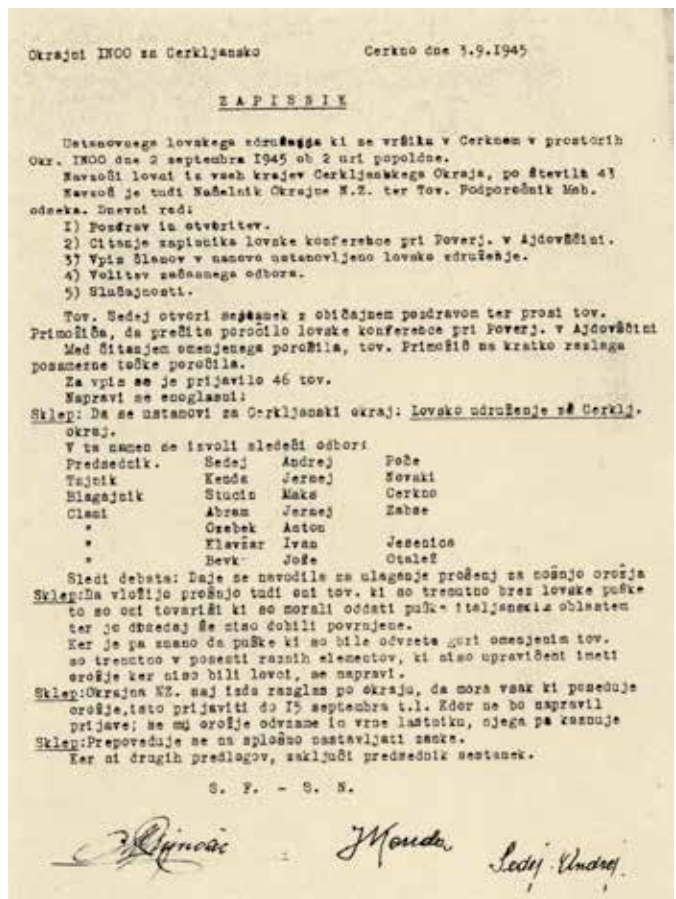
iz Poč, tajnik **Jernej Kenda** iz Novakov, blagajnik **Maks Štucin** iz Cerknega, člani odbora pa še **Jernej Abram** iz Zabš, **Anton Ozebek** in **Ivan Klavžar** iz Jesenice ter **Jože Bevk** iz Otaleža.

Na sestanku so največ časa namenili vlaganju prošenj za posest in nošenje lovskega orožja, pa tudi prošenj za vrnitev lovskega orožja, ki ga je med vojno pobrala italijanska oblast. Ker so bili prepričani, da imajo nekateri vaščani, ki po njihovem mnenju niso bili upravičeni do lova, doma še vedno lovsko orožje, so predlagali, da NZ pri okraju izda razglas, da mora vsakdo, ki poseduje lovsko orožje, to prijaviti do 15. septembra. Če tega ne stori, naj se mu lovsko orožje odvzame in vrne lastniku, kršitelja pa kaznuje. Na sestanku so še sklenili, da je vsako nastavljanje zank prepovedano.

Andrej Sedej je 10. oktobra

Št.	Ime	Prebivališče	Št. let	Datum rojstva	
1.	Nada	Andrej	Boče	20.11.1899	
2.	Peter	Andrej	Podplebe	6. 9. 1899	
3.	Božar	Blaz	Poljane	28. 3. 1895	
4.	Abram	Jernej	Bukovo	23. 8. 1894	
5.	Maraš	Rudi	Cerčno	19.12.1900	
6.	Felicit	Vencik	Kojca	26. 3. 1900	
7.	Stucin	Maks	Havne	31. 3. 1885	
8.	Golob	Andrej	Kojca	26.11.1894	
9.	Mavri	Franc	Jesenice	23.10.1893	
10.	Štucin	Janez	Zakojca	8.12.1903	
11.	Križar	Tomaz	Jesenice	19.12.1891	
12.	Jerin	Frano	Plavšnje	27. 9. 1904	
13.	Boje	Anton	Celo	14. 6. 1902	
14.	Golob	Martin	Oreh	10. 1. 1876	
15.	Strava	Andrej	Havne	28.11.1909	
16.	Štucin	Andrej	Cerčno	3.11.1909	
17.	Podplebe	Janez	Štopnik	2. 5. 1887	
18.	Kogoj	Frano	"	5.11.1902	
19.	Kenda	Andrej	"	30.11.1900	
20.	Mavri	Andrej	Zakojca	28. 4. 1904	
21.	Mavri	Mihail	"	26. 9. 1912	
22.	Jerin	Anton	Podplebe	16. 1. 1900	
23.	Primožič	Stefan	Novaki	28.12.1904	
24.	Lahajnar	Jernej	"	1. 9. 1892	
25.	Lahajnar	Igor	"	6.11.07	
26.	Boje	Ivan	Cerčno	16. 7. 1899	
27.	Kenda	Andrej	Lebinte	21.11.1883	
28.	Unik	Mihail	Novaki	8.10.1912	
29.	Mavri	Ivan	Oreh	7. 4. 1906	
30.	Peter	Andolf	Jesenice	9. 4. 1906	
31.	Ozbebek	Janez	Novaki	28. 7. 1900	
32.	Bravri	Valer	"	5. 2. 1903	
33.	Golob	Mirko	Plavšnje	4. 3. 1910	
34.	Bevk	Jože	Oreh	14. 8. 1896	
35.	Golob	Vicko	Jagarska	27. 8. 1900	
36.	Lešnik	Peter	"	1898	
37.	Ozbebek	Vinko	Cerčno	11. 5. 1909	
38.	Štucin	Maks	"	11.10.1896	
39.	Božič	Jakov	Poljane	24. 7. 1904	
40.	Ozbebek	Anton	Podplebe	13. 1. 1908	
41.	Primožič	Jernej	Jagarska	24. 8. 1893	
42.	Pagon	Ivan	Poljane	1907	
43.	Lahajnar	Milijan	Gebrajce	1910	
44.	Štucin	Marko	Pod. vrh	12. 1. 1887	
45.	Klavžar	Carl	Sebrelje	23. 3. 1889	
46.	Ozbebek	Paar	"	27. 6. 1885	
47.	Jerin	Jakov	Bukovo	23. 7. 1902	
48.	Medved	Alcjalj	Sebrelje	27. 6. 1888	
49.	Spik	Diril	Zakrič	20. 5. 1919	
50.	Boje	Peter	Cerčno	28. 4. 1900	
51.	Felicit	Frano	Bukovo	21.10.1892	
52.	Božič	Jernej	Novaki	23. 8. 1895	
53.	Golob	Šteffer	Bukovo	9.12.1897	
54.	Križar	Janez	Zakojca	31. 7. 1899	
55.	Jerin	Frano	Plavšnja	25. 3. 1903	
56.	Bevk	Andrej	"	22.11.1909	
57.	Peter	Frano	Novaki	25. 1. 1900	
58.	Božič	Frano	Cerčno	14. 8. 1897	
59.	Kenda	Andrej	Plavšnja	"	"
60.	Golob	Frano	Cerčno	"	"
61.	Devillogar	Andrej	Krišac	29.11.1889	
62.	Štucin	Maks	Oreh	24.10.1905	

Spisek članov okrajnega lovskega združenja Cerčno z dne 28. oktobra 1945. Vir: Gozdarstvo ARS, AS 1118, t. e. 71.

Zapisnik ustanovnega Lovskega združenja Cerčno z dne 2. september 1945. ARS. Vir: Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, Gozdarstvo. AS 1118, t. e. 71.

1945 vodil že naslednji sestanek lovskega združenja. V tem obdobju je imelo lovsko združenje na seznamu štirideset »upravičenih« lovcev, od katerih so nekateri že imeli orožne liste, drugi pa so prošnje šele vlagali. Prošnji so zavrnili **Janezu Pagonu** iz Poljan in **Janezu Štucinu** iz Zakojce, vendar je odbor menil, da se odseku

za notranje zadeve priporoči, naj prošnjama vseeno ugodijo. Na sestanku so prebrali tudi pravila, ki jih je Poverjeništvu PNOO poslalo iz Ajdovščine in so jih sprejeli, vendar s pripombo na tretjo točko, ki je zadevala lov na srnjaka. Ugotovili so namreč, da v Okraju Cerčno živi dovolj srnjakov, zato so sprejeli sklep, da

bodo zaprosili Poverjeništvu, da bi za lovno sezono 1945/46 izdalo dovoljenje za odstrel petnajstih osebkov. NZ so sklenili zaprositi, naj obvesti vsa krajevna poveljstva, da od 10. oktobra 1945 ni več dovoljeno streljati prosto teka-
jočih lovskih psov. Zavarovali so kotorne (skalne jerebice), odstrel poljskih zajcev pa so sprostili.

Naslednji zbor lovskega združenja za Okraj Cerkno je bil 28.

oktobra 1945. Na zboru je agrom **Golob**, najverjetneje predstavnik razdelka za kmetijstvo, svetoval, naj strogo upoštevajo lovski pravilnik in naj ne streljajo zavarovane divjadi, pri plenjenju (odstrelu) »roparic«, še posebno lisic, pa naj lovci tekmujejo. Na zboru so še enkrat prebrali pravilnik lovskega združenja iz Postojne in zapisnik zadnje seje z dne 10. oktober 1945. Golob

je menil, da je predlog za odstrel petnajstih srnjakov prevelik, narkar so se prisotni burno odzvali, saj so menili, da je po tem, kar so videli v Zakojci, na Cerkljanskem vrhu, Poreznu, Lajšah in drugod, na območju okraja gotovo več kot petdeset srnjakov.

Na zboru so sklenili razdeliti lovišča okraja na pet revirjev:

1. **Novaki** (Novaki, Poljane, Krnice in polovica hriba Škofje),

2. **Cerkno** (Cerkno, Planina, Cerkljanski vrh, Lajše, Ravne, Zakriž, Gorje, Trebenče, Poče in Labinje),

3. **Otalež** (Otalež, Jazne, Plužnje, Lazec ter vse do Želina),

4. **Šebrelje** (Šebrelje, Krnice, Jagršče, Masore in Oblakov vrh),

5. **Bukovo** (Bukovo, Kojca, Zakojca, Orehek, Jesenica, Bukov vrh ter vse do Reke in Stopnika).

Vojko Rutar

OGLASNO SPOROČILO NAROČNIK:

Optics Trade, d. o. o.
www.Optics-t.eurade

Strelni daljnogledi Swarovski Z8i in Z8i+

V zdajšnjem svetu, ko digitalizacija poteka s hitrostjo svetlobe, se tudi na področju lovske opreme dogajajo hitre spremembe. Ob poplavi nočne, toplotne in digitalne lovske optike pogosto pozabljamo, da še vedno poteka tudi konvencionalna optika. Swarovski Optik je ena izmed vodilnih znamk, ki ni opustila klasičnih daljnogledov in strelnih daljnogledov, temveč jih nenehno izboljšuje. Že leta 2016 je predstavila svojo najboljšo serijo strelnih daljnogledov Z8i, ki jo je nedavno osvežila z dvema novima modeloma Z8i+.

Novi modeli

Nova modela z dodatno oznako + (plus), 1–8 x 24 in 0,75–6 x 24, sta po imenu skoraj enaka že obstoječima modeloma, v živo pa se precej razlikujeta od njunih predhodnikov. S premerom cevi 34 mm in večjim okularjem sta modela občutno večja, v zameno pa ponujata neprimerljivo širino vidnega polja, ki je doslej ni uspel ponuditi še noben drug proizvajalec. Model Z8i+ 1-8 x 24

tako zdaj ponuja kar 50 m/100 m vidnega polja, medtem ko manjši model Z8i+ 0.75-6 x 24 ponuja skoraj 65 metrov vidnega polja na sto metrov. Doslej sploh ni bilo strelnih daljnogledov s tako širokimi vidnimi polji. Ob tem vsekakor velja poudariti, da se že obstoječi daljnogledi Z8i ponašajo z izjemno širokimi vidnimi polji. Tudi izkušeni uporabniki lahko šele ob preizkusu v živo dejansko ocenijo, kako široka je slika ob pogledu skozi takšen daljnogled. Široko vidno polje zagotavlja odlično uporabnost, še posebno na pogonskih lovih, saj imamo boljši pregled nad dogajanjem pred nami – vidimo več živali v gibanju ter tudi morebitne ovire, kot so drevesa. Širše vidno polje vpliva tudi na večje okno za opazovanje oz. »eye-box«, ker je občutljivost za lego očesa manjša in je merjenje tako lahko hitreje.

Obstoječi modeli in njihovo področje uporabe

modeli Z8i	modeli Z8i+
1–8 x 24	0,75–6 x 20
1,7–13,3 x 42	1–8 x 24
2–16 x 50	
2,3–18 x 56	
3,5–28 x 50	

Swarovski v svojem najvišjem razredu strelnih daljnogledov za uporabo na pogonskih lovih po-

Strelni daljnogled Z8i v uporabi na puški

nuja kar tri modele Z8i+ 0,75–6 x 20 in 1–8 x 24 v Z8i in Z8i+ različici. Za lov na zalaz je na voljo izjemen model Z8i 1,7-13,3 x 42. Za splošno uporabo v različnih lovskih situacijah ponujajo model Z8i 2-16 x 50, za uporabo v mraku pa model Z8i 2,3-18 x 56. Lovcem v gorah in tistim, ki imajo znanje ter izkušnje za strele na daleč, Swarovski ponuja model Z8i 3,5–28 x 50. Ta model mnogim lovcem služi tudi kot nadomestek za spektiv pri ocenjevanju divjadi na dolge razdalje.

Njihove odlike

Vse naštetih strelne daljnoglede je mogoče kupiti z montažno letvijo SR ali brez nje za montažo z običajnimi montažnimi obročki. Prav tako vsi modeli omogočajo namestitev balistične kupole BTF, ki je na voljo kot dodatna oprema in jo lahko vsak uporabnik sam namesti na daljnogled. S takšno kupolo postane streljanje na daljše razdalje precej enostavnejše. Vse strelne daljnoglede Z8i in Z8i+ odlikujejo izjemna središčna in robna ostrina slike, odlična prepustnost svetlobe v mraku, široko vidno polje, prefinjen sistem osvetlitve namerilnega križa z avtomatskim sistemom varčevanja z energijo ter vrhunska izdelava.

K boljšemu prepoznavanju podrobnosti pripomore tudi faktor 8 x zoom. Strelni daljnogledi Swarovski so znani po svojih tankih namerilnih križih, ki pripomorejo k večji natančnosti pri streljih na daljše razdalje, saj so jih razvili v okolju, kjer prevladuje gorski lov in je natančnost izredno pomembna. Izdelki se ponašajo z desetletnim jamstvom, servis pa bo v tovarni v Absamu na Tirolskem zagotovljen še nekaj desetletij po izteku jamstva.

Zaključek

V sodobnem svetu, kjer bliskovito napreduje razvoj digitalnih tehnologij, bi lovci skoraj pozabili na tradicionalno klasično optiko. A že hiter pogled skozi strelne daljnoglede Swarovski Z8i razkrije, da tako kakovostne slike digitalne naprave trenutno še ne ponujajo. Lovci si med seboj zaželimo: »Dober pogled!« Ob uporabi vrhunske lovske optike pozdrav dobi pravi pomen. Vse opisane strelne daljnoglede Swarovski Z8i in Z8i+ lahko najdete v spletni trgovini Optics Trade ali neposredno v naši poslovalnici v Slovenski Bistrici. Za več informacij nas pokličite na št. 031/770-520 ali nam pišite na info@optics-trade.eu.

Modeli serije Z8i in Z8i+

IZ ZAPRAŠENIH ARHIVOV ZA SPOMINJANJE IN POMNENJE

NE POŠILJAJTE NAM »ŽLAPRTKOV«¹

Ptujski lovci se leta 1938 niso strinjali z ocenami, da se zaradi zastrupljanja jajc zmanjšuje številčnost vran in srak, teh »največjih sovražnikov jerebičjih kit in fazanov«.

Jubilejni, 25. letnik glasila Lovec je leta 1938 urejal eden najbolj znanih ljubcev Spodnjega Podravja in vodilni ptujski lovski strokovnjak, **Alfonz Mazlu**. Uredniška vloga mu je bila pisana na kožo, saj je bil med lovci znan kot velik lovski praktik. Njegovo ime najdemo med ustanovitelj območne Lovske zveze Ptuj, ki ga je tudi izvolila za svojega tajnika. Vrsto let je načeloval Lovski družini Ptuj. Več kot dvajset let je bil član širšega odbora krovne lovske organizacije na Slovenskem in nekaj časa tudi urednik Lovca. Bil je predavatelj in vodja številnih lovskih tečajev, pred drugo svetovno vojno je sodeloval v okviru tedanje Osrednje lovske zveze v skupini, zadolženi za slovensko *lovska izrazoslovje*. Po drugi svetovni vojni je sodeloval pri reorganizaciji lovstva, bil je tudi predsednik Komisije za t. i. *bonitiranje* lovišč. Uvodnik za jubilejni letnik je napisal predsednik Zveze lovskih društev Dravske banovine dr. **Viljem Krejči** in v njem med drugim izpostavil, da so morali »naši lovski voditelji preorati veliko ledine, da je Lovec odlično vršil svojo nalogo in da moremo biti kljub vsej kritiki – nanj ponosni«.²

Urednik Mazlu je objavil tudi prispevke dopisnikov s Ptuja, ki so poročali o običajnih lovskih pripetljajih. Za spominjanje smo izbrali povzetek dveh poročil. Prvo med njimi bi dandanes verjetno naltelo na splošno kritiko javnosti, še posebno med naravovarstveniki. Poročevalec je namreč zapisal: »Lovsko društvo v Ptuj se ne pridružuje krogom, ki se boje, da bo zmanjkalo vran, če jih bomo še dalje zastrupljali. Zanimivo je, da je bila najdena zastrupljena vrana, obročkana v Moskvi. Vsak lovec pa je lahko v nešteti primerih ugotovil, da za jerebičja in fazanja lovišča, posebno ob valitvi, ni večjih sovražnikov od vran in srak. Zato bo tudi letos nadaljevalo z zastrupljanjem teh škodljivcev v še večji meri in bo imelo pravočasno v zalogi zastrupljena jajca, ki jih bo prodajalo svojim članom proti odškodnini cene za jajce. Vsak lovec pa lahko pošlje društvu jajca, ki jih bo društvo za prav majhno odškodnino 25 par za jajce zastrupilo. Najbolj primerna za zastrupljanje so drobna kurja jajca. Naš gospodar, ki vrši zastrupljanje jajc, je stavil samo pogoj, naj mu lovski tovariši ne pošiljajo »žlaprtkov«. Opozarjamo še vse lovece, da - se zastrupljanje obnese samo, če se izvrši pravočasno. Po nekem članku v glasilu sadjarskega in vrtnarskega društva je pa vrana tudi škodljivec sadnemu drevju in bomo na ta način pomagali tudi sadjarjem, ki v »Sadjarju in vrtnarju« na smrt obsojajo zajca in grdo gledajo lovece, ter povrnili hudo z dobrim.«³

Lovec na dvorišču gradu Ravno polje (Vir: arhiv Pokrajinskega muzeja Ptuj - Ormož)

Morda ne bo odveč opozoriti še na način takratnega imenovanja urednika glasila Lovec. Zveza lovskih društev (ZLD) v Dravski banovini v Ljubljani je uredniško funkcijo javno razpisala. Za leti 1939 in 1940 so od kandidatov za urednika Lovca zahtevali lovsko strokovno in jezikovno izobrazbo. Vsi kandidati so lahko svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev poslali v zaprtih kuvertah na uradni naslov ZLD Dravske banovine v Ljubljani s pripisom *uredniška ponudba*. In še tale zanimivost: vsak kandidat je moral sam navesti, za kolikšen honorar bi opravljal zahtevno uredniško delo.

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ LOVEC, XXV., Ljubljana 1938, 122. »Žlaprtki«, narečni izraz za jajca, ki niso oplojena ali pa so pokvarjena.

² LOVEC, XXV., Ljubljana 1938, 1. Dr. Viljem Krejči je prevzel vodenje slovenske lovske organizacije leta 1936 po dr. Ivanu Lovrenčiču in bil predsednik Zveze lovskih društev Dravske banovine do leta 1945.

³ LOVEC, XXV., Ljubljana 1938, 122.

OKUSI NARAVE

Srnina z robidami

Za šest oseb potrebujemo:

- 900 g srnjega ali srnjačjega stegna brez kosti
- sol, grobo mlet črni poper
- 6 rezin slanine
- 50 g surovega masla
- 200 g čebule, narezane na kolobarje
- nekaj kuhinjskega sukanca ali vrvice
- 3 dl merlota
- dve paličici cimeta v skorji
- 3 žlice medu
- 3 dl goveje ali divjačinske jušne osnove
- 1/2 žličke mlete kumine
- 200 g črnih robid

Za prilogo:

- sirovi ravioli

Zvečer cel kos srnjega mesa do suhega otreemo s papirnato brisačo, posolimo, popramo in čez noč postavimo na hladno v pokriti posodi.

Pred peko na dno pekača s pokrovom zložimo na kolobarje zrezano čebulo. Meso po sredini prerežemo, da dobimo velik zrezek. Na polovico mesa položimo slanino, z drugo pa jo pokrijemo. Meso s sukanecem trdno povežemo in položimo na čebulne kolobarje. Dodamo deciliter merlota, po mesu pa razporedimo 25 g surovega masla. Pekač pokrijemo s pokrovom. Pečemo v predogreti pečici pri 180 stopinjah C 45 minut. Nato meso obrnemo in pečemo še 15 minut brez pokrova.

Med tem zlijemo v višjo ponev dva decilitra merlota, tri decilitre jušne osnove, primešamo polovico žličke mlete kumine, tri žlice medu in dve skorji cimeta. Omako na majhni temperaturi kuhljamo deset minut in jo precedimo, da odstranimo cimetovi skorji.

Meso prestavimo na tople krožnik, odstranimo vrvice in ga pokrijemo. Tekočino, ki smo ji odstranili čebulo in se je nabrala med pečenjem, dodamo omaki. Premešamo in kuhamo nekaj minut, da se malo zgosti, nato dodamo robide. Kuhljamo še tri minute, odstavimo s kuhalne površine in dodamo hladno maslo, da se še bolj zgosti in poveže.

Pečeno srnino zrežemo na zrezke, pridenemo omako in prilogo. Zelo dobro se podajo sirovi ravioli.

O robidah: Obstaja jih več kot tristo vrst, pri nas jih uspeva nekaj manj kot trideset. Rastejo v gozdovih, na gozdnih obronkih, ob grmičevju, kjer je dovolj sonca in dovolj zračne vlage. Jelenjadi teknejo tudi listi, lisicam pa plodovi. Gojimo jih lahko tudi doma. Cvetijo od maja do konca avgusta. Ko plodovi zorijo, so najprej zelene, nato rdeče in na koncu bleščeče črne barve. Obrani plodovi ne zdržijo dolgo, vendar jih lahko zamrznemo. Robide so že dolgo znane kot zdravilne rastline: učinkujejo razkuževalno in zelo pomagajo k bolj zdravemu srcu in ožilju. So odlični viri vitaminov in mineralov. Sto gramov robid ima le 43 kalorij!

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov

V spomin na Slavka Fabjana in Janeza Jakliča ml.

Lovsko-kinološko društvo (LKD) Gorenjske in Lovska družina Jošt – Kranj sta v soboto, 8. 6. 2024, organizirala **Uporabnostno preizkušnjo (UP) po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Preizkušnjo so organizirali v spomin na žal že pokojna kinologa **Slavka Fabjana** in **Janeza Jakliča ml.**, oba člana LD Jošt – Kranj.

V petek, 7. 6. 2024, so se v popoldanskih urah zbrali kinološki sodniki, predsednik LKD Gorenjske **Janez Nahtigal**, in starešina LD Jošt – Kranj **Bojan Hafner**. Po uvodni predstavitvi vseh, ki so bili udeleženi pri polaganju sledov, so se sodniki, vodniki po terenu in njihovi pomočniki odpravili polagati umetne krvne sledi, ki so jih položili s krvjo srnjadi. Vodniki po terenu in njihovi pomočniki so že predhodno izbrali območja, kjer so nato sodniki položili sledi, in sicer tako, da so ustrezale določilom *Pravilnika za UP po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov*.

Sledi so položili na štirih območjih, in sicer v Spodnji Besnici okrog Toplarne in za Joštom, v Zgornji Besnici okrog drevesnice in proti Mali Besnici, okrog Nemilj, Potoč, Jasternika in Žage ter okrog Podblice, Nemilj in Lajš. Sledi so vodile po razgibanem terenu v dolžini 900 do 1000 m. Vsaka sled je bila pikljana z 2,5 dl krvi in dvema svežima parkljema srnjadi. Začetek vsake sledi je bil označen s številko, ki jo je izžrebal vodnik. Z lističi papirja, ki so bili vidni le z nasprotno smeri gibanja po sledi, je bila označena tudi smer poteka posamezne krvne sledi. Zbor za dvanajst tekmovalnih parov te kinološke prireditve je bil 8. 6. 2024 ob osmi uri pred gostilno Na Raspokah. Vodja

Foto: Janez Nahtigal

Zbor tekmovalnih parov pred spominsko UP po krvni sledi za vse pasme lovskih psov v lovišču LD Jošt – Kranj

prireditve, **Marko Brenkuš**, je na kratko predstavil samo prireditev, nakar je predal besedo starešini LD Jošt, **Bojanu Hafnerju**, ki je na kratko predstavil Lovsko družino Jošt – Kranj. Predsednik LKD Gorenjske, **Janez Nahtigal**, je tekmovalcem na kratko predstavil Pravilnik o uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Vse sodelujoče kinologe je seznanil tudi z novostmi pravilnika, ki so začele veljati v začetku leta. Predvsem jih je opozoril, da je treba po novem v rodovnik obvezno vpisovati tudi neuspešno opravljene preizkušnje in da lahko vodnik s psom ponovno opravlja preizkušnjo šele po treh mesecih. Če sta bila z vodnikom dvakrat neuspešna, v tretje preizkušnjo opravljata komisijsko. Predstavil je sodniški zbor, ki so ga na tej prireditvi sestavljali: **Primož Rauter** (LKD Gorenjske) – vodja sodniškega zbora, **Lorna Resman** (LKD Gorenjske), **Jožef Verčko** (LKD Koroške) in **Igor Grašak** (LKD Bela krajina). Primož Rauter je v imenu sodnikov zaželel vodnikom uspešno upravljanje preizkušnje in da bi pokazali, kaj so svoje štirinožne prijatelje naučili med šolanjem.

Po uvodu so vodniki izžrebali vsak svojo številko umetno položene sledi, po kateri so potem sledili. Določili so še skupine in odšli na terene. Takoj po prihodu na območje je najprej sledil za vse tri pse, ki so opravljali preizkus pri posameznem sodniku oz. sodnici, preizkus odlo-

žitve psa s strelomirnostjo. Nato so vodniki po vrstnem redu izžrebanih številki opravljali delo po umetni krvni sledi. Po končanem iskanju po sledi so vodniki in psi počakali na zbornem mestu na terenu. Ko je preizkušnjo opravil še zadnji vodnik, so se vsi udeleženci s sodniki odpravili na zborna mesta.

Sodniki so se takoj lotili izpolnjevanja sodniških obrazcev in vpisov rezultatov v rodovnike psov, drugi udeleženci pa smo ob druženju in klepetu počakali na razglasitev rezultatov.

Pred uradno razglasitvijo sta Bojan Hafner in Janez Nahtigal na kratko predstavila osebnost in delo zaslužnih kinologov, Slavka Fabjana in Janeza Jakliča ml.

Ker smo prireditev organizirali prav v spomin na oba zaslužna kinologa iz LD Jošt – Kranj, smo prireditev (uporabnostno preizkušnjo) preimenovali v tekmovalje. Predstavnica sponzorja prireditve, **Meta Zakrajšek**, je za najboljše tri darovala vrednostne bone, LKD Gorenjske pa je prispevalo pokale in

pripravilo ličen bilten. Najuspešnejši trije vodniki so prejeli pokale, ki sta jih podelila **Marija Fabjan** (soproga pokojnega Slavka) in Janez Jaklič st. (oče Janeza ml.).

Prvo mesto je osvojil **Tom Ravnik** s poljskim goničem **Ginom** (122 točk – I. n. r.), drugo je zasedel **Martin Jenko** z bavarskim barvarjem **Asom** (104 točke – II. n. r.), tretji pa je bil **Primož Bezjak** z labradorcem **Thorom** (104 točke – II. n. r.).

To pot moram pohvaliti prav vse vodnike psov, ki so se udeležili UP, ker so dobro pripravili svoje pse za delo po KS, saj je bil od dvanajstih prijavljenih psov neuspešen zgolj eden. Lani je na takšni prireditvi sodelovalo deset vodnikov, od katerih pa sta le dva uspešno opravila preizkušnjo v delu po umetni KS. Res je na rezultate lanske preizkušnje zelo vplivalo neugodno vreme, pa vendar. Pes mora biti izšolan za delo v vseh razmerah. Tokrat so se vodniki (nekateri so preizkušnjo opravljali že lani) veliko bolje pripravili na preizkušnjo, saj so se zavedali novosti, ki jih prinaša, kot omenjeno, spremenjeni pravilnik.

Na koncu poročila se zahvaljujem LD Jošt – Kranj in njenim sodelujočim članom: **Bojanu Hafnerju**, **Andražu Hercegu**, **Gorazdu Kokalju**, **Klemenu Plestenjaku**, **Hermanu Čeru**, **Meti Zakrajšek**, **Mihi Šubicu** in kinologu LD **Marku Brenkušu** za uspešno kinološko spominsko prireditev ter za pomoč pri terenski izvedbi prireditve in za pogostitev po prireditvi.

Janez Nahtigal

Predvidena legla lovskih psov

Resasti jazbečar (SLRJk):

oče: 5/I, mati: 5/II, 2. 8. 2024.

Andrej Puželj,
Lipovščica 14, 1317 Sodražica.
Tel.: 040/354-590.

oče: 5/I, mati: 5/I, 13. 9. 2024.

Josip Dušan Smodej,
Tolsti Vrh 111, 8310 Šentjernej.
Tel.: 041/760-731.

Kratkodlaki pritlikavi jazbečar (SLRJk):

oče: 5/I, mati: 5/I, 13. 8. 2024.

Andraž Keršič,
Mala čolnarska ulica 7,
1000 Ljubljana.
Tel.: 031/413-000.

Koroški žigec (SPRKž):

oče: 4/I, mati: 5/I, 30. 7. 2024.

Zvone Hutar,
Lokve 6, 8340 Črnomelj.
Tel.: 031/604-159.

oče: 4/I, mati: 5/II, 8. 8. 2024.

Jožko Golobič,
Dolenje Radulje 21, 8276 Bučča.
Tel.: 031/304-466.

Istrski resasti gonik (SLRGik):

oče: 5/I, mati: 4/I, 28. 7. 2024.

Ivan Vranešič,
Tribučje 4/e, 8340 Črnomelj.
Tel.: 040/780-490.

Bigle (SLRBig):

oče: 5/II, mati: 5/II, 13. 6. 2024.

Martin Keblič,
Male Dole 47, 3212 Vojnik.
Tel.: 031/459-900.

Brandl brak (SLRBrb):

oče: 5/II, mati: 3/II, 17. 7. 2024.

Tomaž Pekolj,
Knežja vas 23, 8211 Dobrnjč.
Tel.: 041/799-011.

oče: 5/I, mati: 4/I, 25. 8. 2024.

Mitjan Polanc,
Otlica 40/a, 5270 Ajdovščina.
Tel.: 051/419-855.

Hanovrski barvar (SLRHb):

oče: tuj plemenjak,
mati: 5/III, 26. 8. 2024,
Jožef Verčko,
Troblje 46/d, 2380 Slovenj Gradec.
Tel.: 068/166-863.

Foto: Janez Nahtigal

Najuspešnejši vodniki na UP po KS, organizirani v spomin na zaslužna kinologa LD Jošt – Kranj Slavka Fabjana in Janeza Jakliča.

MALI OGLASI

Orožje in lovška optika

Prodajam repetirno risanico Crvena Zastava, kal. .270 Win., s str. daljnogledom, tokom in naboji. Puška je lepo ohranjena in natančna. Tel.: 040/309-402.

Prodajam bokarici (cevi Böhler special), kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom (1.000 €) in kal. 16/7 x 65 R s str. daljnogledom in vložno cevjo .22 Mag. (1.200 €). Tel.: 041/828-343.

Prodajam repetirno risanico, kal. 6,5 x 57 (levo in desno kopito), kranjske izdelave s str. daljnogledom Swarovski 3-9 x 36 A. Puška je lepo ohranjena in natančna. Tel.: 041/896-375.

Prodajam repetirno risanico CZ, kal. 7 x 64 (na novo brunirana), s pozlačenima sprožilcema, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 in nabojnikom. Prodajam tudi **šibrenico**, kal. 16-16, znamke Cremano (cevi kromirane). Puške so bile malo uporabljane in so v odličnem stanju. Cena za obe 600 €. Tel.: 031/268-726.

Prodajam češko bokarico, kal. 12/5,6 x 50 R. Tel.: 041/631-000.

Prodajam polavtomatsko pištolo Beretta, mod. 71, kal. .22 LR, za 350 €. Telefon: 068/160-557.

Prodajam boroveljsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Vixen 1-6 x 24 (Suhlova montaža). Puška ima dolgi stranski plošči, antinit cevi in kopito višjega cenovnega razreda. Tel.: 041/496-400.

Prodajam tekmovalno repetirno risanico CZ 527 Varmint, kal.

.222 Rem. (kot nova, debela, težka cev), s str. daljnogledom Docter 8 x 57 (cena 1.399 €); nov **daljnoglednik** LRF 1000 (120 €) in **naboje** RWS Evolution, kal. .300 Win. Mag., zelo poceni - polovična cena. Tel.: 068/177-526.

Prodajam spektiv Swarovski varibela 20 x 30 x 40 x 60 x, premera 85 mm. Kot nov - malo rabljen. Tel.: 041/591-322.

Prodajam trap puško, FN B25. Tel.: 041/763-789.

Prodajam polavtomatsko puško Browning/FN Herstal, kal. .30-06, s piko Zeiss. Tel.: 041/525-199.

Lovski psi

Prodajam mladiče madžarske kratkodlake vižle, odličnih delovnih staršev (leglo 9. 5. 2024). Tel.: 041/397-008, Miran.

Prodajam mladiče pasme nemški lovski terier, poležene 28. 5. 2024. Tel.: 041/730-236.

Konec septembra bodo **naprodaj kratkodlaki istrski goniči**. Tel.: 031/351-808.

Na voljo sta še dve psički, **nemški lovski terierki**, skoteni 20. 6. 2024. Tel.: 041/346-914, Kornelija.

Drugo

Prodajam knjige Zlatorogove knjižnice LZS (razen prvih dveh). Tel.: 041/844-662.

Oddam lovski kroj št. 50-52, lepo ohranjen in lovski plašč Hubertus. Tel.: 031/655-326.

Kupim omaro za orožje. Tel.: 041/631-000.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam leseno zaprto prežo (brez lestve), velikosti 120 x 110 cm. Interesentom lahko pošljem fotografijo. Tel.: 041/844-662 (Albin).

SEPTEMBER					
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)	vzide zaide vzide zaide začet.konec	
1. Ne	4:17	19:20	6:23	19:40	5:15 20:48
2. Po	5:25	19:38	6:24	19:38	5:16 20:46
3. To	6:33	19:54	6:26	19:36	5:17 20:44
4. Sr	7:37	20:09	6:27	19:34	5:19 20:42
5. Če	8:41	20:23	6:28	19:32	5:20 20:39
6. Pe	9:45	20:38	6:29	19:30	5:22 20:37
7. So	10:51	20:55	6:31	19:28	5:23 20:35
8. Ne	11:58	21:16	6:32	19:26	5:25 20:33
9. Po	13:07	21:42	6:33	19:24	5:26 20:31
10. To	14:17	22:17	6:34	19:22	5:27 20:29
11. Sr	15:22	23:04	6:36	19:20	5:29 20:27
12. Če	16:21	—	6:37	19:18	5:30 20:25
13. Pe	17:09	0:04	6:38	19:16	5:32 20:23
14. So	17:47	1:17	6:39	19:14	5:33 20:20
15. Ne	18:17	2:38	6:41	19:12	5:34 20:18
16. Po	18:41	4:03	6:42	19:10	5:36 20:16
17. To	19:01	5:28	6:43	19:09	5:37 20:14
18. Sr	19:21	6:53	6:44	19:07	5:39 20:12
19. Če	19:41	8:18	6:46	19:05	5:40 20:10
20. Pe	20:04	9:43	6:47	19:03	5:41 20:08
21. So	20:31	11:09	6:48	19:01	5:43 20:06
22. Ne	21:04	12:34	6:49	18:59	5:44 20:04
23. Po	21:48	13:52	6:51	18:57	5:45 20:02
24. To	22:43	14:59	6:52	18:55	5:47 20:00
25. Sr	23:47	15:53	6:53	18:53	5:48 19:58
26. Če	—	16:34	6:54	18:51	5:49 19:56
27. Pe	0:57	17:04	6:56	18:49	5:51 19:54
28. So	2:07	17:27	6:57	18:47	5:52 19:52
29. Ne	3:16	17:46	6:58	18:45	5:53 19:50
30. Po	4:24	18:02	6:59	18:43	5:55 19:48

Mali oglasi

Male oglašje (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglašje je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakazite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBASIXX.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila.

Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Lovska družina Loka pri Zidanem Mostu, v sodelovanju s Komisijo za lovsko kinologijo pri LZS,

organizira

SREČANJE VODNIKOV PSO V KRVOSLEDCEV SLOVENIJE IN PRIVRŽENCEV KRVOSLEDNIŠTVA.

Srečanje bo v nedeljo, 13. 10. 2024 z zborom pred lovskim domom LD Loka pri Zidanem Mostu.

Program srečanja:

8.00 ZBOR, ZAJTRK IN SKUPINSKI LOV

12.00 KOSILO IN PREDSTAVITEV PRAVILNIKOV ZA DELO KRVOSLEDCEV

Prispevek za prehrano, spominsko darilo in organizacijo lova je 30 EUR / udeleženca.

Prijave in informacije z veljavno lovsko izkaznico: Jani Krivec, tel: 041/763-789; Aleks File, tel: 068/601-567, najkasneje do 5. 10. 2024.

Vabljeni!

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in Vzrejna Komisija za ptičarje v sodelovanju z LD DORNAVA - POLENSŠAK organizirata

JESENSKO VZREJNO PREIZKUŠNJO - SOLMS, AZP, JZP, ŠPP, PP

po sedaj veljavnem prevodu pravilnika matične pasemske organizacije za nemške kratkodlake ptičarje za Solms, AZP, JZP, ŠPP, PP in telesno ocenjevanje. Zbor udeležencev bo 21. septembra 2024 ob 8. uri pred LD Dornava-Polenshak, Slomi 5, 2257 Polenshak. Vodnik in lastnik psa mora imeti veljavno lovsko izkaznico, lovsko puško, člansko izkaznico DLP, originalni rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti steklini. Prijavnina znaša 35 € in in jo je treba vplačati na račun DLP 02010-0253852458 s pripisom „za Solms“. Za člane DLP je udeležba brezplačna. Zajca za vlečko priskrbi vodnik sam. Prijavnico lahko dobite na spletni strani DLP www.dlpslo.si, Obr. P št. 1. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika pošljite na naslov: Gašper Petrič, Slovenja Vas 65f, 2288 Hajdina, e-naslov: gasper.wildjager@gmail.com, mobitel: 069 902 004. Zadnji rok prijave: 14. september 2024.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in Vzrejna Komisija v sodelovanju z LD BORIS KIDRIČ organizirata

45. MEMORIAL BOGDANA SEŽUNA (državna ŠPP ptičarjev) CACT

Preizkušnja bo 5. in 6. oktobra 2024 v lovišču LD BORIS KIDRIČ, Zgornja Hajdina 103E, 2288 HAJDINA. Zbor udeležencev bo 5. oktobra ob 8. uri pri LD Boris Kidrič. Prijavnina za preizkušnjo znaša 60 € na psa, za člane DLP je POPUST 50% (30€) in in ga je treba vplačati na račun DLP: 02010-0253852458 s pripisom "za ŠPP-SM 2024". Pogoji za prijavo psa na preizkušnjo: telesna ocena najmanj prav dobro, opravljena PZP z najmanj 45 točkami, JZP z najmanj 165 točkami ali PP/ŠPP-I. n. r. ali VUP z najmanj II. n. r. Zajca za vlečko si priskrbi vodnik sam. Vodnik mora imeti na preizkušnji puško, naboje in veljavno lovsko izkaznico. Obvezno je veterinarsko potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in fotokopijo veljavne lovske izkaznice pošljite na naslov: Gašper Petrič, Slovenja Vas 65f, 2288 Hajdina, e-naslov: gasper.wildjager@gmail.com, mobitel: 069 902 004. Prijavnica na spletni strani: www.dlpslo.si. Zadnji rok prijave: 27. 9. 2024.

Lovska družina Ig in LKD Ljubljana

prirejata

32. DRŽAVNO TEKMO LOVSKIH PSOV V VODNEM DELU – CACT

za
PREHODNI POKAL OBČINE IG.

Tekmovanje bo v soboto, **28.9.2024**, v **Dragi pri Igu** za začetkom ob 8.00 uri, pri lovskem domu LD Ig in bo potekalo skladno z veljavnim **Pravilnikom za tekmovanje lovskih psov vseh pasem v vodnem delu**, in sicer v dveh konkurencah (ptičarji in druge pasme psov) ter v posamični in ekipni konkurenci. Ekipa bo štela 3 tekmovalce in bo lahko sestavljena poljubno (ptičarji in ostale pasme psov).

Na tekmovanju bodo lahko sodelovali lovski psi z veljavnim FCI rodovnikom in veljavnim veterinarskim potrdilom o opravljenem cepljenju psa proti steklini (cepljenje mora biti opravljeno vsaj 10 dni pred prireditvijo).

Potrebna sta predhodna prijava in plačilo startnine do **20.9.2024**
Startnina znaša 60,00 € za tekmujočega psa. Znesek startnine nakažite na TRR račun Lovske družine Ig – SI56 0209 8026 1882 074.

Prijave bomo sprejemali do **20. 9. 2024** po elektronski pošti na naslov: matjazgig@gmail.com

ali po običajni pošti na naslov:

Lovska družina Ig, Banija 4, 1292 IG.

Prijavi je treba obvezno priložiti obojestransko kopijo rodovnika psa, kopijo dokazila o cepljenju psa proti steklini in potrdilo o izvedenem plačilu startnine.

Število sodelujočih psov je omejeno na 21!

Najboljši tekmovalci v posamezni konkurenci bodo prejeli pokale in nagrade.

Dodatne informacije: Matjaz Gerbec, vodja prireditve (GSM: 041/ 641 623).

DOBER POGLED

oddaja o lovstvu

Termini predvajanja septembrske oddaje Dober pogled

TV STUDIO BISTRICA: četrtek, 26. 9. 2024, ob 20.00, sobota, 28. 9. 2024, ob 20.00 in nedelja, 29. 9., ob 11.00.

VTV VELENJE: četrtek, 26. 9. 2024, ob 21.20.

TV IDEA MURSKA SOBOTA: torek, 24. 9. 2024, ob 19.00 in 20.45.

GTV KRANJ: torek, 24. 9. 2024, ob 19.35 in sreda, 25. 9. 2024, ob 18.00.

VAŠ KANAL NOVO MESTO: četrtek, 26. 9. 2024, ob 22.00 in petek, 27. 9. 2024, ob 10.00.

ATM KRANJSKA GORA: sobota, 28. 9. 2024, ob 20.00.

ETV HD ZAGORJE OB SAVI: četrtek, 3. 10. 2024, ob 20.00.

TV ORMOŽ: petek, 4. 10. 2024, ob 20.00 in nedelja, 6. 10. 2024, ob 10.00.

ORON TV NOTRANJSKA: sobota, 28. 9. 2024, ob 18.00, ponedeljek, 30. 9. 2024, ob 20.00 in sreda, 2. 10. 2024, ob 10.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.

Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovške družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA
v sodelovanju z LD RAČE organizira

TRETJI MEMORIAL VLADIMIRJA PFEIFERJA – VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PTIČARJEV (VUP) - CACT

Preizkušnja bo 26. in 27. oktobra 2024 v lovišču LD RAČE. Zbor udeležencev bo 26. oktobra ob 8. uri pri lovskem domu LD Rače, Podova 97, 2327, RAČE. Prijavnina za vsakega psa znaša 60 EVROV, za člane DLP je POPUST 50% (30 EVROV) in jo je treba plačati na račun DLP: 02010-0253852458, s pripisom "za VUP 2024". Pogoji za prijavo: telesna ocena najmanj prav dobra, opravljena PZP, JZP ali ŠPP. Psi iz tujine morajo imeti poleg najmanj prav dobre telesne ocene opravljeno tudi preizkušnjo v delu na polju in vodi. Pernato divjad bo priskrbel prireditelj, lisico (min. 3,5 kg) in zajca si priskrbi vodnik sam. Čitljivo izpolnjeno prijavnico (Obr. P. št. 1), ki jo dobite pri Gašperju Petriču, tel.: 069 902 004, ali na spletni strani: www.dlpslo.si, na kateri mora biti pri krvni sledi obvezno označeno, ali je pes pokazal ali oblajal oz. dela samo na jermenu, fotokopijo obeh strani rodovnika, fotokopijo veljavne slovske izkaznice in potrdilo o plačani prijavnini pošljite na naslov: Gašper Petrič, Slovenja Vas 65f, 2288 Hajdina, e-naslov: gasper.wildjager@gmail.com. Zadnji rok prijave: 18. oktober 2024.

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Briščeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

**NIKON Prostaff5
8x42**
Aksijska cena:
199,00 €

**NIKON Monarchs
8x42**
Aksijska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED**
Dobra vidljivost v mraku **SANJU 8x42 WPR**
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letna garancija
Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

POPUST NA RUKALA V MESECU SEPTEMBRU

Hubertus
95,80 €
86,22 €

Klaus Weisskirchen
94,90 €
85,41 €

Wegu - gft
56,90 €
51,21 €

VUTE
PUŠKARSTVO

Puškárstvo Vute | Kremplova 2, 2000 Maribor | www.lovskaoprema.si | info@lovskaoprema.si | Tel: 070 666 429

Letna lovška
oblačila v
septembru
v akciji
do 60%!

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, ...

Puške: Blaser, Steyr Mannlicher, Merkel, Haenel, CZ, Heym ...

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, Rottweil, Sax, LFB, ...

Oblacila: Chevalier, Sitka, Blaser, Merkel Gear, ...

Izvajamo vsa puškarska dela

Puškarnstvo Špendal d.o.o.

Gramozna pot 9
1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307

www.guns-spendal.si

email: puskarstvo@siol.net info@guns-spendal.si

**BOLJE DEŽEVEN
DAN V NARAVI,
KOT SONČEN
DAN V PISARNI.**

Avantura Trade d.o.o.,

Ljubljanska c. 44, 6230 Postojna

05 726 40 70

info@avantura.info

Lovska palica PRIMOS
Trigger Stick GEN 3 - tripod

Raztegljiv in nastavljen tripod z naslonem za puško. Vsestranska nastavljenost omogoča streljanje stoje in tudi leže. Olajšala vam bo lov in strelji bodo bolj natančni.

161,10 €

179,00 €

Lovske hlače
ALASKA 1795
Lite Pro MS Pant

78,75 €

105,00 €

PRIVABLJALI ZA JELENA

Sredstvo za privabljanje Jelenjadi EUROHUNT Urine Scents Red Deer - dišava urina.

20,90 €

Lovska palica
AKAH QUICK-LOCK
M107 z etuijem

Podpira puško na dveh točkah in zagotavlja zelo stabilen položaj za streljanje. Noge s hitro sprostiteljivo 3-smerno nastavitve višine od 95 cm do 175 cm.

108,00 €

Sprej za privabljanje jelenjadi EUROHUNT Rotwildlockmittel

29,75 €

Na voljo v trgovini in spletni trgovini www.avantura.info

SLOVARMs

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67,

URNIK:

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

DNEVNO-NOČNI STRELNI DALJNOGLED
PARD DS 35 že od 699€

PARD

NOČNI MONOKULAR ZA OPAZOVANJE
PARD NV 009 že od 299€

- okrogel zaslon visoke resolucije
- samodejno slikanje/snemanje
- 6 namerilnih križev, 4 barvni načini
- enostavna in hitra pristrelitev
- 30mm tuba za enostavno montažo

- enostavna uporaba
- fotografiranje in snemanje videa
- visoka resolucija 1920x1080
- enostavna uporaba
- kompaktno in robustno ohišje

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE, HITRO IN ENOSTAVNO

MINOX

LIEMKE

Verney-Carron

Blaser

STASSER

RÖWA
Röbler | AUSTRIA

VECTOR
OPTIC

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

SWAROVSKI
OPTIK

Flunotec
Research GmbH

Niggeloh

Tisas

Pard Night Stalker 4K

PARD

digitalni nočni strelni daljnogled

- **Izjemna kakovost slike** v tem cenovnem razredu
- Klasičen izgled s **30mm cevjo**
- Vgrajen **laserski daljinomer** in **balistični kalkulator**
- **Izmenljiva baterija** z delovanjem do 5 ur
- **4K resolucija** senzorja (3840 x 2160 pikselov)
- Vgrajen in nastavljen **IR illuminator** (850 ali 940 nm)

Ugodna
cena
899 €

Na voljo z lečama:

50 mm

70 mm

Poskenirajte
kodo za več
informacij

Nakup je možen v trgovini Shooting Trade ali v vseh boljše
založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na **064**
243 255 (Shooting Trade) ali **031 770 520** (Optics Trade).

SHOOTING
TRADE

ATN X-SIGHT 5 5-25X
Dnevno nočni strelni daljnogled
CENA: 1.085,80 €

ATN MARS LTV 640 3-9X
Termovizijski strelni daljnogled
CENA: 3.145,00 €

ATN OTS-XLT 160 2.5-10X
Termovizijski monokular
CENA: 652,70 €

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
e-mail: info@ancelj.si
Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Posižite nas na
facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Kite Opt

- Ceska zbrojovka - Colt - Meop
- Sellier & Bellot - Alfa Pr
- KMR Precision Arms - M
- Huglu - Norica - ATN - Niggel

* Akcija velja za izdelke iz zalogo od 09.09.2024 do 09.10.2024 o.z. do razprodaje zalog. Slike so simbolične.

- 100 €

XPR SCOPE COMBO Thr, .308 Win., .30-06
REDNA CENA: 1.043,10 €
CENA S POPUSTOM: 943,10 €

- 100 €

A-BOLT 3+ HUNTER, .308 Win., .30-06
REDNA CENA: 1.037,00 €
CENA S POPUSTOM: 937,00 €

- 200 €

SXR2 STEALTH Thr, .308 Win., .30-06
REDNA CENA: 1.451,80 €
CENA S POPUSTOM: 1.251,80 €

- 200 €

Browning B525 TRAP 1 TF, 12M, 76 INV+
REDNA CENA: 2.366,80 €
CENA S POPUSTOM: 2.166,80 €

